This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

WIDENER LIBRARY
HX 6UZU M
Arc 815.6
HARVARD UNIVERSITY LIBRARY
Digitized by Google

Arc 815.6

Harvard College Library

FROM THE

SALISBURY FUND.

In 1858 STEPHEN SALISBURY, of Worcester, Mass. (Class of 1817), gave $5000, the income to be applied to "the purchase of books in the Greek and Latin languages, and books in other languages illustrating Greek and Latin books."

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

See verso for cholera

ЗВІТ ДИРЕКЦИЇ

Ц. К.

II. ҐІМНАЗИЇ В ПЕРЕМИШЛИ

за рік шкільний

1899/900.

НАКЛАДОМ НАУКОВОГО ФОНДУ.

ПЕРЕМИШЛЬ.
З друкарнї Осипа Стифія.
1900.

Digitized by Google

arc 815.6

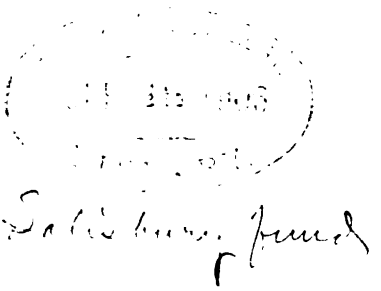

ЗМІСТ.

I. Домашні боги в Помпеях (Die Hausgötter in Pompeji), проф. Дмитра Чеховского.
II. Шкільні вісти — Директора.

Digitized by Google

Домашні боги в Помпеях.

Копаючи провід для сьвіжої води, що мала іти з ріки Сарну до Torre dell' Annunziata, наткнув ся будівничий Фонтана в лїтах 1594—1600 на останки домів старинного міста Помпеїв, що его покрив Везувій в р. 79. по Хр. верствою камінчиків з жужелицї (lapilli) і попелом на 6—7 метрів. Се відкрите лишило ся без дальших наслїдків. Доперва в. р. 1748. зачались правильні розкопи, що дуже пиняво поступали наперед, аж в р. 1861. взяв ся до дїла італїйский учений Фіореллї.

Завдяки его методичним розкопам пробудив ся старинний город, неначе зачарована княгиня, по 18-сотлїтнім снї, а ясні лучі впали з відкритого гробу на житє і архітектуру старинних Римлян. Передовсїм знайшли тут богаті скарби для пізнаня будови і урядженя старинного дому, що о нїм вісти обмежувались довго на лїтературні жерела і поодинокі, а до того розкинені останки розвалин.

При помочи невеликої фантазиї легко оживити тихі тепер місця і представити собі, як жили Помпеянцї в хвили, коли заскочив їх вибух Везувія. В тій цїли треба еще заглянути до музею неаполїтаньского, куди перенесено перли помпеяньскої домашної утвари, що кидають відблеск на приватне житє помершого народу.

Зате лишилось в Помпеях много вівтарів, капличок, заглублень в стїнах і малюнків богів домашних, що їх Помпеянцї почитали і коли спало на них страшне нещасте, в розпуцї о поміч взивали.[1]) [2])

Але Везувій, що на образї в casa del Centenario стоїть побіч Бакха, покритого грознами винограду і яко справник плодовитости землї тїшив ся майже божою почестию у Помпеянцїв, не дав ся ублагати і засипав місто разом з его богами.

Які то були боги, що до них молили ся дома Помпеянцї, як їх собі представляли і почитали, де були місця їм посьвячені, о тім розповім, оглянувши сам Помпеї і дорогоцїнні того міста старинні скарби, тим, що цїка-

---

[1]) Plinius, Ep. VI. 16. 20. [2]) Вправдї давнїйші справозданя з розкопів подають, що на вівтарях однїської Ізиди лишились недопалені останки жертв; з сего виходилоби, що сю богиню передовсїм почитали Помпеянцї. Але се могло, як каже Овербек (Pompeji in seinen Gebäuden, Alterthümern und Kunstwerken, 3. Aufl. Leipzig 1875, ст. 27), стати ся случайно і не промовляє за тим, що прочі боги в послїдних часах істнованя міста були занедбані.

Digitized by Google

ві пізнати хоч одну сторону старинного житя. Се питане має не лише місцеве значене, але кидає сьвітло на культ домашних богів у Римлян в загалї; бо відколи Сулля вислав до Помпеїв в р. 80. перед Хр. осаду ветеранів, давнїйше місто Осків з часом цїлком зроманїзувалось і приняло римскі звичаї і обичаї. Слободяни приносили з собою свої сьвятощі,[1]) що з часом або усували культ місцевих богів, або его до свого приноровлювали.

I.

Дома почитали Помпеянцї, як в загалї Римляни, лярів, пенатів і ґенїя.

1.

Ляри[2]) після Варона[3]) є то душі померших, отже тотожні з manes. Сей культ мав повстати після Сервія[4]) з того, що колись померших ховали дома, аж закони 12 таблиць усунули сей звичай. Був се отже дух хранитель помершого пана дому, що опікуєсь дальше родиною. На се вказує і та обставина, що Греки переводять lares через ἥρωες. Але в такім разї, каже Вісова, як пояснити собі те, що в пісни братів арвальских просить ся їх о уроджай; або що значить їх особенна опіка над челядею, що почитає лярів яко своїх одніських заступників, або звідки взялись Lares militares і permarini. Сей учений думає, що початку почитаня лярів належить шукати поза домом і що доперва пізнїйше принято їх між домашних богів і поміщено коло огнища. Після Йордана[5]) є се боги, що первістно опікувались полем, винницею, і в загалї цїлим сїльским господарством, а доперва пізнїйше стали ся сторожами і опікунами дому.
Кождий дім мав давнїйше лише одного ляра. Се бачимо по части зі сьвідоцтв старинних писателїв,[6]) по части з метонїмного уживаня слова lar місто domus. Як же де говорить ся о лярах в числї многім, то або говорить ся тут в загалї о лярах, а не о бозї-опікунї одного дому, або треба розуміти через lares всіх богів домашних[7]). Доперва від Августової реформи лярів придорожних (lares compitales) бачимо і по домах двох лярів по боках ґенїя або пенатів.[8])

---

[1]) Römische Staatsverwaltung von I. Marquardt, III. Bd., 2. Aufl. 1885. c. 35.

[2]) Етимольоґія слова Lar не є до тепер пояснена. Давнїйше уважали учені слово за тотожне з етруским Lars, князь (пор. Hertzberg, W. A. B. De diis Romanorum patriis, Halae, 1840. ст. 3: „Neque illud officit, quod ubi in regibus usurpetur, genetivum „Lartis“, ubi in deo, „Laris“ formari grammatici docent“.) порівн. Marquardt ст. 123. Преллер-Йордан (Römische Mythologie, II. Bd. Berlin 1883. ст. 102), Вісова (Ausführliches Lexicon der griech. u. röm. Mythologie von W. H. Roscher II. Bd. Leipzig 1894—97 ст. 1867.) і другі противлять ся такому поясненю, не подають однак лїпшого.

[3]) Arnobius conta gentes III. 124: „nunc antiquorum sententias sequens larvas esse ait (Varro) Lares, quasi quosdam genios et functorum animas mortuorum“.

[4]) Scholia ad Verg. Aen. V. 64 i VI. 62.

[5]) Vesta und die Laren auf einem Pompejanischen Wandgemälde, Berlin 1865 c. 18.

[6]) Plautus Aul. Prol.: Ego Lar sum familiaris ex hac familia, 386: Haec imponentur in foco nostro Lari, Merc. 834.. Більше місць у Марквардта с. 123.

[7]) Marquardt, l. c. ст. 123.

[8]) Йордан, Vesta u. die Laren, ст. 17.

Digitized by Google

В найдавнїйших часах не представляли Римляни своїх богів пластично[1]), лише при помочи символів, нпр. символом Марса є копіє, символом Вести огонь і т. д. За Тарквінїїв зачинає ся вплив грецкої штуки, релїґії і звичаїв на Римлян, а збільшив ся він від часу, як Римляни підбили полудневу Італїю і зіткнули ся з Греками.

Насамперед представляли собі Римляни лярів як Діоскурів в видї молодцїв з копіем в руках, з песьою шкірою на плечах і з псом у ніг. Так бачимо їх на денарах Люция Цезия в 7. віцї а. и. с. Пізнїйше затерла ся ріжниця між лярами домашними а придорожними і сих послїдних приняли і по домах.

Вже Невій згадує о якімсь Греку Теодотї[2]), що намалював танцюючих лярів для компіталїїв.

В Помпеях бачимо лярів на малюнках, а в музею неаполїтаньскім на бронзових статицях, що їх начислив я тут около 40, яко молодцїв з кучерявим волосєм, часто з вінцем на голові. Лише в casa di Meleagro мають ляри на голові після Ґельбіґа[3]) фриґійску шапку[4]). Тунїка високо підперезана (lares succincti), то жовта, то червона, то зелена, то яспофіялкова, то синя, то пестра, рідше біла. Pallium (плащ) звичайно червоне, рідко брунатне, зелене, фіялкове, синє. Пояс ріжнобарвний, нпр. червоний (Casa Vettiorum). На ногах мають короткі чоботи. В піднесеній правій руцї держать ріг (ῥυτόν), з котрого наливають вина до чарки (patera) або до кувшина (situla) в лївій руцї. Лицем обернені до вівтаря або до ґенїя або до пенатів, часом відвернені від них в противну сторону, дуже рідко en face.

Весела постава мовби до танцю, уклад одягу і їх заняте взяте з культу Бакхового і відповідає веселому настроєви, який панував підчас празника лярів придорожних. Сей празник обходили на перехрестях, де стояли каплички тих лярів. По жертві слїдували забави; пястукарі, актори, ґлядіятори розвеселяли нарід.[5]) Позаяк веселий настрій сего празника пригадував Діонизиї (празник в честь Бакха), то взято звідси і взорець для образів лярів яко опікунів сего радісного сьвята. Не бракло однак на тім празнику і жертв для померших.

Статицї лярів з дерева, покриті воском, з каміня і бронзи стояли разом з ґенїєм і пенатами при огнищу в atrium, де родина сходила ся на обід, відмовляла молитви і жертвувала.

Місце призначене на огнище було в кутї atrium від подвіря за impluvium в части, що звала ся postica (часть від дороги antica).

---

[1]) Marquardt, l. c. ст. 5.

[2]) Ribb. com. Lat. ст. 20, пор. Йордан, Vesta ст. 19.

[3]) W. Helbig, Wandgemälde der vom Vesuv verschütteten Städte Campaniens, Leipzig 1868.

[4]) Сам я того не бачив.

[5]) Тепер видко часом полиси ріжних сьміхованцїв на перехрестях в Неаполи. —

Digitized by Google

Огнище, focus, була то чотирокутна плита з каміня або цегли, кілька цалів понад підлогою. На жарівку клалось поліниця і розпалювалось огонь, що тлів цілу ніч в попелї. Дим уходив через отвір в даху (compluvium).

Вівтар побіч огнища в тім самім домі неможливий.

Так лишило ся на селї, а в простих домах і в містї аж до найпізнїйших часів. Коли atrium стало ся комнатою гостинною, перенесено ватру з докучливим димом до окремої кухнї, а лярів і пенатів поміщено в окремій шафі або в капличцї (sacellum, sacrarium, пізнїйше lararium). Ся зміна наступила в Помпеях постепенно. Часом видко еще огнище на первістнім місци, частїйше покрили его штукатурою, дали на верх плиту мармурову і так зробили стіл, що коло него збирала ся родина на розмову. Пізнїйше був такий стіл в atrium, що сталось комнатою гостинною, за поєдинчий; тож усунено его, а місто него бачимо в Помпеях столи мармурові о двох, рідше о однїй нозї, часом прикрашені плоскорізию, нпр. в домі Октавія Прима VII. 15. 2. прав.[1]). Красні столи на ногах в видї крилатого льва подибуємо в casa di Meleagro, casa di Sirico, casa dei Vettii, дві найкрасші ноги в casa di Cornelio Rufo. З иньших домів, де є столи мармурові в atrium, подаю еще: I. 2. 6. л., I. 2. 17. л., VI. 4. 4. л., VI. 7. 9. л., VI. 8. 2, VII. 12. 21. л.[2])

При кождім обідї одержували ляри при огнищу перед cenae secundae (десерт) часть страви і напитку в мисочцї (patella), з котрої потім все виливалось до вогню. По оклику „dii propitii“ продовжав ся обід.

Календи, нони і іди, а передовсїм календи були тими днями, де господиня або ключниця мала обовязок, уквітчати лярів і принести їм жертву. Кожде сьвято родинне зачинало ся від жертви для лярів, нпр. роковини нана дому, весїле в родинї, коли син убирав перший раз тогу мужеску, по повороті з довшої дороги або війни, по виздоровленю і. т. д. Коли не було в їдальни огнища і лярів, то приносили їх[3]) з каплички або клали перед нею на окремім столї сільничку і страви.

Лярам приносили кадило, вино, овочі, колачі, рідко ягня або порося, після стану маєткового жертвуючого.

2. Ґенїй.

Ґенїй[4]) є дух оживляючий і творческий, що всюди, де житє проявляє ся, невидимо є дїяльний[5]) Передовсїм є він богом плодности, deus gene-

---

[1]) Відкопана до тепер часть Помпеїв подїлена на 6 дїльниць (regiones), дїльницї на перії (insulae), а в періях поодинокі доми нумеровані за порядком по правой і лївій сторонї.

[2]) Ноги знищених столів лежать тепер на подвірю сьвятинї Веспазияна.

[3]) Статицї лярів з бронзи, які перенесено до музею неаполїтаньского, далеко гірше виконані, чим статуя ляра в палатї консерваторів в Римі ч. 547 (Helbig), що є найбільшою і найкрасшою в своїм родї

[4]) Се імя походить від geno і означає того, qui gignit або gignere solet, а не genuit.

[5]) Preller-Jordan l. c. ст. 76.

Digitized by Google

nerandi, що множить і удержує родину. Отже лише мужчина має ґенія, а жінка Юнону. Ґеній є безсмертний. Він вводить чоловіка в житє і супроводжає єго все яко невидимий приятель, радник і опікун, бог чоловічої природи[1]), ділить з ним радість і смуток і доперва через смерть з ним розлучає ся. Він підлягає змінам чоловічої вдачі і є відвічальний за всї хиби і прикмети людий.

Обовязком чоловіка є настроїти для себе ґенія жичливо, жити з ним в згоді, веселити і мирити єго зі собою жертвами. Для того уквітчували єго вівтар, передовсїм в день уродин і жертвували єму вино, кадило, паленицї і т. п., але нїколи зьвірята, бо в тім дни, що дав житє чоловікови, не можна відбирати житя нїякому сотворіню. Зі взгляду на коротке житє чоловіка вимагає ґеній від него, щоби користав як найлїпше з хвиль житя єму призначених, бо що він робить для себе, те тїшить і ґенія.

По смерти жиють ґенії яко manes. Для того уживає ся часто слів genius і manes яко тотожних.

Не лише люди, але і боги мають свого ґенія. Так приходить genius Jovis, Priapi і т. д. Є се представителї божества, що єго почитали на певних місцях, і приймають в заступстві Юпітра, Приапа і т. д. жертви, обіти, молитви.

Також кожде місце, кожда держава, кожде товариство має свого ґенія, але не ляра.

Образом ґенія є вуж. Римляни так як Греки бачили в природі змій щось такого, що їх робило особенно пригодними до воплощеня божих сил, передовсїм таких, що перебували або в нїдрі землї (як герої), або олицетворяли сили землї, прискорюючі ріст плодів і цїлючих ростин[2]). Звичайно бачимо в Помпеях двох вужів, мужеского з гребенем і женьского без гребеня, по боках вівтаря, що на нїм є овочі, яйця або соснова шишка. Як є лише вуж мужеского роду, думають декотрі учені, що властителем дому був безженець. Чи так було дїйсно, трудно на певно сказати. В однім домі, casa dei Vettii, є лише вуж з гребенем, а найдений тут неприличний вид лямпи промовляє за тим, що мешкав тут богатий безженець.

Коли пізнїйше ґеній прибрав вид чоловіка, лишили ся і вужі, так що в Помпеях видно понизше ґенія і двох вужів. Звичайно є він на образах помпеяньских окружений лярами, часто в товаристві пенатів. Статицї і малюнки ґенїїв в Помпеях є ідеальними портретами пана дому. Стоять они звичайно з рогом достатку в лївій руцї, а чаркою в правій, заняті жертвою на вівтари. В casa dei Vettii держить ґеній в лївій руцї ящик з жемчугами і нема вівтаря. Голову, з виїмкою лиця, заслонює тоґа. Часом, коли ґенії не приносять жертви, голова лише уквітчана. Де є між лярами ґеній цїсаря, там має він на собі тоґу з пурпуровим пружком (toga praetexta)

---

[1]) Horat. Epist. II. 2. 187. Genius, naturale comes qui temperat astrum, naturae humanae mortalis in unumquodque caput, voltu mutabilis, albus et ater.

[2]) пор. В. В. Латышевъ, Очеркъ греческихъ древностей, ч. II. С. Петербургъ, 1889, стор. 36.

Digitized by Google

і calceus senatorius, украшений серпом місяця (lunula). Лицем обернений ґеній до вівтаря звичайно на ліво.

На першім місци почитали в домах ґенія жиючого пана дому. — Се видко нпр. з написи в casa Epidii Rufi, де читаємо, що двох визволенців Diadumeni присьвятили капличку ґеніеви і лярам Marci nostri.

Також ґенія приятелів і добродіїв дому почитали Римляни. Сей культ перенесено за часів Августа на єго ґенія, відколи цісар наказав додати до лярів придорожних і свого ґенія. Сей звичай лишив ся і за наслідників Августа, тим більше, що деякі цісарі, як Калїґуля, остро карали занедбане культу свого ґенія.

В Помпеях знайшов я лише в двох домах, casa dei Vettii і в другім, перед 5 лїтами відкопанім домі, на північ від тамтого, ґеніїв, що їх черти пригадують Нерона.

На других образах лице часом так зблїдло, що надармо шукавбись схожости з котрим пануючим. Вирочім декотрі образи є з часу річи посполитої і не яло ся перемальовувати ґенія; за те міг бути ґеній цісаря з бронзи або мармуру в капличці.

3. Пенати.

Пенати[1]) то боги, що дбають про щоденну поживу, про комору з припасами; з часом опікують ся цїлим нутром дому і житєм родинним, хоч властивими богами родини є ляри.

Пізнїйше затерла ся ріжниця між лярами а пенатами. Сервій каже:[2]) „Penates sunt omnes Di, qui domi coluntur“, а на другім місци[3]): „Juxta, focum Dii Penates positi fuerunt Laresque appellati, idcirco quod ara Deorum, Larum focus sit habitus“. Вправдї де инде[4]) противорічить собі, бо каже: „Dii Penates alii sunt atque Lares“, але ріжниці між ними не подає. І иньші писателї розріжняють лярів від пенатів. Так нпр. читаємо у Плявта:[5]) „Ego mihi alios Deos Penates persequar, alium Larem“, Verg. Aen. IX. 258: „Per magnos Penates Assaracique Larem“. Навіть в часах, коли вже поганьство уступає перед християньством, ріжниця між поодинокими богами домашними еще істнувала, як то видимо з рукописи Теодозиевої, де містять ся цісарскі розпорядженя від Константина Великого[6]): „Nullus omnino secretiore piaculo Larem igne, mero Genium, Penates nidore veneratus accendat lumina, imponat tura, serta suspendat“. Але більша часть старинних писателїв уживає лярів і пенатів без ріжниці яко синонїмів місто дому. Так читаємо у Проперция:[7]) „Spargere et alterna communes caede penates et ferre ad patrios praemia dira Lares“.

---

[1]) Слово penates походить від penus, запас живности.
[2]) Scholia ad Verg. Aen. II. 514.
[3]) Schol. ad Horat. Epod. II. 43.
[4]) Schol. ad Verg. Aen. VI. 152.
[5]) Merc. V. 1. 7.
[6]) XVI. 10. 12.
[7]) II. 30. 22.

Digitized by Google

Як представляли собі давнїйше Римляни пенатів яко опікунів cella penaria, не знаємо. Зате описує Діонив [1]) пенатів державних, що мали в Римі окрему сьвятиню (Aedes Penatium in Velia), яко двох сидячих молодців з копієм в руках.

Коли пізнїйше первістне значенє пенатів яко сторожів комори з поживою затерлося, перейшло їх імя на богів, що їх поодинокі родини особенно почитали. Они переходять з батька на сина і всїх дальших потомків і мандрують разом з родиною, як ся шукає собі нової оселї.

На образах помпеяньских бачимо, а в капличках знайшли [2]) при розкопах крім лярів і ґенїїв еще иньших божків, як: Весту, Юпітра, Апольона, Венеру, Фортуну,, Меркурия, Ескуляпа, Геракля і т. д. Сих богів уважає Гельбіґ, а за ним другі учені за пенатів.

Пенатів почитали Римляни так само і на тім самім місци в atrium, що лярів. При кождій їдї одержували часть вина, страви і соли. До того була і в найбіднїйших домах срібна сільничка і мисочка. Пізнїйше помістили їх разом з лярами в окремих шафках і капличках. Найчастїйше бачимо їх образи в перистилю і в кухни.

II.

Окрасою помпеяньских домів є місця посьвячені домашним богам. Чи дім бідний, чи богатий, всюди видно, що Помпеянцї памятали о богах. — В тїсних домах, особенно в склепах, бачимо малі заглубленя в стїнї, в богатших мармуровою плоскорізию прикрашені каплички; тут впадає тобі в око низький вівтарець, там високий жертвенник на підставцї. Були тут також і подвижні вівтарі, н. пр. в casa del Centenario в бічнім atrium [3]).

Форма вівтарів звичайно чотирокутна, рідше вальцьовата, форма заглубленя в стїнї зводиста, чотирокутна або квадратова, форма капличок ріжнородна.

Таку побожність бачимо тут в часах, коли з лїтературних жерел віє вже дух невірства, що з початком першого віку по Хр. підкопав давну побожність Римлян, так що они шукають собі нових богів і спроваджують їх з Єгипту і Азиї. Вправдї є і в Помпеях сьвятиня Ізиди з часів, коли прийшли перші слободяни з Риму, є і культ Гарпократа, є і обожанє могучих тогдїшного сьвіта (пануючих цїсарів), але загал молив ся еще тут

---

[1]) I. 67. 68.

[2]) Так нпр. в капличцї в casa di Lucrezio були слїдуючі статицї з бронзи: 1) Юпітер бородатий в плащи (χλαμύς). Права рука держить перун, лїва піднесена до гори, коло ніг орел. 2) Геракль в хлямидї. 3) Фортуна з рогом достатку. На голові цьвіт льотосу. 4) Божок бородатий, уквітчаний листєм, в правій руцї чарка. 6) Статиця більша від попередних, з головою заслоненою тоґою, з рогом достатку і чаркою (patera) в руках, може Abundantia.

[3]) A. Mau, Führer durch Pompeji, II. Aufl. Leipzig, 1896, ct. 62.

Digitized by Google

до своїх давних богів. Инакше булиби Помпеянцї при перебудові і направі домів, що завалились підчас землетрясеня в р. 63 по Хр., заступили не один образ давнїйших богів модними богами. Впрочім шкідливий для релїгії напрям лїтератури не міг еще так скоро заразити мешканців, що заняті торговлею і управою рілї мало мали часу, щоби дати зараз послух релїгійному індиферентизмови столицї.

Оглядаючи ті богам посьвячені місця в Помпеях, питав я сам себе: „Якби то так тепер засипала яка висша сила одно з наших середних міст, а потім по кількох столїтях его відкопали, чиби знайшли в кождім домі таке старане о богів, стілько образів, і то незгірших, стілько статуй“? Відповідь на се питане випала заперечаючо, бо в многих родинах образ сьвятого, то рідкий гість.

Перейдїмся тепер по Помпеях і оглянемо важнїйші заглубленя в стїнах (низьки, Nischen), призначені для богів (aediculae) і каплички (sacraria, sacella). Побачимо їх в ріжних частях дому (atrium, peristylium, в ala лише в 2 домах, часто в кухни, або де мололо ся на жорнах збіже (pistrina). Описувати їх подрібно, уважаю за злишне. Подам лише їх форму і при декотрих розміри. [1])

Призначене декотрих низьків, що при них нема образів домашних богів або вівтарів, є сумнїве. Могли они служити і иньшим цїлям.

Щоби ті, що не знають розкладу в римскім домі, могли лїпше собі представити, де були низьки, каплички і вівтарі, подаю тут плян дому заможнїйшого горожанина помпеяньского.

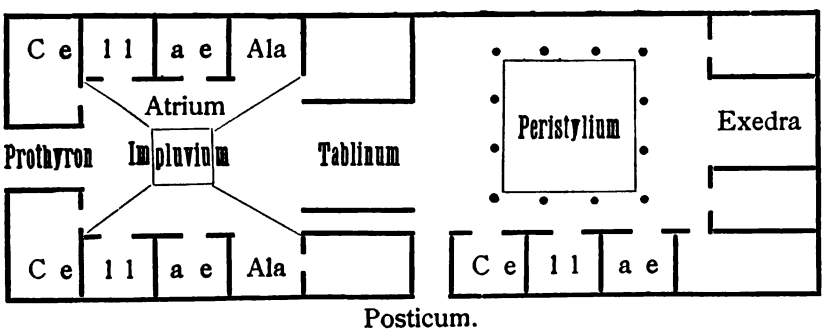

IX. 1. 22. л. Domus M. Epidi Sabini. В кутї atrium на право від входу є найкрасша мурована капличка богів домашних, хоч сам дім що до пляну і архітектури стоїть поза кількома иньшими домами. Підстава 103 cm. широка, 99 cm. довга, 116 cm. висока, богато прикрашена; дах спочи-

[1]) На жаль не міг я при сїй працї користуватись урядовими справозданями з розкопів і мусїв обмежити ся на те, що подає А. Мав в „Mittheilungen des deutschen arch. Instituts“. Як в розмірах будуть які неточности, то прошу се оправдати тим, що підчас короткого побуту в Помпеях не стало менї часу і приборів на основні поміри.

Digitized by Google

вае на 71 cm. високих стовпах. Перекладина (архитрав) і причолок (Giebel) еще красші, чим долїшна часть.

IX. 1. 20. л. Domus M. Epidi Rufi. В правім крилї (ala) atrium при задній стїнї стоїть капличка, а на нїй напись: GENIO M. (arci) N. (ostri) ET LARIBUS DUO DIADUMENI LIBERTI. Є се одніська капличка з дуже важною написию, бо видимо з неї, що по домах почитали на першім місци ґенїя пана дому. Що до поміщеня lararium, е сей дім о стілько замітний, що лише тут і в casa dei capitelli colorati капличка е в ala.

Підстава 73 cm. широка, 120 довга, 145 висока. Чотири стовпи 74 cm. високі, штукатурою прикрашені, так само причолок.

Тут випадае замітити, що в Помпеях дуже часто місто мармуру уживаесь штукатури. Причиною сего е віддалене від мармурових ломів, а в слїд за тим і дорожня сего каміня, так що і заможнїйший Помпеянець не міг здобути ся на такий видаток і прикрашував стовпи з цегли або каміня штукатурою.

IX. 1. 7. л. В правій стїнї atrium 3 низьки, з тих один для домашних богів.

IX. 2. 26. л. В atrium низьок, прикрашений 2 мальованими птахами, що сидять на галузи.

IX. 3. 5. л. Domus M. Lucretii. В atrium на право від входу барвною штукаторою прикрашена капличка, що єї причолок піддержують 2 стовпи.

IX. 3. 19. л. В городї низьок, прикрашений маскою.

IX. 3. 21. В перистилю малий зводистий низьок, прикрашений штукатурою; так само IX. 3. 24.

IX. 5. 6. В городї зводистий низьок, перед ним мурований вівтар.

VIII. 3. 21. л. В городци зводистий низьок, 48 cm. високий, 18 глубокий, прикрашений плоскорізию зі штукатури. Підстава вистае зі стїни.

VIII. 3. 16. л. В першій комнатї на лїво в atrium aedicula о 2 стовпах і 2 півстовпах, шо їх кавалки лежать на місци; перед капличкою вівтар.

VII. 2. 20. л. Casa dei Marmi. Величавий дім, що дуже много потерпів при землетрясеню в р. 63. по Хр.; для того читаемо в сїнях (πρόθυρον) ΔΟΥΜΜΟϹ ΠΕΡΤΟΥϹΑ (domus pertusa). В сутеренах, куди сходить ся по 12 ступенях, е капличка.

VII. 3. 13. В городї lararium; крім того в кухни малюнок, представляючий лярів і ґенїя. Для того названо хату casa dell doppio (duplex) larario.

VII. 4. 55. пр. Casa dell Granduca di Toscana. В atrium два дуже малі низьки, лївий простокутний (12 cm. широкий, 29 високий, 18 глубокий); правий зводистий ($16^1/_2$. 29, 18), 219 cm. понад підлогою. Долїшна часть низьків богато прикрашена штукатурою, в горі штукатура відпала.

Digitized by Google

VII. 3. 31. Casa dei capitelli colorati. По лївій стороні atrium в крилї (ala), вівтар, 120 cm. вис., 115 д., 100 ш., колись мармуром покритий. Останки его лишились по лївім боцї в горі і на долинї. В городї простокутний низьок.

VII. 7. 19. В atrium, напротив входу, квадратовий низьок.

VII. 11. 11. пр. В городї гостинницї зводистий низьок в стїнї, 135 cm. високий, 32 глуб., 120 шир. Перед ним вівтар 85 cm. довгий, 60 ш., 52 вис.

VII. 12. 15. л. В гостинницї на право зводистий низьок, 40 cm. високий, 20 глуб., 40 вис.

VII. 12. 23. В atrium 3 низьки, 2 зводисті, третий в серединї простокутний, синьою краскою помальований. Коло лївого низька стояла статиця жертвоносця (camillus).

VI. 2. 4. пр. Domus Sallustii. В atrium заглублене в стїнї, призначене для домашних богів, як на те вказують малюнки, що їх тепер відси усунено[1])

VI. 4. 4. В склепі простокутна капличка; стовпи і причолок зі штукатури.

VI. 7. 3. л. В atrium зводистий низьок в стїнї з плоскорізию зі штукатури, на зелено помальований.

VI. 7. 6. Casa d' Ercole. В городї мурована зводиста капличка.

VI. 10. 7. В перистилю зводистий низьок, що его дах піддержують два стовпи з цегли в стилю дорийскім, штукатурою покриті. Перекладини і причолок старанно оброблені.

VI. 12. 2. л. Casa del Fauno. В ostium 2 красні низьки зі штукатури в видї фасади сьвятинї. В городї простокутний, 66 cm. глубокий низьок з причолком, біля него другий без причолка.

VI. 14. 5. л. В πρόθυρον капличка з причолком.

VI. 14. 6. В перистилю зводистий низьок. В зводї мушля зі штукатури. Перед низьком вівтар.

VI. 11. 29. В серединї лївої стїни atrium дуже великий низьок, 150 cm. глубокий, бо боках 2 стовпи в стилю коринтийскім. Причолок прикрашений плоскорізию зі штукатури.

VI. 15.[2]) Casa dei Vettii. В бічнім atrium мала капличка прикрашена штукатурою, що еї дах спочиває на $^3/_4$ стовпах. В причолку голова бика (βουκράνιον) і мотика.

VI. 15. 5. В atrium великий низьок, по боках 2 стовпи з епістильом і фризом. Пізнїйше зроблено в стїнї 3 малі, червоно помальовані низьки, а перед ним 2 муровані, жовтою штукатурою покриті вівтарі. Може, каже Мав,[3]) два низьки з вівтарем були призначені для лярів і ґенія, а третий для пенатів.

---

[1]) Overbeck, l. c. ст. 265.

[2]) на разї без числа.

[3]) Mittheilungen des deutschen Instituts, 1898.

Digitized by Google

VI. 15. В кухни стоїть капличка на підставцї, 130 cm. високій, з цегли і каміня. Стовпи в стилю дорийскім.

VI. 8. 5. пр. Casa del poeta tragico. При задній стїнї епістилю більша капличка з плоскорізию зі штукатури, 180 cm. вис., 80 cm. шир., 102 cm. довга; причолок 24 cm. вис., низьок 60 cm. шир., 80 глуб.

V. 1. 26. Domus Caecilii Iucundi. В atrium вівтар, плоскорізию з мармуру прикрашений, що представляє північну сторону ринку зі сьвятинею Юпітра. За impluvium стояло на мармуровій підставцї погруде пана дому з бронзи, посьвячене его ґенїеви через визволенця Фелїкса. (Тепер оно в Неаполи). Тут видно найлїпше, що ґенїй був викапаним паном, а не ідеальним его портретом; инакше не відставали би ему на різьбі так дуже від голови уха і не булоби гидкої бородавки.

V. 1. 28. л. У вхіднім хоромі на лїво простокутний низьок з причолком, прикрашеним плоскорізию.

I. 2. 3. л. Низьок в atrium на право.

I. 2. 17. л. в πρόθυρον.[1])

III.

Хоч помпеяньскі образи, що представляють домашних богів, яко дїла штуки не дорівнують образам побутовим (Genremalerei) і мітольоґічним, якими прикрашені стїни домів[2]), однак дають они нам найлїпшу нагоду, пізнати спосіб, як представляли собі Римляни тих богів, тим більше, що різьби, яких знайшли в помпеяньских капличках велике число, задля недбайливости дотичних властий, розійшлись давнїйше по сьвіті і лише малу їх часть перенесено до неаполїтаньского музея. В прочім лекше і дешевше було постарати ся о образ богів, чим о різьбу.

Позаяк сї образи є дїлом комнатних малярів, а не мистцїв, то і не відзначають ся они самотворностию. Один наслїдує другого, зміняючи лише краску одягу богів і лице ґенїя і додаючи пенатів після вподоби властителя. Найбільшу одностайність бачимо у лярів.

Образи по більшій части не фрески, але мальовані на сухій стїнї, побіленій вапном з піском або ґіпсом.

Много тих образів знищили при розкопах, заки прийшов Фіореллї, много поблїдло від сонця і пороху, позаяк дахи завалили ся і доперва в послїдних часах покрили кілька домів новим дахом, нпр. casa dei Vettii.[3])

---

[1]) В дїльницях I. і V. відкопали до тепер лише малу часть домів. В моїй присутности копали в дїльницї VII. на полудне від базилїки.

[2]) Хоч сї образи є лише слабим відгомоном старинного малярства, однак яко однїські майже жерела, що з них можемо черпати відомости о тій штуцї у Римлян, є они неоцїненим скарбом. Задля образів і старинних знарядів домашних, перенесених з Помпеїв, є музей неаполїтанький одинокою в своїм родї скарбницею.

[3]) Не знаю, для чого нема до тепер в Помпеях анї одного дому, відбудованого і урядженого зовсїм так, як він виглядав перед засипанем міста. Булоби се особенно для тих, що лише короткий час тут перебувають, дуже поучаючим. Зроблено вправдї початок в casa dei Vettii, де перистиль робить вражене таке, як за давнїйших часів, але нема даху в atrium з compluvium і нема знарядів, а се збільшило би вражене.

Digitized by Google

Навіть ті образи, що є в музею неаполїтаньскім, стратили по части первістну краску. Для того нераз там, де Мазоа і Гельбіґ бачили домашних богів, тепер є лише слїди, що з них нїчого не відчитаєш.

Я згадую тут лише найважнїйші образи, що я їх сам бачив по домах або в музею неаполїтаньскім. Там, де Гельбіґ або другі учені описують замітнїйший образ, якого я не доглянув, або не міг доглянути, бо лише слабі слїди лишили ся, послугую ся їх працею. Позаяк дїло Гельбіґа увзглядняє розкопи лише до р. 1868., то користував ся я що до дальших лїт справозданем Мава.

Один вуж.

VII. 7. 17. На лївій стїнї atrium намальований вуж з гребенем, з гори червоний, зі споду жовтий; повзає поміж листем до жовтого вівтаря. Під образом камінний вівтар.

VII. 15. 35. Вуж зі штукатури ве ся на лїво наоколо вівтаря, прикрашеного плоскорізию зі штукатури.

VII. 7. 33. Мальований вуж ве ся поміж оливними галузками наоколо вівтаря. Понизше підстава для статуї богів.

V. 1. 26. В кухни мальований вівтар, по части знищений. Вуж повзає до него на лїво. Можливо, що і з другої сторони був вуж.

V. 2. (нема еще числа). В ala подібний образ.

VI. 14. 13. По правій сторонї красної каплички в городї великий, 4 cm. грубий вуж зі штукатури. Навколо вужа вінець з галузок оливних, також зі штукатури.

IX. 77. На заднїй стїнї склепу мальований вуж, що повзає до вівтаря на лїво.

IX. 2. 18. Понизше чотирокутного заглубленя в стїнї подібний образ. Крім того видно птаха на оливній галузцї.

Два вужі.

I. 2. 2. В atrium 2 вужі зі штукатури наоколо вівтаря, прикрашеного штукатурою; повисше низьок.

VI. 4. 7. По лївій руцї маленького зводистого низька підстава для статуї, а повисше намальовані два вужі по боках вівтаря.

VI. 4. 31. В городї простокутний низьок, повисше 2 вужі зі штукатури.

VI. 14. 8. В городци за великим склепом на право заглублене в стїнї, прикрашене мальованими цьвітами. Перед низьком вівтар, а по его обох боках 2 вужі.

VI. 14. 37. В пекарни на стїнї останки каплички; під нею два вужі зі штукатури. Один ве ся наоколо вівтаря, також зі штукатури, другий

Digitized by Google

з гребенем зближає ся до него з правої сторони. Голова обох вистає понад вівтар.

VII. 4. 31. В городї простокутне заглублене в стїнї, повисше 2 вужі зі штукатури.

VII. 15. 5. Два вужі вють ся поміж галузем до гори. В серединї низьок, прикрашений стовпами зі штукатури. Лївий вуж з верха чорний, зі споду жовтий, правий жовтавий з чорними капками.

IX. 3. 12. В пекарни зводистий низьок, під ним 2 вужі.

IX. 2. 26. В atrium на передї підстави красної каплички 2 вужі по боках мальованого вівтаря.

IX. 2. 5. На заднїй стїнї робітнї 2 вужі по боках вівтаря.

IX. 2. 19. В перистилю 2 вужі зі штукатури по боках вівтаря. — Повисше зводистий низьок, прикрашений плоскорізию зі штукатури.

Ґенїй.

IX. 3. 12. В пекарни на стовпі представлений при вівтари ґенїй з рогом достатку в лївій руцї. Стоїть він на корабли з розпущеними вітрилами. Один вуж ве ся наоколо вівтаря. Є се, здаєсь, ґенїй якогось моряка.

VII. 10. 12. Ґенїй уквітчаний, обернений на право, в високих чоботах, голова крім лиця заслонена білою тоґою. В лївій руцї держить ріг достатку, в правій чарку; з неї жертвує на вівтари, де горить огонь. З правої сторони вівтаря повзає на лїво до него вуж.

IX. 7. 2. На лїво від вівтаря повзає між ростинами з червоним цьвітом вуж. На вівтари видко яйце. На право від вівтаря ґенїй заслонений, як VII. 10. 12, в білїй туницї. За ґенїєм на право уквітчаний молодець в білїй тозї, може camillus, держить в лївій руцї предмети, що їх трудно розпізнати. Дальше жрець (pora) уквітчаний провадить до вівтаря свиню, прикрашену червоною лентою. Права рука обернена до миски, що єї держить молодець.

В atrium одного з найменших домів[1]) стоїть коло вівтаря ґенїй і кладе щось правою рукою на него. По боках пнуть ся до гори в гущавинї 2 вужі. (Фіґ. 1.)

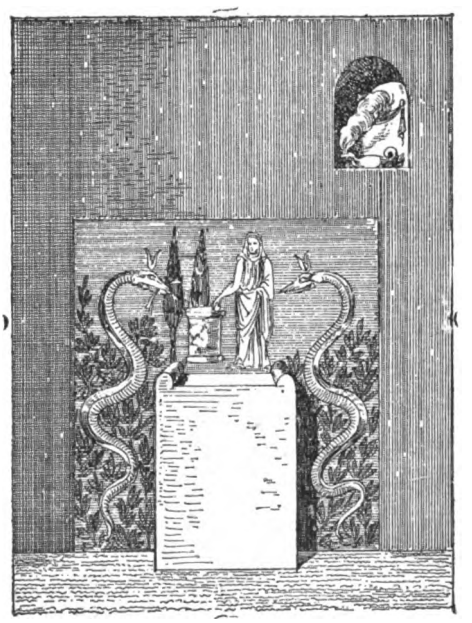

Фіґ. 1.

[1]) після Гельбіґа-Мазоа.

Digitized by Google

Ляри.

VI. 6. 1. Casa di Pansa. В кухни муроване огнище, а на ліво два ляри по боках вівтаря. Повисше вінці з цьвітів, понизше 2 вужі, а дальше на право висить намальована шинка.

VI. 7. 6. Casa d'Ercole. В перистилю в мурованій зводистій капличці намальовані 2 ляри en face, в жовтій підперезаній туніці і червонім плащи з ῥυτόν і situla в руках. По боках лярів повзають вужі до вівтаря, що на нїм видко 2 яйця і соснову шишку.

VI. 13. 2. В кутї перистилю ляри з ῥυτόν і situla в руках, понизше на стїнах вівтаря 2 вужі зі штукатури. На шиї одного видко слїди позолоченя.

VI. 11. 2. В atrium чотирокутний низьок в стїнї. По обох боках були, здаєсь, ляри. Понизше 2 вужі повзають до вівтаря.

VI. 9. 2. Casa di Meleagro. В кухни понад огнищем видів Гельбіґ по боках синього опукого каміня, що около него ве ся вуж, лярів в ясно фіялковій фриґійскій шапцї, і синім, понад головою повіваючім плащи. Сей образ замітний через те, що приходить на нїм ὀμφαλός, символ Вести[1].)

IX. 6. 1. Casa del Centenario. По боках низька в бічнім atrium ляри, повисше птах і вінцї з цьвітів.

Ґенїй і ляри.

Ляри стоять звичайно по боках ґенїя або пенатів. Виходилоби з того, що ляри є богами низшого степеня і неначе помічниками тамтих. Райфершайд каже[2]), що як родина жертвувала лярам, ґенїеви і Вестї, так сї приносять жертву за дім висшим богам. Але тодї випадалоби зробити лярів на малюнках меншими від пенатів, тимчасом є они їм рівні, а навіть часом висші від них. Дальше, якби були ляри богами низшого степеня, то не можнаби собі пояснити, як з часом lares і penates стались синонїмами. Після моєї гадки комнатні малярі помістили лярів по боках ґенїя і пенатів задля симетриї, а не задля їх достоїнства.

VI. 15. Casa dei Vettii (один з найцїкавших домів задля мармурових статиць в перистилю і добре удержаних малюнків). На серединї стїни бічного atrium, на право від головного, є велика капличка, а в нїй образ лярів і ґенїя. В серединї стоїть ґенїй, представлений яко молодець

---

[1]) Йордан, Vesta u. die Laren, ст. 10. сумнїває ся, чи лярів представляли коли в фриґійскою шапкою на голові,

[2]) Annali. 1863, ст. 131.

Digitized by Google

без бороди, на нїм toga praetexta, що заслонює голову. В лївій руцї держить він ящик з жемчугами, а може acerra, в правій чарку, на ногах видко calceus senatorius. Черти лиця пригадують Нерона. По боках ляри, відвернені лицем від ґенїя, держать в руках situla і ῥυτόν, що єго конець має вид передної части кози. Вівтаря біля ґенїя нема. Понизше вуж з гребенем, з гори чорний, зі споду жовтий, повзає на право до вівтаря, що на нїм лежить яйце і овочі. (фіґ. 2.)

Фіґ. 2.

При тій самій улицї, дальше на північ, є в кухни капличка на підставцї, 25 cm. високій. В капличцї на синїм тлї намальований ґенїй і ляри. Ґенїй уквітчаний, в білій тунїцї і toga praetexta. В лївій руцї держить позолочений ріг обильности, а правою жертвує з чарки на жовтім вальцьоватім вівтари. Черти молодого, повного лиця пригадують ґенїя в casa dei Vettii (Нерон). Понизше каплички намальовані на правій стїнї і на огнищу 2 жовті вужі, по правій сторонї мужеский, по лївій женьский, що повзають до жовтого вівтаря. На вівтари видко соснову шишку, 2 яйця і якісь ростини.

VI. 14. 39. Ґенїй уквітчаний в плащи, з рогом обильности в лївій руцї, праву простягає до вівтаря, де горить огонь. За ним на лїво хло-

Digitized by Google

пець уквітчаний в туніці і чоботах. По боках ляри, представлені, як звичайно. Понад образом вінці, понизше з правого боку повзає вуж на ліво до вівтаря; з лївого боку місто вужа було щось иньшого, чого тепер не можна розпізнати.

VI. 4. 4. В склепі є капличка з причілком зі штукатури, а в ній звичайний образ ґенія, лярів і вужів.

VI. 7. 7. За перистильом по правій стороні помальованого зводистого низька ґеній і ляри, понизше вужі по боках вівтаря, дуже поблїдлі.

VI. 14. 13. В кухни подібний образ, понизше вужі зі штукатури відпали. В горі вінці.

VI. 7. 23. Casa di Apollo. В низьку ґеній, окружений лярами, жертвує. Понизше один вуж повзає на ліво до вівтаря, що на нїм намальована голова Медузи (Γοργόνειον). Перед низьком вівтар.

V. 2. 9. Зі склепу входить ся до комнати на право. На стїні ґеній має на собі toga praetexta. Ляри представлені, як звичайно. На ліво від вівтаря жертвоносець (camillus), понизше один вуж з гребенем повзає на право. Над вужем птах.

VII. 2. 20. Casa dei Marmi. На задній стїні сутерен 2 низьки; в лївім намальований ґеній, в правім ляри в жовтій туніці і плащи. Понад лярами орел. На лївій стїні 2 вужі. На підлозї перед низьками вівтарі мурований з цегли.

VII. 4. 24. В кухни ґеній і ляри en face, хоч тїлом обернені на бік. З вужів понизше ледво слабі слїди.

VII. 12. 26. Casa di Diana. На лївій стїнї перистилю ляри і ґеній на право від вівтаря, 45 cm. високого. Понизше два вужі з червоно-чорними перстенями повзають до жовтого вівтаря.

VIII. 7. 5. Часть образа затерла ся. На ліво від ґенія стоїть ляр в червоній туніці і зелених чоботах. Понизше вуж, з гори чорний, зі споду жовтий, з червоним гребенем і виставленим язиком, напротив другого малого вужа, що ве ся наоколо ὀμφαλός.

IX. 3. 9—10.[1]) Ґеній стоїть з рогом обильности і чаркою в руках коло вівтаря. На ліво від вівтаря tibicen і camillus з кувшином і чаркою. По боках ляри, понизше вуж повзає до вівтаря.

I. 3. 24.[1]) Ґеній представлений, як на попереднім образї. Напротив него tibicen держить ногу на scabellum (висока деревяна підошва, що єї прикріпляли до ноги, мала в поземім розрізї під пальцями металеву машинку; тою підошвою били музиканти такт). За флетистом тягне рора свиню до вівтаря. За ґенієм стоїть дуже малий camillus, в білій, підперезаній туніці і держить в лївій руці чарку, в правій infulae. По боках ляри в бі-

---

[1]) Nicolini, Le case ed i monumenti di Pompei, Napoli.

Digitized by Google

лій туніці і червонім плащи. Ляри більші чим ґеній, сей більший чим флетист. Всї фіґури уквітчані і в чоботах. Понад образом 3 вінцї, а понизше вівтар з 2 вужами.

Пенати.

V. 2.[1]) В низьку образ дуже поблїдлий. Горішна его часть, в серединї знищена, мае по боках птаха, що сидить на вінци. В середній части Фортуна (15 cm. висока) держить праву руку на веслї, в лївій мае ріг обильности. В долїшній части видко вужа з гребенем, що повзае на лїво до вівтаря.

VII. 9. 33. Casa del Re di Prussia. На задній стїнї кухнї намальована капличка. Під нею стоїть на лїво Марс в шеломі, з боку меч, в лївій руцї щит, хлямида звисае з правого рамени. Права рука опирае ся о копіе. — На право від Марса Венера, прикрашена на голові жовтою лентою, ожерелем і нараменником. В піднесеній правици держить зеркало. Біля Марса лежать на земли панцир, коротке копіе і щит. Під кождим богом вівтар.

VII. 15.[2]) Меркурий мае на голові petasus, на ногах talaria (підошви з крилами). В одній руцї держить палицю (caduceus), в другій калитку. Дальше якийсь птах, а за ним ὀμφαλός, що около него ве ся вуж.

IX. 3. 19. В городци на лїво від робітнї намальований Сарн (бог ріки) без бороди, уквітчаний, на лїво вуж.

Casa della nozze d'argento. В низьку намальований Геракль з бородою, уквітчаний листем, з булавою, скірою льва і пугарем (σκύφος). На лїво мармуровий вівтар з поломінию,по правій сторонї свиня підносить голову до бога. В тій капличцї знайшли статицю Меркурия з бронзи і Мінерви з терракотти.

Extra portam Herculanensem ч. 15. На подвірю корчми капличка, посьвячена Апольонови і Гераклеви. В нїй понад малим вівтарем видко триніжок і сонїчний круг, а в низьку булаву Геракля. Перед капличкою стоїть підстава, що служила відай яко вівтар, прикрашена штукатурою і помальована. З переду вівтаря намальований рора без бороди, з ножем в руцї. На правій стїнї вівтаря булава, на лївій великий пугар Геракля (σκύφος).

Гельбіґ подае 4 образи, де намальована Фортуна з рогом обильности і з веслом, що его опирае о кулю сьвіта (72, 73, 74, 75).[3])

Domus Juliae Felicis. Muz. naz.

В капличцї намальований вівтар і два вужі. Над вівтарем видко 3 фіґури. В серединї сидить Ізида, над еї чолом льотос і півмісяць. В правій руцї держить она sistrum (музикальний струмент, що его

---

[1]) Mau, Scavi di Pompei, fin dal Giugno 1882. Mittheilungen des deutschen arch. Instituts. —

[2]) Nicolini, ч. 45.

[3]) Сам я тих образів в домах не бачив.

Digitized by Google

уживали при богослуженю Ізиди), в лївій чарку. На лїво від Ізиди стоїть Anubis. Права фіґура знищена.

Muz. naz. ч. 8848. Гарпократ, египетский бог сонця, представлений яко голий молодець, уквітчаний льотосом. В правій руцї держить галузку, а лївий вказьний палець прикладає до уст і ступає до вівтаря на право. Наоколо вівтаря ве ся вуж, шо сягає по лежаче на нїм яйце.

Нїколїнї описує 2 образи, що на однім з них представлена Лїбера, уквітчана блющем ч. 46 (VII. 15), а на другім Люна і Ізида ч. 48 (IX. 3).

Пенати і ґенїй.

VII. 4. 20. На задній стїнї города намальований Юпітер без бороди, що опирає ся о жезл, а праву простягає понад вівтар, покритий овочами. На право стоїть Venus Pompeiana з вінцем, в фіялковім хітонї і синїм плащи. Правий локоть опертий о весло. В лївій руцї держить богиня жезл, в правій галузку. Біля Венери тримає Амор зеркало. Понизше ґенїй з рогом обильности і чаркою. Напротив него tibicen в довгій білій одежи, за ним camillus в білій підперезаній туніцї з чаркою в лївій руцї, а збанком в правій. Дальше стоїть чоловік з ножем в жовтявій туніцї, що несе на плечах свиню, а за ним два молодцї держать на плечах thyrsus.

VIII. 2. 38. При малім вівтари стоїть ґенїй в білій туніцї і білій тозї. На право Юнона з діядемом, в синїй туніцї і жовтім плащи, держить в лївій руцї жезл, а в правій чарку. Здаєсь, що Юнона, то ґенїй господинї дому.

Подібний образ бачимо в casa di Giuseppe, VII. 14. 39., з тою ріжницею, що Юнона є тут з правого боку, а ґенїй з лївого.

Ляри і пенати.

VI. 11. 10. Casa del Laberinto. В пекарни на лїво від перистилю, а на право від входу, є на стїнї ось який малюнок: На долинї лежить Сари з білою бородою, покритий трощею. Синя одїж лежить на его ногах. В лївій руцї має він тростину, лївий локоть опирає о урну, а праву руку держить на голові. Понад Сарном повзає вуж до вівтаря. Повисше на лїво стоїть уквітчана Веста в білій туніцї і білім бальци, що спадає з потилицї. В лївій руцї держить она жезл, в правій чарку над вівтарем. За вівтарем стоїть осел. По боках видко 2 лярів в жовтій туніцї з зеленим пружком, що держать в руках ῥυτόν і patera. На лїво від ляра Венера Помпеяньска з вінцем защити (corona muralis) на голові і ожерелем на шиї, убрана в червоний хітон і плащ, держить в лївій руцї, що єї опирає о весло, жезл, а в правій галузку. Біля Венери стоїть Амор в хлямидї помаранчевої краски. [1])

Що богиня між лярами є Веста, на се вказує осел. Вправдї звісно було вже давно, що підчас весталїїв уквітчували осла, але перший Ґер-

[1]) пор. Helbig, l. c. і Preuner, Hestia — Vesta, Tübingen, 1864, ст. 232.

Digitized by Google

гард[1]) звернув увагу на се, що на образї 12 богів на розї улицї vicolo dei dodici dei в Помпеях Веста має з боку осла. Сей помагав Вестї, опікунцї огнища, де давнїйше пекло ся і хлїб, виживити родину, бо обертав жорновий камінь; тому брав він участь в празнику Вести і приходить на образах побіч сеї богинї.

VII. 1. 47. Domus Sirici. З atrium входить ся на лїво до кухнї. Тут стоїть при стїнї на право від входу огнище, а над ним низьок, де є образ Вести, Вулькана і лярів. Веста уквітчана, в жовтій туніцї і фіялковім плащи, держить на право від вівтаря в лївій руцї чарку (права рука знищена). На лїво Вулькан, в білім капелюсї і жовтім кафтанї (ἐξωμίς, одїж з одним рукавом, так що права рука і часть грудий є обнажена) держить в правій руцї клїщі, в лївій молоток. На правій стїнї намальований осел. По боках низька стоять ляри в зеленій туніцї. Під низьком повзає вуж на право. По боках вужа шинка.

VII. 2. 14. По боках ляри, між ними на лїво Юпітер, опертий о жезл, з орлом на лївій руцї і червоним плащем на плечах; на право Мінерва з шеломом, щитом і копієм, при нїй сова. Понизше повзає вуж до низького мурованого вівтаря на лїво.

VII. 4. 48. Casa dei Bronzi. В кухни видїв Гельбіґ дуже поблїдлий образ, що представляв ляра в жовтій туніцї і червонім плащи і Вулькана в білім кафтанї. Понизше був вівтар з вужем.

VII. 4. 24. В pistrinum намальовані ляри в зеленій туніцї і червонім плащи, а між ними на право від вівтаря Веста в білій туніцї і білім бальци. Держить она в лївій руцї жезл, а правою жертвує з чарки на вівтари. Напротив Вести стоїть Бакх, уквітчаний блющем, в червоній хламидї, з тирзом над лївим плечем і грозном винограду в правій руцї. Понизше є слїди вівтаря і вужів.[2])

VII. 12. 11. В пекарни на стїнї є образ, що складає ся з двох частий. В горі сидить Веста на кріслї з опиралом, покритим зеленим платем і опирає ноги о підніжок. На собі має она жовтий хітон, що не закриває правого плеча, і фіялковий плащ, що спадає на лїве рамя і заслонює єї ноги. Голова похилена трохи на право і прикрашена малим зубчастим вінцем жовтої краски. Білий балець звисає на право. В лївій руцї держить Веста ріг обильности, праву з чаркою простягає понад стіл (ἱερὰ τράπεζα), заставлений колосем і прикрашений лентами. За стільцем на лїво видко передну часть осла. По боках богинї стоять уквітчані ляри в жовтім хітонї з фіялковою підшевкою і в фіялковій хламидї. В руках держать они ῥυτόν і situla, а на ногах мають короткі чоботи. Над сим образом висять 2 вінцї, а понизше него є вівтар з двома вужами. На вівтари лежить миска з ґранатовими яблоками (ґранатове яблоко є символом плодовитости). Фіґ. 3.[3])

---

[1]) Annali, 1850, ст. 211.

[2]) Helbig, l. c. 66.

[3]) пор. Jordan, Vesta u. die Laren, c. 2, Helbig, l. c. 61.

Digitized by Google

Фіґ. 3.

IX. 1. 12. Між лярами, що дуже поблїдли, стоїть Венера в жовтім хітонї і синїм плащи і держить в лївій руцї, шо єї опирає о весло, жезл. Біля неї є Амор, а понизше вівтар з 2 вужами. На долинї стоїть при стїнї вівтар, мурований з цегли.

IX. 2. 24. В перистилю на стїнї стоять по боках низька намальовані ляри. В самім заглубленю сидить Веста на ослї і держить на руцї дитину, що простягає до неї руки. Під низьком видко чоловіка з 2 ослами, имовірно властителя гостинницї. Понизше сего образа повзає великий вуж з червоним гребенем на лїво.

IX. 6. Casa del Centenario. В бічнім atrium є в стїнї низьок, призначений для статиць богів. На право від него бачимо 2 лярів, представлених, як звичайно. На задній стїнї намальована стіжковата гора, засаджена виноградом (здає ся Везувій), і Бакх уквітчаний, в довгім хітонї з рукавами, покритий грознами винограду. В лївій руцї держить він до гори тирз, а правою поїть з чаші парда, що лежить у его ніг. Понизше повзає вуж на право до вівтаря, що на нїм горить огонь.

Ґенїй, ляри, пенати.

VII. 11. 11. В городї гостинницї бачимо в низьку образ Юпітра і ґенїя, що жертвують на вівтари. Юпітер з бородою, в червоній хламиді на лївім плечи, держить в лївій руцї перун і жезл, в правій чарку. Ґенїй представлений, як звичайно; лише місто коротких чобіт має черевики. По боках стоять ляри в смуглявій туніцї.

VII. 12. 7. На стїнї pistrinum видко на образї перед триніжком, що на нїм горить огонь, ґенїя з рогом обильности і чаркою. По боках стоять ляри. На лїво представлена Веста в туніцї, плащи і бальци, з жезлом в лївій руцї, а снопком колося в правій. Біля Вести на право стоїть

Digitized by Google

Меркурий в крилатім капелюсї і держить в правій руцї калитку, а в лївій caduceus. Понизше є вівтар з сосновими шишками і овочами. До него повзають 2 вужі. Горішна і долїшна часть образа прикрашена 2 вінцями.

IX. 5. 15. Ґенїй з рогом обильности і чаркою стоїть по однім боцї вівтаря, а по другім 2 молодцї в білій одежи з ящиком в лївій руцї зближають праву до вівтаря, щоби щось там положити. За молодцями грає малий tibicen на двох флетах. По боках стоять великі ляри. Понизше повзає вуж до вівтаря. Дальше на лїво є фіґура, подібна до ґенїя, що жертвує на вівтари. Що се Веста, вказує на те осел, що уквітчаний листєм стоїть коло богинї.

Гельбіґ бачив в однім домі семої дїльницї образ Геракля з бородою, що его голова уквітчана великим вінцем з виноградного листя. В лївій руцї держить він пугар, в правій булаву, з лївого рамени звисає скіра льва. За Гераклем стоїть свиня. На право від вівтаря, зпоза котрого визирає флетист, був ґенїй, а по боках ляри.

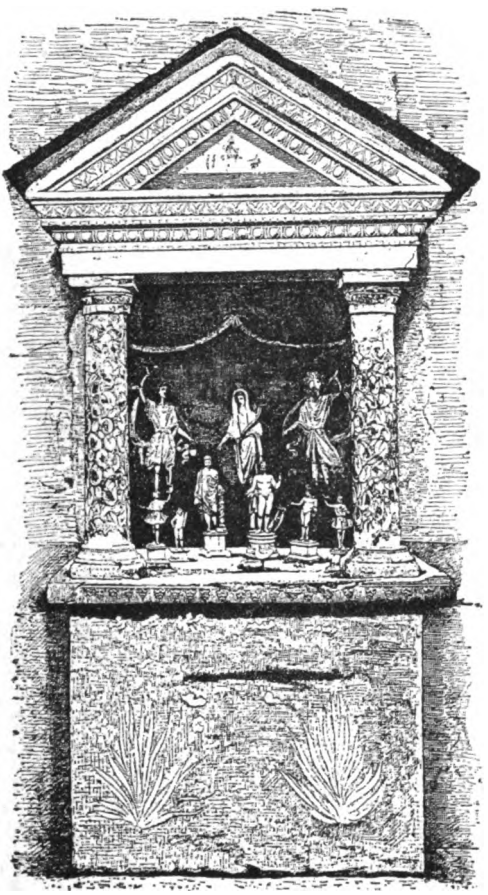

Фіґ. 4.

Де не можна було помістити ґенїя, лярів і пенатів побіч себе там бачимо на образї дві або 3 групи, одну понад другою, що не лучать ся в гармонїйну цїлість, як на новійших образах.

Тут подаю за Вісовою[1]) вид каплички в Помпеях з образом в низьку, що представляє в горі ґенїя і лярів, понизше пенатів і лярів[2]) (фіґ. 4).

Між пенатами бачимо по більшій части тих самих богів, що є намальовані на розї улички vicolo dei dodici dei і що їх позолочені статуї стояли в Римі в стовповім ходорі deorum consentium понизше капітолю. В Римі згадують по раз перший ту дванайцятку богів maiorum gentium підчас другої війни пуньскої, коли decemviri sacris faciundis зарядилилectisternium для тих богів, що їх очевидно переняли від Греків.

[1]) Roscher, Lexicon der griech. u. röm. Mythologie, II. Bd., Leipzig, 1 894—1897.

[2]) Поясненя долїшної групи не знайшов я анї у Вісови, анї де инде, а в самих Помпеях я того образа не бачив.

Digitized by Google

В Помпеях, недалеко від грецких осад в Кумах, Путеолях і Неаполи, розгостились були вже давнїйше низші і висші грецкі боги і герої.

Помпеяньскі малярі наслїдували в загалї грецкі взірцї; але позаяк се були не мистцї, а до того працювали скоро, бо треба було украсити деякі стїни, знищені землетрясенем в р. 63. по Хр., то нїгде не бачимо ідеальної голови. Впрочім представлені Юпітер, Марс, Мінерва, Меркурий, Апольон, Бакх і Геракль з тими самими улюбленими предметами і зьвірятами, що у Греків. За те має Веста при собі осла, а се завдячує місцевому культови. Як видимо з численних еї образів, ся богиня належить до перших, а еї блеск затемнює і в Римі прочі богинї; за те в Грециї відграє она другорядну ролю [1]). Венера представлена инакше, чим у Греків. Має она на голові corona muralis, а лїве рамя опирає о весло.

Образи Ізиди рідко стрічає ся на стїнах помпеяньских домів, хоч місто лучили торговельні зносини з Александриею. Видко, що модні боги не знайшли еще приступу до домів.

Крім образів випадалоби описати і статицї з бронзи і терракотти, що їх знайшли в низьках і капличках і перенесли до неаполїтаньского музея. Але позаяк сам опис без ілюстраций не принїсби великого хісна, а образів хоч важнїйших божків не міг я роздобути, для того мушу се відложити на пізнїйші часи.

[1]) Preuner, l. c. ст. 218.

Digitized by Google

ШКІЛЬНІ ВІСТИ.

Digitized by Google

Digitized by Google

I. УЧИТЕЛЬСКИЙ ЗБІР

з кінцем шкільного року 1900.

1. **Цеглиньский Григорій**, ц. к. директор, учив пропедевтики фільософії в VII. і VIII. кл., 4 год. тижн.
2. **Будзиновский Володимир**, господар IIa кл., учив латиньского і руск. яз. в Iб, німецкого в IIa і IV. кл., 20 год. тижн.
3. **Гандяк Орест**, господар IIб кл., завідатель рускої бібліотеки для учеників низшої ґімн., учив руск. яз. в IIб і IIIб, німецк. в IIб, історії і ґеоґрафії в Iа, IIб і IIIб, 21 год. тижн.
4. **Глїбовицкий Клим**, завідатель фізикального ґабінету, з кінцем II. півроку на відпустцї задля слабости, учив лишень мат. і фізики в VIII. кл., 5 год. тижн.
5. **Зарицкий Северин**, господар IV. кл., завідатель приборів наукових до історії і ґеорафії, учив історії і ґеоґрафії в IIIa, IV, V, VI, VII, VIII, 20 годин тижн.
6. **Кміцнкевич Володимир**, господар V. кл., учив лат. яз. в V., ґрецк. в IIIб і V, рахунків в пригот. кл., 19 год. тижн.
7. **Коренець Денис**, господар Iб кл., учив нїмецкого яз. в Iа і Iб, польского в Iб, історії і ґеоґрафії в Iб і IIa, 21 год. тижн.
8. **О. Кормош Омелян**, господар пригот. кл., учив релїґії в Iб, IIб і IIIб, руского яз. в пригот. клясї, 13 год. тижн.
9. **Левкевич Дмитро**, завідатель рускої бібліотеки для учеників висшої ґімназиї, учив руского яз. в V, VI, VII, VIII. кл., нїмецкого в приготовляючій клясї, 18 год. тижн.
10. **Малиновский Іван**, господар IIIa кл., завідатель нїмецкої бібліотеки для учеників, учив нїмецкого яз. в IIIa, V, VI, VII. і VIII. клясї, 20 год. тижн.
11. **Мануляк Іван**, завідатель природ. ґабінету, учив математики в Iа, IIa, IIIa, історії природи в Iа, Iб, IIa, IIб, IIIa, IIIб, V і VI кл., 25 год. тижн.
12. **Нїмців Іван**, господар VII. кл., учив математики в IIб, IIIб, IV, V, VI, VII, фізики в IV і VII кл. 25 год. тижн.

Digitized by Google

13. **Прийма Іван**, господар VIII. кл., учив лат. яз. в IIIa і VIII, грецкого в VIII, німецкого в IIIб, каліґрафії в пригот. клясї, 22 год. тиж.
14. **О. Савчин Іван**, учив релїґії в пригот., Ia, IIa, IIIa, IV, V, VI, VII і VIII кл., 18 год. тиж., надто відбував екзорти в низшій і висшій ґімназиї.
15. **Федів Стефан**, господар Ia, учив лат. язика в Ia і IIa, руского в Ia, польского в пригот. кл. і IIIa, 24 год. тиж.
16. **Ціммерманн Казимір Іван**, завідатель польскої бібліотеки для учеників, учив польского яз. в Ia, IIa, IIб, IIIб, IV, V, VI, VII і VIII кл., 18 год. тиж.
17. **Чеховский Дмитро**, господар VI. кл., учив лат. яз. в VI, грецкого в IIIa і VI кл., 16 год. тиж.
18. **Чичкевич Андрей** учив лат. яз. в IIб і IV, грецкого в IV, 18 год. тижнево.
19. **Др. Щурат Василь**, учив руского яз. в IIa, IIIa і IV. кл., 9 год. тиж.
20. **Ярема Алексей**, господар IIIб, завідатель учительскої бібліотеки, учив лат. яз. в IIIб і VII, грецкого в VII, математики в Iб, 18 год. тиж.

II. Учителї надобовязкових предметів:

1. **Жураковский Антін**, учив рисунків в 2 відділах, 4 год. тиж.
2. **Зарицкий Северин**, учив історії рідного краю в VII кл., 2 год. тиж.
3. **Гандяк Орест**, учив історії рідного краю в IIIб і IV кл., 2 год. тиж.
4. **О. Кишакевич Осип**, учив сьпіву в 4 відділах, 4 год. тиж.
5. **Коренець Денис**, учив історії рідного краю в IIIa кл., 1 год. тиж.
6. **Прийма Іван**, учив ґімнастики в 3 відділах, 6 год. тиж.
7. **Чеховский Дмитро**, учив каліґрафії в 2 відділах, 2 год. тиж.

II. Зміни в учительскім зборі

І що важнїйші постанови ц. к. шкільних властий в ш. р. 1900.

1. Ц. к. Рада ш. к. перенесла ріш. з д. 7. серпня 1899 до ч. 18456 заст. учит. в ц. к. ґімназиї Станиславскій, п. Петра Кумановского в тім самім характері службовім до тутешної ґімназиї.

2. П. ц. к. Міністер віроісп. і просьвіти затвердив рескр. з д. 12. серпня 1899 до ч. 21.805 учителя тутешної ґімназиї, п. Івана Прийму в учительскім заводї і надїлив его титулом ц. к. професора. (Ріш. ц. к. Ради ш. к. з д. 31. серпня 1899 до ч. 22.133).

Digitized by Google

3. Ц. к. Рада ш. к. перенесла ріш. з д. 5. вересня 1899 до ч. 21758 заст. учителя в ц. к. ґімназиї Самбірскій, п. Володимира Будзиновского, в тім самім характері службовім до тутешної ґімназиї.

4. Ц. к. Рада ш. к. затвердила ріш. з д. 5. вересня 1899 до ч. 17.695 учителя тутешної ґімназиї, п. Володимира Кміцикевича в учительскім заводі і надїлила его титулом ц. к. професора.

5. П. ц. к. Міністер віроісп. і просьвіти признав ріш. з д. 15. жовтня 1899 до ч. 21.288 осьмий степень службовий професорам тутешної ґімназиї, пп. Чеховскому Дмитрови, Левкевичови Дмитрови і Зарицкому Северинови, почавши від 1. січня 1900. (Ріш. През. ц. к. Ради ш. к. з д. 6. жовтня 1899 до ч. 592).

6. Ц. к. Рада ш. к. признала ріш. з д. 16. падолиста 1899 до ч. 29.758 професорови тутешної ґімназиї п. Володимирови Кміцикевичови перший пятилїтний додаток.

7. Ц. к. Рада ш. к. перенесла ріш. з д. 4. січня 1900 до ч. 280 заступ. учителя в тутешній ґімназиї, п. Петра Кумановского в тім самім характері службовім до ц. к. ґімназиї в Станиславові.

8. Ц. к. Рада ш. к. перенесла ріш. з д. 4. січня 1900 до ч. 280 заступ. учителя в ц. к. ґімназиї Станиславскій, п. Стефана Федева в тім самім характері до тутешної ґімназиї.

9. Ц. к. Рада ш. к. оповістила ріш. з д. 14. січня 1900 до числа 33041, що в часї від 26—31 марта с. р. відбудуть ся в академиї Краківскій виклади математично-природні для учителїв шкіл середних в цїли доповненя їх заводової науки. До участи в тих викладах завізвала ц. к. Рада ш. к. з тутешного збору п. К. Глїбовицкого і визначила ему в тій цїли відповідні кошта подорожні.

10. П. управитель ц. к. Міністерства віроісп. і просьвіти зменшив ріш. з д. 13. січня 1900 до ч. 99. заступникови учителя в тутешній ґімназиї Др. В. Щуратови, число наукових годин до половини звичайного числа, щоб тою полекшою дати ему спромогу приготовитись до іспиту заводового. (Ріш. ц. к. Ради ш. к. з д. 23. січня 1900 до ч. 1461).

11. Ц. к. Рада ш. к. приняла ріш. з д. 12. червня 1899 до ч. 4551 книжку п. з.: „Виїмки з народної лїтератури україньско-рускої XIX в. Александра Барвіньского ч. I. вид. 3.“ до шкільного ужитку.

12. Ц. к. Міністерство віроісп. і просьвіти удїлило ріш. з д. 12. мая 1899 до ч. 5596 тутешній ґімназиї на прибори наукові до науки фізики і історії природи надзвичайної дотациї в сумі 600 К. (Ріш. ц. к. Ради ш. к. з д. 13. червня 1899 до ч. 12.774).

13. Ц. к. Рада ш. к. оповістила обіжником з д. 17. червня 1899 до ч. 15.053 відозву ц. к. галиц. Дирекциї почт і телеґрафів, в котрій звертаесь увагу молодїжи, що не в силї кінчити наук ґімназияльних, на користні условія службові при почтї і телеґрафах, де манїпуляцийні діурністи доходять вже в першім роцї до місячних поборів 80 К., в другім роцї до 100 К., а навіть до 140 К. Проектована реорґанїзация приватних почт отвирае молодїжи ще користнїйші вигляди в будучности.

Digitized by Google

14. Ц. к. Рада ш. к. поручила ріш. з д. 16. липня 1899 до ч. 15672 примінитись в науцї математики і фізики на р. ш. 1900 до нового пляну наукового, порішеного рескр. мінїстерияльним з д. 8. червня 1899 до ч. 16304.

15. Ц. к. Рада ш. к. оповістила ріш. з д. 7. серпня 1899 до ч. 14603 мінїстерияльні постанови з д. 12. червня 1899 до ч. 861 що до великодних екзорт, котрі від тепер відбуватись можуть від цьвітної недїлї до слїдуючого вівтірка, або на тиждень перед тим від суботи до понедїлка. ОО. катехити можуть на случай потреби за згодою Дирекциї предкладати ц. к. Радї ш. к. внесеня на проголошуваня тих екзорт иньшими сьвященниками.

16. Ц. к. Рада ш. к. приняла ріш. з д. 18. жовтня 1900 до ч. 25.303 книжку п. з.: „К. Бенонього і А. Маєрского Ґеоґрафія австро-угорскої Монархії 3. вид. переложив Корнило Поляньский“ до шкільного ужитку.

17. Ц. к. Рада ш. к. приняла ріш. з д. 8. падолиста 1899 до ч. 17.330 книжку н. з.: „Зоольоґія на низші кляси шкіл середних, написав Іван Верхратский, вид. 2.“, до шкільного ужитку.

18. Ц. к. Рада ш. к. приняла ріш. з д. 24. падолиста 1899 до ч. 30.170 книжку п. з.: „О. Вінковского і О. Таборского Грецкі вправи для III. і IV. кляси, перевів Г. Цеглиньский“ до шкільного ужитку.

19. Ц. к. Рада ш. к. приняла ріш. з д. 8. грудня 1899 до ч. 31.463 книжку п. з.: „Читанка руска для II. кляси середних шкіл“ вид. 2. Львів 1899 до шкільного ужитку.

20. Ц. к. Рада ш. к. приняла ріш. з д. 6. лютого 1900 до ч. 31.343 книжку п. з.: „Дра Ґермана-Петеленца вправи нїмецкі для II. кляси шкіл середних“ і тих самих авторів Вправи нїмецкі для IV. кляси шкіл середних, в рускім переводї Дра О. Калитовского, вид. 2, у Львові 1899 і 1900“ до шкільного ужитку.

21. Ц. к. Рада ш. к. порішила рескр. з д. 11. марта 1900 до ч. 6269 на основі устави з д. 30. марта 1888 ч. 33. Д. у. д. забезпечити від д. 1. січня 1900 всю провізоричну і помічну службу по школах державних в місцевій касї повітовій для хорих.

22. Ц. к. Рада ш. к. приняла ріш. з д. 6. марта 1900 до ч. 4544 книжку п. з.: „Учебник аритметики для низших кляс шкіл середних, ч. I, написав Петро Огоновский, у Львові 1900“ до шкільного ужитку.

23. П. ц. к. Мінїстер віроісп. і просьвіти постановив ріш. з д. 4. лютого 1900 до ч. 30.568, що до іспитових комісий при іспитах зрілости належати мають, так як се постановляє первістний „Орґанїзацийний начерк“ окрім предсїдателя і директора всї учителї обовязкових предметів в VIII. клясї, проте і учителї релїґії та пропедевтики фільозофії. Всї члени мають бути без перерви при іспитї зрілости, учителї релїґії голосують тілько при абітуриентах своєї віри, а учителї мойсеєвої віроісповіди засїдають в комісиях лиш тодї, коли мають академічні студиї на рівнї з прочими членами комісиї. (Ріш. ц. к. Ради ш. к. з д. 7. марта 1900 до ч. 3358).

Digitized by Google

24. П. ц. к. Міністер віроісп. і просьвіти справляє рескр. з д. 17. марта 1900 до ч. 29345 хибну думку загальну, начеб давнїйші школи торговельні, маючі назви „торговельних академій“, були якимись висшими школами від тих, що засновані в часах новійших під назвами „висші школи торговельні“. Обі школи зовсїм тотожні так що до устрою наукової програми як і прав однорічної служби військової, прислугуючої їх абітуриєнтам. (Ріш. ц. к. Ради ш. к. з д. 21. цьвітня 1900 до ч. 9399).

Ш. ПЛЯН НАУКИ.

а) Предмети обовязкові:

Кляса приготовляюча.

Наука в клясї приготовляючій відбувала ся після пляну, визначеного для IV. кл. шкіл народних висшого або мійского типу, із змінами, порученими рескр. ц. к. Ради шкільної краевої з дня 20. падолиста 1894 ч. 25098.

Кляса I. (відділи а, б).

Релїґія 2 год. на тиждень. Катехизм А. Тороньского взято і повторено цїлий.

Язик латиньский 8 годин на тиждень. Читане ортоепічне і правила наголосу, 5 деклїнаций правильних, правила о родї; прикметники і їх степеноване, заіменники особові, вказуючі, взглядні, питайні і неозначені, числівники основні і рядові. В II. півроцї відміна глагола sum, 4 правильні кон'юґациї, глаголи на io і deponentia, побіч сего що важнїйші приіменники і сполучники. Науку граматичну (після підручника Дра Самолевича-Цеглиньского) вправлювано на уступах з книжки для вправи тих самих авторів. На підставі перероблених речень як і більших уступів до читаня ведено розмови латиньскі вже від I. півроку. Задачі письменні (по 6 тижнях науки) що тижня в школї, з кінцем півроку і домові.

Язик руский 3. год. на тиждень. З граматики Коцовского-Огоновского перероблено речене поєдинче, елементарно речене зложене, звичайнїйші роди речень побічних і знаки роздїлові, відміну імен і глагола, рівномірно до науки язика латиньского; принагідно найважнїйші правила звукові, прочі части мови і головнїйші правила складиї, правопись. З читанки рускої читано, пояснювано і оповідано майже всї уступи прозові і поетичні, що красші уступи поетичні виголошувано з памяти. Задачі письменні: з початку диктати що тижня, опісля на переміну вправи правописні і задачі — 4 на місяць, зразу шкільні, опісля і домові.

Язик польский 2 год. на тиждень. З граматики Конарского перероблено материял граматичний після пляну, визначеного для язика руского. З читанки „Wypisy polskie dla n. gimn. t. I.“ читано, розбирано

Digitized by Google

і оповідано 87 уступів прозових, 23 поетичних, з котрих красші виголошувано на память. Що 15 днів задача домова або шкільна.

Язик нїмецкий 6 год. на тиждень. Після підручника Л. Ґермана і К. Петеленца, в рускім переводї О. Калитовского, перероблено розставку слів в реченю, відміну імен і дїеслова, приіменники і сполучники на прикладах тогож підручника. Перероблений материял граматичний і словний використовувано на розговори вперше руско-нїмецкі, опісля самі нїмецкі. Деякі уступи з вправ виголошувано на память. Що тижня задача шкільна.

Ґеоґрафія 3 год. на тиждень. Підручник Бенонього-Матієва викінчено цілий. Ученики рисували мапи на таблици і зошитах.

Математика 3 год. на тиждень, в першім півр. аритм., в другім одна година аритметики, 2 ґеометриї. З аритметики П. Огоновского перероблено десяточний уклад, чотири головні дїланя числами цїлими і десяточними, рахунки числами многоіменними, подїльність чисел, розкладане на чинники перві, найбільша спільна міра, найменша спільна многокроть, дроби. З ґеометриї Мочнїка-Савицкого: лїнїя пряма, коло, кути, трикутники. В кождім конференцийнім періодї задача шкільна, на кожду годину вправи домові.

Істория природи 2 год. на тиждень, В перших шести місяцях зоольоґія (після підручника Івана Верхратского): ссавцї і комахи, в чотирох послїдних місяцях ботанїка: (Ростафіньского-Верхратского), козельцеваті, хрестоцьвітні, мигдаловаті, малиноваті, ябловаті, рожеваті, сливоваті, белиноваті, губаті, лелїеваті, пальми.

Кляса II. (віддїли а, б.).

Релїґія 2 год. на тиждень. Істория біблїйна Старого Завіта після підручника А. Тороньского викінчена.

Язик латиньский 8 год. на тиждень. Граматика як в кл. I., вправи Самолевича-Коцовского. Повторене правильної відміни імен і глаголів, головні правила із складнї, надто constr. acc. cum inf., nom. cum inf., складня причастників, gerundium, adverbia, praepositiones. Науку граматичну вправлювано на дотичних прикладах з книжки до вправи. Розмови латиньскі на підставі лектури. На місяць 3 задачі шкільні і 1 домова.

Язик руский 3 год. на тиждень. З граматики повторено і доповнено науку о реченю поединчім і зложенім та реченях побічних і его родах. В II. півроцї повторено і доповнено науку о формах, а то відміну імен і дїеслова у всіх видах деклїнацийних і кон'юґацийних. Читанку руску для II. кл. прочитано цїлу; що красші уступи з прози і поезиї виголошувано на память. Задач місячно 3. на переміну домові і шкільні.

Язик польский 2 год. на тиждень. Граматика як в клясї I. Наука граматична після пляну, визначеного для язика руского. Читанку „Wypisy pol. dla kl. II.“ прочитано майже цїлу, уступи прозові оповідано і

Digitized by Google

що красші виґолошувано на память. Практичні вправи в мові на підставі лектури. Поетичних уступів виголошувано 14. Що 3 тижнї задача домова або шкільна.

Язик нїмецкий 5 год. на тиждень. Повторене і доповнене науки о відмінї імен і дїеслова, дїеслова міцні і неправильні, з невідмінних частий мови: приіменники і сполучники. Весь материял перероблено на дотичних вправах Л. Ґермана і Петеленца в перев. Калитовского методою, як в кл. І. Задач місячно 4, переважно шкільні.

Історія і ґеоґрафія 4 год. на тиждень, т. є. 2 години історії, 2 ґеоґрафії. З історії викінчено віки старинні після підручника Семковича-Ільницкого, з ґеоґрафії: Азию, Африку, полудневу Европу і Анґлію після підручника Вахнянина. З послїдною наукою лучилась і наука картоґрафії.

Математика 3 год. на тиждень, на переміну одна година аритметики, друга ґеометр. З аритметики наука о дробах, відношеня і пропорциї, правило трех, рахунок процентовий і дісконтовий після підручника П. Огоновского. З ґеометриї симетральні лїнії і кути, пристайність трикутників враз з приміненем, коло, чотиро- і многокутники після підручника Мочнїка-Савицкого. Задачі як в клясї І.

Історія природи 2 год. на тиждень. В І. півр. зоольоґія: птицї, гади, земноводні, риби, пауковцї, шкаралупнї. Кодла: хроби, мякуни, іглоскірцї і ямочеревні після підручника Івана Верхратского. В ІІ. півр. ботанїка (після підручника Ростафіньского-Верхратского): окружкові, мотильковаті, зложені, базькові, трави, зазулинцї, шпилькові, пeратні, моховцї, первороcти.

Кляса III (відділи а, б).

Релїґія 2 год. на тиждень. Історія біблїйна Нового Завіта після підручника А. Тороньского викінчена цїла.

Язик латиньский 6 год. на тиждень: 3 год. лектури, 3 граматики. З Корнелїя Непоса прочитано: Aristides, Cimon, Epaminondas, Pelopidas, Miltiades, Themistocles, Hannibal в виданю Саля, приватно: Alcibiades. На підставі лектури ведено розмови, або подавано основу в язицї латиньскім. З граматики Самолевича-Огоновского перероблено nom., accus. dat., genet., ablat., грам. §§. 1—68 на відповідних примірах Прухнїцкого-Огоновского. Що 14 днїв задача шкільна, що 3 тижнї домова.

Язик грецкий 5 год. на тиждень. З граматики Фідерера-Мандибура-Цеглиньского перероблено відміну імен і дїеслова аж до ІІ. кляси дїесловів на вправах Вінковского-Таборского-Цеглиньского §§. 1—157. Задач місячно 2, на переміну домові і шкільні, почавши від другої половини І. півроку.

Язик руский 3 год. на тиждень. Перероблено систематично складню падежів, а в ІІ. півроцї систематично відміну імен, невідмінні

Digitized by Google

части мови і знаки розділові, З читанки для III. кл. прочитано майже всї уступи прозові і поетичні для сеї кляси визначені; уступи поетичні і що красші з прозових виголошувались на память. Короткі вісти про житє і письма писателїв, котрих твори читано. Що 2 недїлї задача па переміну домова і шкільна.

Язик польский 2 год. на тиждень. З граматики А. Малецкого перероблено систематично складню згоди і падежів, опісля відміну імен; повторено невідмінні части мови. З читанки „Czubek-Zawiliński: Wypisy polskie“ прочитано 61 прозових і 16 поетичних уступів, що красші поетичні виголошувано на память. Задач 14, на переміну домові і шкільні.

Язик нїмецкий 4 год. на тиждень. Повторено відміну імен і дїеслова з кляс попередних, почім з науки о складни взято після граматики Янера складню згоди і відмінків. З читанки Дра Ґермана-Петеленца-Калитовского прочитано і по відповіднім поясненю оповідано всї уступи. Що місяця задача домова і шкільна на переміну.

Історія і ґеоґрафія 3 год. на тиждень, на переміну одна година історії, друга ґеоґрафії. З історії (підручник Семковича-Ільницкого) окінчено віки середні. З ґеоґрафії (підручник Вахнянина) взято з дотичною картоґрафією краї середної, північної і всхідної Европи, Америки і Австралії. З історії краєвої: История Руси і Польщі до року 1492.

Математика 4 год. на тиждень. З аритметики чотири головні діланя загальними числами і дробами, другий степень і корінь. З ґеометрії обводи і поверхности, твердженє Пітаґора, переміна і подїл фіґур прямолїнійних, подібність трикутників. Задачі як в клясї II.

История природи 2 год. на тиждень. В I. півр. фізика: свойства тїл, теплота, елементи і їх важнїйші получення після підручника П. Огоновского; в II. півроцї мінеральоґія після Ломнїцкого-Верхратского.

Кляса IV.

Релїґія 2 год. на тиждень. Лїтурґіку А. Тороньского викінчено і повторено цїлу.

Язик латиньский 6 год. на тиждень; 4 год. лектури, 2 год. граматики. Лектура: 1) Caesaris commentarii de bello Gallico l. I. 1—29. III. 1—29, V. 1—58, VII. 1—24; приватно: нечитані глави з I., II., III. На підставі лектури розмови латиньскі, а що красші місця на память. 2) P. Ovidii Nasonis carmina: Niobe, Euander, De vita sua, при тім засади латиньскої метрики. З граматики повторено складню падежів, а перероблено складню дїеслова, часів і способів §§. 69—141 на відповідних прикладах з підручника Прухнїцкого-Огоновского. Задачі як в клясї III.

Язик грецкий 4 год. на тиждень. Повторено предмет з кл. III. і викінчено науку о формах глагола на дотичних примірах з книжки до вправ Шенкля-Цеглиньского §§. 70—100. З лектури прочитано: I. Байки 1—12, II. Поменші оповіданя 1—47, III. Більші уст. 1—5; з части поетичної: епіґрами А 1—10. При лектурі перероблено що важнїйші появи

Digitized by Google

в складни відмінків, дієслова і реченю зложенім. Що 14 днів задача домова або шкільна на переміну.

Язик руский 3 год. на тиждень. З граматики систематична наука відміни дієслова і его складня, систематична наука реченя зложеного і многократного, творене стихів. Повторено цілий материял. З читанки на кл. IV. прочитано всї уступи прозові і поетичні, для сеї кляси визначені; послїдні і що красші з прозових меморовано. Короткі вісти про житє і письма писателїв, як в кл. III. Задачі як в кл. III., в II. півр. короткі а легкі описи.

Язик польский 2 год. на тиждень. З граматики Малецкого наука кон'юґациї і складня глагола, систематична наука о реченях зложених і многократних. З читанки „Czubek-Zawiliński Wypisy pol. dla kl. IV.“ прочитано 56 уст. прозових, 12 поетичних, з котрих красші виголошувано на память. Задачі як в клясї III.

Язик нїмецкий 4 год. на тиждень. З граматики Петеленца повторено науку о формах з лїт попередних, складню падежів з кляси III. і взято систематично: складню глагола і речене зложене. З читанки Дра Ґермана-Петеленца-Калитовского прочитано і по відповіднім поясненю оповідано майже всї уступи прозові з виїмкою кількох труднїйших. Уступи поетичні що красші меморовано. На домашню лектуру добірні оповіданя Гофмана, Горна і Гелера бібліотека для молодїжи. Задачі як в кл. III.

Історія і ґеоґрафія 4 год. на тиждень. Історія часів нових після Семковича-Поляньского. Ґеоґрафія австро-угорскої монархії після Шараневича-Целевича з поглядом на єї історию і точним приміненем картоґрафії.

З історії краєвої: Історія Руси і Польщі до знесеня Січи і паденя Польщі з коротким поглядом на історию Галичини.

Математика 3 год. на тиждень, на переміну 1 год. аритметики і ґеометриї. З аритметики взято: зрівнаня 1. степеня о однїй і більше незвістних, відношеня і пропорциї зложені, зложене правило трех, рахунок провізийний, речинцевий, спілки, пересїчний, змішки, ретяжний, відпровізийний. З ґеометриї цїлу стереометрию. Задачі як в клясї III.

Фізика 3 год. на тиждень. Маґнетизм, електричність, механїка тїл цїпких, текучих і воздушних, акустика, основи астрономії і ґеоґрафія математична після підручника П. Огоновского.

Кляса V.

Релїґія 2 год. на тиждень. Доґматику загальну після підручника А. Тороньского викінчено і повторено цїлу.

Язик латиньский 6 год. на тиждень: 1 год. граматики, 5 год. лектури. З граматики (книжка як в кл. III.) повторено науку о падежах, часах і способах. Вправи стилїстичні укладані на підставі лектури. Лектура: а) Livii ab urbe condita (вид. Zingerle) l. I. cc. 1—56; l. XXI. б) P.

Digitized by Google

Ovidii Nasonis Carmina (вид. Sedlmayer) Metam.: Quattuor aetates, Deuc. et Pyrrha, de raptu Proserpinae, Daedalus et Icarus, Philemon et Baucis, Midas rex; Fasti: Carmentalia, Arion; Trist'a: Excessus Roma, Ad amicum; Ex Ponto: Orestes et Pylad. Приватна лектура: Liv. l. XXII. Ovid. Metam., Phaëton, Niobe, Euander; Fasti: Ludi Cereales, Hercules et Cacus. Розмови латиньскі на підставі лектури. Що місяця задача шкільна.

Язик грецкий 5 год. на тиждень: 1 год. граматики, 4 лектури. З лектури читано Ксенофонта після Хрестоматиї Фідерера, і то прочитано з Анабази уст. 1, 2, 3, 4, 7, 9, 11, 13, 15, 17, (5, 6, 10, 12, 14 уст. приватно); Сугор. 1, 2, 6, 9, Memor. 1, 3, а з Гомерової Іліяди пісню I. II. З граматики повторено науку о формах і перероблено систематично складню падежів на прикладах із книжки до вправи Шенкля-Цеглиньского §§. 1—21. Задач шкільних чотири на піврік.

Язик руский 3 год. на тиждень, стилїстика і читане взорів поезиї і прози після читанки Дра К. Лучаковского. Задач 14, на переміну домові і шкільні.

Язик польский 2 год. на тиждень. Лектура з книжки: „Wzory poezyi i prozy Próchnickiego“; прочитано з малими виїмками цїлу часть поетичну і прозову, крім того Міцкевича „Pan Tadeusz“. Задач 10.

Язик нїмецкий 4 год. на тиждень. З граматики Петеленца повторено систематично науку з кл. III. і IV. в цїлости. З читанки Петеленца-Вернера прочитано 53 уступів прозових, 6 поетичних, послїдні мемоpовано. На домашню лектуру що лекші уступи прозові з читанки і оповіданя Ґерстекера, Стакого і Верного. Задач 14, а тих 6 шк., 8 дом.

Історія і ґеоґрафія 3 год. на тиждень. Після Піца-Барвіньского ч. I. взято старинну історию Орієнту, Грециї, Македониї і Риму до воєн пуньских в полученю з старинною ґеоґрафією і поглядом на історию культури.

Математика 4 год. на тиждень, на переміну аритметика і ґеометрия. Підручники Мочнїка-Савицкого. З альґебри перероблено чотири головні дїланя, подїльність чисел, дроби звичайні і десяточні, пропорциї і їх примінене, рівнаня I. степеня о одній і більше незвістних. З ґеометриї перероблено цїлу плянїметрию. Три задачі шкільні на піврік; що лекциї вправи домові.

Історія природи 2 год. на тиждень. В I. півроцї мінеральоґія систематична, фізіоґрафія мінералів і головнїйші появи з зоольоґії, після підручника Бішінґа-Гохштетера-Поляньского, в II. півроцї ботанїка після Ростафіньского-Верхратского.

Кляса VI.

Релїґія 2 год. на тиждень. Доґматику специяльну після підручника А. Тороньского скінчено і повторено цїлу.

Digitized by Google

Язик латиньский 6 год. на тиждень; 1 год. граматики, 5 год. лектури. Прочитано Sallust. Catil., Caesaris bell. civ. II., Ciceronis in Catilinam I., Vergil. Ecl. I. V., Georg. II. 136—176, 458—540, Aeneidos l. I. II. vv. 1—430. Лектура приватна: Sall. bell. Iug., Cic. in Catil. II, III, IV. Розмови латиньскі на підставі лектури. З граматики повторено науку о часах і способах. Вправи стилїстичні на підставі лектури. Що місяця задача шкільна.

Язик грецкий 5 год. на тиждень; 1 год. граматики, 4 год. лектури. Прочитано з Гомерової Ілїяди II, III, VI, IX, XIX, XXII, приватно IV, VIII, з Ксенофонта Anab. 9, 14., Памятників о Сократї 3, з Геродота кн. VII., в виїмках, прив. кн. VIII. З граматики о приіменниках, часах і способах на вправах Шенкля-Цеглиньского §§. 18—31. Задачі як в клясї V.

Язик руский 3 год. на тиждень. В першім півроцї лїтература староруска до XVI. віку, в другім до кінця віку XVIII. Задач 14, на переміну домові і шкільні.

Язик польский 2 год. на тиждень. З підручника „Wypisy polskie Tarnowski-Wójcik część I.“ взято з пропущенем писателїв другорядних весь прозовий і поетичний материял до кінця віку XVIII; науку шк. доповнено лект. дом. Задачі як в кл. V.

Язик нїмецкий 4 год. на тиждень. Граматика принагідно і в міру потреби. З читанки Петеленца-Вернера перероблено стилїстику і поетику на підставі лектури. Прочитано прозових і поетичних уступів до 50, 6 поетичних меморовано. На лектуру домашню пропущені уступи з читанки, дїла історичні з бібліотеки Гельдера, „deutsche Heldensage“ Беслера, „Hermann und Dorothea“ і „Zriny“ в виданю Ґрезера. Задачі як в кл. V.

Історія і ґеоґрафія 4 год. на тиждень. Після підручника Піца-Барвіньского т. I. викінчено історию старинну, іменно період від пуньских воєн до упадку західно-римского цїсарства; відтак після Ґінделього-Целевича т. II. взято історию віків середних в полученю з ґеоґрафією і поглядом на розвій культури.

Математика 3 год. на тиждень. З альґебри: степенї, корінї, льоґаритми, рівнаня другого степени о однїй незвістній; з ґеометриї: стереометрия і ґоніометрия. Задачі як в кл. V.

Історія природи 2 год. на тиждень. Анатомія і фізіольоґія тїла людского. Зоольоґія систематична з увзглядненем палеонтольоґії і ґеоґрафічного розповсюдненя животин — після Шмідта-Поляньского.

Кляса VII.

Релїґія 2 год. на тиждень. Етику християньско-католицку після підручника Ваплера-Пюрка скінчено і повторено.

Язик латиньский 5 год. на тиждень: $^1/_2$ год. граматики, $4^1/_2$ год. лектури. Прочитано в I. півроцї: Cicero de imperio Cn. Pompei, Cato maior,

Digitized by Google

Actionis II. in Verrem l.V; в II. півроцї: Verg. Aen. II, IV, VII, IX, приватно: Cic. pro Milone, Verg. Aen. VI; красші місця меморовано. З граматики повторено поодинокі части складнї і про загальні засади латиньского стилю. Розмови латиньскі на підставі читаних уступів. Задачі як в кл. V.

Язик грецкий 4 год. на тиждень: $^1/_2$ год. граматики, $3^1/_2$ год. лектури. Прочитано в I півроцї з Демостена περὶ στεφάνου; в II. півроцї з Одисеї кн. I, III, IV, VII, X, XII; приватна лектура: Демостена κατὰ Φιλίππου γ, ὀλυνθιακός β, з Одисеї кн. XIX. XXII; що красші місця меморовано. З граматики повторено форми дієслова і складню реченя зложеного. Задачі як в кл. V.

Язик руский 3 год. на тиждень. В першім півроцї взято устну словесність. В другім півроцї з виїмків народної лїтератури українсько-рускої XIX в. ч. II. О. Барвіньского взято огляд народної лїтератури, відтак читано і пояснювано під взглядом річевим, естетичним і історичним твори, почавши від Котляревского до Шевченка включно. Доповнене науки шкільної домовою лектурою. Декламация як в кл. V. Задачі що місяця, переважно домові.

Язик польский 2 год. на тиждень. Після читанки Тарновского і Вуйцїка читано і розбирано під взглядом річевим і естетичним красші виїмки, почавши від Немцевича до Каз. Бродзїньского, а після Тарновского-Прухнїцкого від Міцкевича до Фредри і Словацкого. Лектуру шк. доповнювано лектурою домовою. Декламация як в кл. V. Задачі що місяця, переважно домові.

Язик нїмецкий 4 год. на тиждень. Перероблено історию лїтератури від початку до р. 1794 на підставі лектури з читанки Петеленца-Вернера. Уступи пропущені в школї завдавано на лектуру домашню. Крім того читано цїлковиті твори клясиків в виданю Ґрезера: Emilia Galotti, Wilhelm Tell, Don Carlos і Jungfrau v. Orleans. Декламовано 3 уступи поетичні. Задачі що місяця, переважно домові.

Історія і ґеоґрафія 3 год. на тиждень. Взято після підручника Ґінделього-Ільницкого ч. III. історию новочасну від відкритя Америки до найновійших часів з дотичними датами ґеоґрафічними і поглядом на сучасний розвій цивілїзациї. З історії родинного краю: Історія Руси і Польщі до р. 1587.

Математика 3 год. на тиждень. З альґебри: рівнаня другого степеня о однїй і більше незвістних, рівнаня виложничі, дроби ланцухові, рівнаня неозначені, ряди, рахунок відпровізийний, пермутациї, комбінациї, вариациї і двочлени Нютона. З ґеометриї: триґонометрия і ґеом. аналїтична. Задачі як в кл. V.

Фізика 3 год. на тиждень. Загальні прикмети тїл, механїка тїл цїпких, течий і тїл воздушних, тепло і хемія після підручника Дра Савицкого.

Пропедевтика фільозофії. Льоґіка 2 год. тижнево на підставі підручника Бека в переводї В. И. Перероблено і повторено предмет цїлий.

Digitized by Google

Кляса VIII.

Релїґія. Історию церковну після підручника Ваплера—Стефановича викінчено.

Язик латиньский 5 год. на тиждень: 1 год. граматики, 4 год. лектури. Прочитано Q. Horatii Flacci Carm. lib. I. 1, 2, 3, 7, 10, 11, 12, 14, 20, 22, 24, 34, 35. II. 2, 3, 7, 10, 13, 15, 17, 20. III. 1, 2, 3, 4, 5, 8, 30. IV. 3, 5, 8, 15. Epod. 2, Satir I. 1, 10. Ep. II. 1, Cornelii Tacit: Annal. I. 1—15, 49—52, 55—72. II. 41—43, 53—55, 69—83. III. 1—6. IV. 1—9, 34—35, 37—42, 57—59. XIV. 51—56. XV. 38—45, 60—65. XVI. 21—35. Приватна лектура: Оди Горацієві, нечитані в школї; Tacitus Agricola. Розмови латиньскі на підставі лектури. Для вправи стилїстичної толковано з язика руского на латин. уступи з історії і з рускої читанки Барвіньского. Що місяця задача шкільна.

Язик грецкий 5 год. на тиждень. $^1/_2$ год. граматики, $4^1/_2$ год. лектури. З граматики Курция—Борковского повторено при лектурі авторів відповідні партиї. Лектура шкільна: Плятона Апольоґія (вид. Хріста—Левицкого), Файдон (вид. Вольраба), Софокля: Цар Єдип. (вид. Шуберта), Одисеї кн. XIX. Лектура домова: Плятона Крітон, Софокля Антіґона. Задач шкільних в півроцї 4.

Язик руский 3 год. тижнево. З виїмків народної лїтератури українсько-рускої XIX. в. ч. II. О. Барвіньского взято огляд-народної лїтератури (від. II. половини 6. десятка в. XIX), відтак читано і пояснювано під взглядом річевим, естетичним і історичним твори, почавши від Кулїша до Самійленка включно. Доповнене науки шкільної домовою лектурою. Деклямация як в V кл., задач девять, а з них 5 шкільних.

Язик польский 2 год. тижнево. Читано після чит. Тарновского-Прухнїцкого т. II. від Словацкого і Красїньского до кінця, науку шкільну доповнено лектурою домовою, в цїлости прочитано Словацкого Мазепу. Задача стилїстична що місяця 1, в I. півр. переважно домова, в II. півр. шкільна.

Язик нїмецкий 4 год. на тиждень. Перероблено історию лїтератури від р. 1795 до найновійших часів на підставі лектури з читанки Петеленца-Вернера. Уступи нечитані в школї задавано на лектуру домашню. Крім того читано цїлковиті твори клясиків в виданю Ґрезера: Iphigenie auf Tauris, Maria Stuart, Wallensteins Tod і Ahnfrau. Деклямовано 3 уступи поетичні. Задачі що місяця, переважно шкільні.

Історія і ґеоґрафія 3 год. тижнево: в I. півроцї історія австрийско-угорскої держави після Томка Целевича, в II. півроцї ґеоґрафія і статистика австрийско-угорскої монархії після підручника Дра Шараневича в сполученю з картоґрафією. Історию родинного краю викінчено після підручника Левіцкого—Матіева.

Математика 2 год. на тиждень: Докінчене і повторене цїлого материялу наукового з висшої ґімназиї. Вправи в розвязаню задач альґебраїчних і ґеометричних. Задачі як в V. кл.

Digitized by Google

Фізика 3 год. на тиждень: Рух фалевий, акустика, оптика, маґнетизм і електричність після Йохмана—Савицкого.

Пропедевтика фільософії 2 год. на тиждень: Психольоґія після Кріґера в переводі В. Ільницкого.

б) Предмети надобовязкові.

1. История родинного краю подавалась ученикам III. і IV. кляси в одній годині тижнево; ученики VII. і VIII. кляси учились того предмету в I. півроці в одній, в II. півроці ученики VII. кл. в двох годинах тижнево після пляну, назначеного ріш. ц. к. Ради шк. з д. 24. марта 1891, ч. 5906.

2. Каліґрафія. Наука каліґрафії подавалась лиш ученикам I. і II. кл. в двох відділах по одній годині тижнево після взірців Пюркевича і Новіцкого.

3. Ґімнастика. З початком року шк. 1899 записало ся на науку ґімнастики 320 учеників. Учитель ґімнастики Іван Прийма поділив їх на три відділи а на 6 громад. До відділу I. належали ученики кляси приготовляючої, Іа, Іб і IIа, до відділу II. ученики кляси IIб, III. і IV; до III. відділу ученики кл. V, VI, VII, VIII. В відділі I. було учеників 126, в II. 106, в III. 88. Кождий відділ мав 2 години ґімнастики в тижни. Вправи ґімнастичні відбували ся в сали ґімнастичній, а в місяцях вересни, маю, червни і липни, як сприяла погода на боевищи коло ґімназияльного будинку.

Відповідно до сили фізичної і віку кождого відділу, вправляно учеників підчас науки ґімнастики:

α) в вправах рядових: твореню розступів, лав і рядів, зворотах, переміні ряду в лаву і противно, в твореню двійок і четверицъ, походах, протиходах і заходах ходом і бігцем, на місци, з місця і т. д.

β) в вправах вільних поединчих і зложених.

γ) в вправах з приборами як: деревляними і желїзними палицями і важками на місци і в походах.

δ) в вправаxx на прирядах: в скоках далеких і в гору в полученю з доскоком, $^1/_4$ і $^1/_2$ оборотом в право і ліво, в скоках в глубину з помосту в полученю $^1/_4$ і $^1/_2$ оборотом, в скоках через козла і коня, в вольтижованю на кони і поручках, в вправах на драбинах уставлених рівнобіжно, скосом і горизонтально, в спинаню по жердках і линвах, в вправах на дручку, трапезї і кілцях, в біганю коло кружева.

Побіч тих вправ ґімнастичних відбували ся в місяцях: вересни, маю, червни і липни ґімнастичні прогульки, при котрих вправляно учеників в походах і іграх ґімнастичних. Прогульки відбували ся з кождим відділом осібно, чотири прогульки на місяць.

При вправах ґімнастичних уважав учитель на скріплене сили, на виобразоване гнучкости і справности у учеників, а то так через ґімнастику

Digitized by Google

шведску без приборів і з приборами, як і через ґімнастику на прирядах, при чім перестерігав пильно степенованя вправ як і відповідного їх примінюваня до віку і сили.

4. Наука сьпіву відбувала ся в чотирох відділах по одній годині тижнево.

Відділ I. Теория музики для учеників низшої ґімназиї. Вступні відомости о голосї, тонї, система лїнїйна, поділ нот, ключі, знаки хроматичні, назви, такт, ґами майорові і мінорові, інтервали, наука о темпі, о знаках означаючих і зміняючих скорість темпа і силу тону. Вправи писаня і читаня нот і знаків музичних, утворюваня ґам dur і moll, вправи в читаню нот, музичні диктати, сьпіване одноголосних пісень.

Відділ II. Теория для учеників висшої ґімназиї. Перероблено в ширшім обемі материю I. відділу, причім увзгляднено також науку гармонїї.

Відділ III. Хор мішаний. Сьпівано пісні лїтурґічні, коляди (як: Бог предвічний, Вселенная, Нова радість, Христос роди ся і іньші), пісні великопостні (як Христе Царю, Царю Христе), воскресні: Христос воскрес, Ангел вопіяше, Плотію, Псалом Шевченка-Кишакевича ч. 149 „Псалом новий Господеві“ — і пісні сьвітскі (Вербіцкого „Ой ви мої сьпіваночки, Лисенка: Ой гай мати, Ой любив, Час до дому.)

Відділ IV. Хор мужеский: Сьпівано пісні лїтурґічні воскресні Бортняньского, Вербіцкого і Лавровского, пісні сьвітскі як: II Quodlibet з народних пісень Лисенка, VI хор з „Антіґони“ Мендельзона, Вахнянина „Урра у бій“ і „Живем“, Кишакевича кантату ювилейну і иньші.
Перед вечерком Т. Шевченка відбувались вправи орхестральні, в котрих брало участь 12 учеників. Грали „Потпурі з Фавста і Глинки Менует.

5. Рисунки. Наука рисунків подавалась в 2 відділах після пляну наукового і інструкций, поданих рішенями Вис. ц. к. Мін. В. і П. з д. 9 серпня 1873 ч. 6708, 6 мая 1874 ч. 5815 і 17 червня 1891 ч. 9193.

Відділ I. 1 год. тижнево. 1) Лїнії прості і криві, ділене лїній простих, трикутники квадрати, многокутники правильні, коло і комбінациї тих фіґур, 2) плоский орнамент з особлившим увзглядненем орнаменту ростинного, 3) Елементи рисунку перспективного. Ученики рисували після взірців рисованих на таблици і з моделів.

Відділ II. 2 год. тижнево. 1) Рисоване фіґур симетричних. 2) Вправи в рисованю труднїйших орнаментів: а) після взірців, рисованих учителем на таблици, б) після взірців Анделя подаваних ученикам, з особлившою увагою на старинну штуку грецку і римску. 3) Наука о важнїйших типах і стилях орнаменту. 4) Рисунок перспективний на підставі погляду і при помочи моделів а) рисоване з елементарних і архитектонїчних моделів, б) з орнаментальних моделів ґіпсових австрийского музея для штуки у Відни. 5) Початки і дальша наука рисунку фіґурального.

Digitized by Google

IV. Підручники шкільні

на р. ш. 1900/1901.

Релїґія в кл. I.: Християньско-католицкий катехизм А. Тороньского, в кл. II.: Історія біблїйна нового завіта А Тороньского, в кл. III. Історія біблїйна нового завіта А. Тороньского, в кл. IV.: Лїтурґіка гр. кат. церкви А. Тороньского, в кл. V.: Християньско-католицка доґматика фундаментальна і Апольоґетика А. Тороньского, в кл. VI.: Християньско-католицка доґматика частна А. Тороньского, в кл. VII.: Наука християньско-католицкої церкви Ваплера-Пюрка, в кл. VIII.: Історія християньско-католицкої церкви Ваплера-Стефановича.

Язик латиньский в кл. I.: Граматика і вправи Дра Самолевича і Солтисїка в переводї Р. Цеглиньского, в кл. II.: Граматика як в кл. I., вправи Дра Самолевича-Коцовского, в кл. III.: Граматика латиньска Ж. Самолевича-І. Огоновского, вправи Прухнїцкого-Огоновского, крім того Cornelii Nepotis vitae вид. Людвика Саля, в кл. IV.: Граматика як в кл. III. і вправи Прухнїцкого-Огоновского на кл. IV., крім того автори: C. Julii Caesaris commentarii de bello Gallico, вид. Беднарского і P. Ovidii Nasonis carmina, вид. Беднарского (в II. півроцї), в клясї V.—VIII.: Граматика як в кл. III., крім сего автори, в кл. V.: Titi Livii ab urbe cond. libri, вид. Цінґерля і Овідій як в кл. IV. (в II. півроцї), в клясї VI.: Sallustius Jugurtha вид. Солтисїка, Cicero in Catilinam I., вид. Солтисїка, Vergilius, вид. Айхлера, Caesaris commentarii de bello civili, вид. Павля; в кл. VII.: Ciceronis pro Milone вид. Корнїтсера, in Verrem IV. вид. Ріхтера-Еберґарда, Laelius вид. Корнїтсера-Солтисїка і Vergilius як в кл. VI., в кл. VIII: Horatius, ed. Petschenig, Tacitus Annales, ed. Вайднер-Старомійский.

Язик грецкий в кл. III.: 1) Граматика грецка Фідерера в переводї Т. Мандибура і Р. Цеглиньского і 2) грецкі вправи Вінковского і Таборского в переводї Г. Цеглиньского, в кл. IV.: Граматика як в кл. III. і книжка для вправи в яз. грецкім та сама, що в клясї III. В клясах висших граматика як в кл. III., крім того автори для кляси V.: Хрестоматия Ксенофонтова (вид. Фідерера) і (в II. півроцї) Гомера Іліяда. вид. Шайндлера-Солтисїка, в кл. VI.: Гомер, Ксенофонт як в кл. V. і (в II півр.) Геродот кн. VIII і IX вид. Шайндлера-Терлїковского; в кл. VII.: Demosthenes Orationes Philippicae вид. Водтке-Шмідта і Homeri Odyssea, вид. Павлї-Воткого, в кл. VIII.: Plato Apologia, ed. Christ-Lewicki, Eutyphro, Charmides ed. Wohlrab, Sophocles Electra вид. Шуберта і Odyssea як в кл. VII.

Язик руский А) Граматика руского язика В. Коцовского і І. Огоновского для кл. I. і II., С. Стоцкого і Ф. Ґартнера для III—IV., Б) 1. Руска читанка для I кл.; 2) Руска читанка для II. кл. шкіл середних; 3) Руска читанка для III. кляси шкіл середних і семінарий учительских; 4) Руска читанка для IV. кляси шкіл середних (нова), 5) Руска читанка К. Лучаковского для кляси V.; 6) Хрестоматия староруска О. Огоновского

Digitized by Google

для VI. кл.; 7. Виїмки з народної літератури українсько рускої А. Барвіньского і Руска читанка для висших кляс шкіл середних Ч. I., устна словесність, А. Барвіньского для VII. кл.; 8. Виїмки з народної літератури українсько-рускої XIX. віку О. Барвіньского ч. II. для VIII. кляси.

Язик польский: А) Граматика польска I. Конарского для кляси I.—II., А. Малецкого для кл. III.—IV.; Б) Виписи польскі т. I. вид. Прухніцкого для кл. I.; В) Виписи польскі Прухніцкого т. II. для кл. II.; Г) Виписи польскі Чубка-Завілїньского т. III. для кл. III. і т. IV. для кл. IV.; Д) Взори поезиї і прози на кл. V. Прухніцкого, Е) Виписи польскі Тарновского і Вуйціка ч. I. для кл. VI.; Ж) Ті самі що в кл. VI. і ч. II. для кл. VII. і VIII.

Язик нїмецкий в кл. I.: Л. Ґермана і К. Петеленца в переводї О. Калитовского „Вправи нїмецкі для першої кляси шкіл середних"; в кл. II.: Л. Ґермана і К. Петеленца в переводї О. Калитовского „Вправи нїмецкі для другої кляси шкіл середних"; в кл. III.: Граматика Янера і Л. Ґермана і К. Петеленца в переводї О. Калитовского „Вправи нїмецкі для другої кляси шкіл середних"; в кл. IV.: Граматика Янера і Л. Ґермана і К. Петеленца в переводї О. Калитовского „Вправи нїмецкі для четвертої кляси шкіл середних"; в кл. V.: Читанка нїмецка Петеленца-Вернера для кл. V.; в кл. VI.: Читанка нїмецка Петеленца-Вернера для кл. VI.; в кл. VII.: Читанка нїмецка Петеленца-Вернера для кл. VII.; в кл. VIII.:Читанка нїмецка Петеленца-Вернера для кл. VIII.

Історія і Ґеоґрафія в кл. I.: Короткий нарис землеписи Бенонї-Матїєва; в кл. II.: 1) Оповіданя з всемирної, історії ч. I. Дра А. Семковича-В. Ільницкого. 2) Учебник ґеоґрафії (нова книжка) в кл. III.: 1) „Оповіданя з всемирної історії Дра А. Семковича-В. Ільницкого ч. II. Віки середні," Львів 1893. 2) Учебник ґеоґрафії (нова книжка) в кл. IV.: Дра Семковича-Поляньского, Оповіданя з всемирної історії ч. III., Час новий, „Львів 1886, і Бенонї-Поляньский" „Ґеоґрафія австро-угорскої монархії, Львів 1899"; в кл. V.: Піц-Барвіньский „Нарис ґеоґрафії і історії для висш. кляс т. I., Сьвіт старинний", Львів 1881; в кл. VI. як в кл. V. і Ґінделї-Целевич: Учебник всемирної історії ч. II, в VII кл. тих самих авторів ч. III.; в кл. VIII.: Історія австро-угорскої монархії Маркевича-Целевича і ґеоґрафія (нова книжка).

Математика в кл. I.—II.: 1) Учебник аритметики П. Огоновского і 2) Мочніка-Савицкого „Наука ґеометрії з погляду, відділ I.; в кл. III.: 1) П. Огоновский „Аритметика для III. кляси ґімназ.", і 2) Мочніка-Дейницкого „Наука ґеометрії з погляду відділ II. ч. I. Львів 1879" крім сего ґеометрия, як в кл I.; в кл. IV.: 1) П. Огоновский Аритметика і 2) Мочніка-Дейницкого. „Наука ґеометрії з погляду, відділ II. ч. II., Львів 1876"; в кл. V.—VIII.: Мочнїк-Савицкий „Аритметика і Альґебра для висш. ґімн. Львів 1877," 2) Мочнїк-Савицкий: Ґеометрия для висш. ґімн. Львів 1877."

Історія природи в кл. I. і II.: Зоольоґія I. Верхратского на перший піврік, а на другий: Ботаніка Ростафіньского-Верхратского; в кл.

Digitized by Google

III. 1) на перший піврік: П. Огоновский. „Фізика для низших кляс ґімназияльних, Львів 1897“ на II. піврік: Мінеральоґія Ломнїцкого-Верхратского; в кл. IV.: П. Огоновский „Фізика для низших кляс ґімназияльних. Львів 1897“; в кл. V.: (1. півр.) Бішінґ-Гохштетер-Поляньский Мінеральоґія і Ґеольоґія для висших кляс шкіл середних. Львів 1890, в 2 півр.: Ботанїка Ростафіньского-Верхратского; в кл. VI.: Шмідт-Поляньский, Зоольоґія для висших нляс шкіл середних; в кл. VII і VIII.: Фізика Йохмана-Савицкого.

Льоґіка: в кл. VII.: Бека-В. И.

Психольоґія: в кл. VIII.: Кріґера-В. И.

V. ТЕМИ

до задач письменних в висших клясах.

1) в рускім язицї:

КЛЯСА V. 1) Найкращий день моїх ферий (дом.) 2) Лицарскі типи в Іліядї п. I. і Слові о полку Ігоревім. (шк.) 3) Кольонїзация Фенїкиян та єї значене у стариннім сьвітї (дом.) 4) Провідна думка казки з народного поля: „Княгиня Кобзар“. (шк.) 5) Зима. Опис. (дом.) 6) Пожиток желїзниць. (шк.) 7) Як утворились поклади соли в Галичинї? (дом.) 8) Подвиги Атенцїв у війнах перских. (дом.) 9) Причини упадку полїтичного Грециї, (дом.) 10) Нафта і віск земний. (шк.) 11) Перепілка. Подати основу та ідею. (шк.) 12) Культурне значене печерскої Лаври в добі домонгольскій. (дом.) 14) Природа в поезиї лїричній. (дом.) 14) Смерть атамана, (шк.)

КЛЯСА VI. 1) Яким способом заволодїли Римляни півостровом Апенїньским? (дом.) 2) Засноване Киевопечерскої Лаври. (шк.) 3) Праця лїпша чим богацтво. (дом.) 4) Похід Олега на Царгород. (шк.) 5) Море приятелем і ворогом чоловіка, (дом.) 6) Чому відраджував Цезар карати смертию прихильників Катилїни? (шк.) 7) Причини упадку західно-римского цїсарства? (дом.) 8) Причини і наслїдки упадку монархиї Каролїнґів. (дом.) 9) Данило в ордї татарскій. (шк.) 10) Весна та осїнь. Порівнане. (дом.) 11) Земля четвертий елемент. (шк.) 12) Дїяльність церковних братств на Руси у XVI. в. (дом). 13) Боротьба під Цецорою і Хотином. (шк.)

КЛЯСА VII. 1) Боротьба чоловіка з природою. (дом.) 2) Про коляди. (шк.) 3) Виказати, о скілько Славяни завдячували початок своєї культурної жизни посторонним народам. (дом.) 4) Про весїльні обряди. (шк.) 5) Жите то боротьба. (дом.) 6) Значене Данила Романовича в історий Руси. (дом.) 7) Характер Наума Дрота. (шк.) 8) Хто в лїтї дармує, в зимі голодує. (дом.) 9) Голос совісти. Після Квітчиної повісти: „Перекотиполе“. (шк.) 10) Продан і Федір Медуляк. Характеристика.

Digitized by Google

КЛЯСА VIII. 1) Характер чоловіка витворюєсь у боротьбах житя. (дом.) 2) Побратимство у Запорожців. Після Кулїшевої повісти: „Чорна Рада“. (шк.) 3) Солодко і почесно вмирати за вітчину. (дом.) 4) Гальшка Острожска. Характеристика. (шк.) 5) Нагинай дерево, поки молоде. (дом.) 6) Борис Несторович Гало. Характеристика. (шк.) 7) Весна раз красна, Примінити до житя молодого чоловіка. (шк.) 8) Юрій Федькович яко поет і повістеписатель. (шк.).

2) в польскім язицї:

КЛЯСА V. 1) dom. Krajobraz Litwy na wstępie Pana Tadeusza. 2) szkol. Dante u bram piekła. (Na podst. ust. z III. pieśni Piekła). 3) dom. Postać Rymwida w Grażynie Mickiewicza. 4) szkol. J. Słowackiego: „Ojciec zadżumionych. (Krótka treść). 5) dom. Przyczyny i cel ustawodawstwa Lykurga. 6) dom. Zasługi Peryklesa około rozwoju sztuk i nauk w Atenach. (Na podst. nauki historyi). 7) szkol. Siciński w historyi — a w podaniach litewskich. (Na podst. gawędy A. Mickiewicza) „Popas w Upicie“. 8) dom. Grzyby i porosty w gospodarstwie przyrody. 9) szkol. Rozbiór sonetu A. Mickiewicza: Stepy akiermańskie“. 10) dom. Przymioty charakteru sędziego Soplicy w Panu Tadeuszu.

КЛЯСА VI. 1) dom. Rozwój humanizmu za granicą i w Polsce przed wystąpieniem J. Kochanowskiego. (Podług nauki szkol.). 2) szkol. Na czem polega w pojęciu M. Reja poczciwy żywot człowieka. 3) dom. Na czem polega prawdziwa przyjaźń. 4) szkol. Tok myśli w „Satyrze“ J. Kochanowskiego. 5) dom. Jaką rolę odegrało państwo Franków z początkiem wieków średnich. (Na podst. nauki historyi). 6) dom. Kwiat a nadzieja. (Porównanie). 7) szkol. Pożegnanie Hektora z Andromachą. (Na podst. lektury greckiej). 8. dom. Włodzimierz Wielki na Rusi, a Bolesław Wielki w Polsce. 9) szkol. Program Konarskiego o naprawie Rpltej i znaczenie tego programu w dziejach Polski. 10) dom. Jakie przyczyny skłoniły Kserksesa do podjęcia wyprawy przeciw Grecyi. (Na podst. lektury Herodota).

КЛЯСА VII. 1) dom. Rozwój poezyi dramatycznej w okresie Ks. Warszawskiego. 2) szkol. Stanowisko Fr. Morawskiego w obec walki klasyków z romantykami. (Na podst. lektury szkol.). 3) dom. Typy społeczeństwa polskiego w Panu Tadeuszu. 4) szkol. Następstwa wojny 30-letniej pod względem politycznym, religijnym i społecznym. 5) szkol. Znaczenie poezyi narodowej. (Na podst. „Pieśni wajdeloty“. 6) dom. Ballada „o malinach“ w ustach ludu polskiego i ruskiego, i jej artystyczne opracowanie. 7) szkol. Krajobrazy ukraińskie w „Maryi“ Malczewskiego. 8) dom. Jakie zasługi położył Kazimierz Wielki około swego kraju. 9) szkol. Wykazać podobieństwa, zachodzące między Panem Tadeuszem, — a „Zemstą“ Fredry. 10) dom. Charakterystyka Balladyny.

Digitized by Google

КЛЯСА VIII. 1) dom. Wyjaśnić genezę „Mazepy“ J. Słowackiego. (Na podst. nauki szkol.). 2) szkol. Związek między Nieboską komedyą — a Irydyonem. 3) dom. Przyczyny unii religijnej na Rusi w XVI. wieku. 4) szkol. Rozwój filozofii polskiej w I. połowie bieżącego stulecia i związek jej z poezyą wieszczą. 5) dom. Jak pojmuje Sokrates obowiązki prawego obywatela. (Na podst. lektury greckiej). 6) szkol. Pismo św. źródłem natchnienia polskich i ruskich poetów. 7) szkol. Styczne punkty w dążeniach messyanistów i członków bractwa św. Cyryla i Metodego. 8) szkol. Wpływ Byrona na polską poezyę.

3) в нїмецкім язицї:

КЛЯСА V. 1) Der Sonnenaufgang auf dem Lande. 2) Der Streit zwischen Achilles und Agamemnon. (Auf Grund der ruth. Schullectüre. шк.) 3) Verdienste der Achämeniden um das Perserreich. 4) Die Bedeutung des Delphischen Orakels. шк. 5) Das Feuer als wohlthätiges und schädliches Element. 6) Culturhistorische Bedeutung der phönizischen Colonieen. шк. 7) Die Steinkohle und ihre Bedeutung. 8) Ein Ritt durch Ägypten. 9) Hektors Tod. шк. 10) Welche Wirkungen hatten die Gesetze des Lykurg? 11) Krieg der Römer mit den Sabinern. шк. 12) Mein elterliches Haus. 13. Ein Gang durchs Feld vor der Ernte. 14) Warum entsprachen die altrömischen Häuser dem traulichen Heim mehr als die modernen? шк.

КЛЯСА VI. 1) Das Stadtleben und das Landleben. Eine Parallelle. 2) Der Empfang des Telemachos bei Menelaos. шк. 3) Nestor und Thersites. Eine Parallelle. 4) Welches Bild entwirft uns Pytheas von der Insel Albion? шк. 5) Hektor als Held und Mensch. 6) Krieg der Römer mit Cimbern und Teutonen. шк. 7) Chlodwig, der Stifter des Frankenreiches. 8) Die Kriege Karl des Grossen und deren Bedeutung. 9) Die Versöhnung zwischen Achilles und Agamemnon. (Nach der Lectüre Homers) шк. 10) Die Seefahrt, ein Bild des menschlichen Lebens. 11) Die Freuden des Landlebens. (Nach der Lectüre Vergils.) шк. 12) Folgen der Kreuzzüge. 13) Charakteristik des Pfarrers in Goethes Hermann und Dorothea. шк. 14) Die Verdienste] Heinrich I. um Deutschland.

КЛЯСА VII. 1) Wer an den Weg baut, hat viele Meister. 2) Charakteristik Tellheims in Lessings „Minna von Barnhelm“. шк. 3) Maximilian I. als Gründer der Macht des Hauses Habsburg. 4) Welche Ursachen haben den Verfall der mittelhochdeutschen Poesie herbeigeführt? шк. 5) Das Bewahren der Güter ist oft schwieriger als das Erwerben derselben. 6) Wodurch erhob sich Schweden im 17. Jahrhundert zu einer Grossmacht? 7) Gertrud und Hedwig in Schillers Wilhelm Tell. шк. 8) Die Zukunft ist nicht so dunkel, als wir meinen. 9) Welche Charakterzüge des Schweizervolkes treten uns in der er-

Digitized by Google

sten Scene von Schillers Wilhelm Tell entgegen? шк. 10) Der Krieg als Feind und als Freund der Künste.

КЛЯСА VIII. 1) Die Vaterlandsliebe ist die Quelle der edelsten Thaten. 2) Wie kommt in Schillers „Spaziergang“ der Widerstreit zwischen Cultur und Natur zum versöhnenden Abschluss? шк. 3) Verdienste der Babenberger um die Entwickelung und Wohlfahrt Osterreichs. 4) Inwiefern ist die Glocke eine stete Begleiterin der menschlichen Schicksale und Thätigkeiten? шк. 5) Elisabeth und Maria, zwei entgegengesetzte weibliche Charaktere. шк. 6) Des Lebens ungemischte Freude ward keinem Sterblichen zutheil. шк. 7) Vortheilhafte Folgen der Entdeckung Amerikas. шк. 8) Wallensteins Verirrung und Fall. шк.

4) *Теми до письменних праць при іспитї зрілости.*

в I. відділї:

1. Латиньско-руска: Cicero de finibus bonorum et malorum l. I. c. 18 від слів O praeclaram — sapientium non beatus.

2. Руско-латиньска: Уступ §. 9 в оповідань із старинної історії п. з. Пізистрат — до слів: де закінчив житє.

3. Грецка: Sophocles Electra v. 1123—1160, від слів δόθ' ἥτις ἐστί — σκιὰν ἀνωφελῆ.

4. Руска: Які відносини вплинули на відродженє народної лїтератури в Галичинї і змаганя Русинів в 1848 роцї?

5. Польска: Wpływ literatury niemieckiej i angielskiej na polską. (в однім відділї).

6. Нїмецка: Maria Theresias Bedeutung in der Geschichte Oesterreichs.

7. Математична: α) Три брати, з котрих найстарший має нинї 18 років, середущий 16, а наймолодший 13, дістали кождий в десятім роцї житя дарунок в висотї 7500 К., котрі уміщено на $4^1/_2\,\%$. Брати мають розпочати предприємство, коли маєток всїх трех разом буде виносити 50.000 К. По кількох роках від нинї почавши приступять они до дїла?

β) Обчислити поверхню і обем прямого стіжка, котрого підставою є колесо:

$$4y^2 + 4x^2 + 8y - 16x + 3 = 0$$

а котрого бік нахилений до підстави під кутом $\alpha = 52^0\ 17'\ 30''$.

γ) Розвязати рівнанє:

$$\frac{\log x + 2\log(x+2) + \log(x+5) - \log(x+6)}{\log(x+1)} = 3$$

в II. відділї:

1. Латиньско-руска: Cicero de officiis l. I. c. 25 від слів: Qui rei publicae praefuturi sunt — administrari civitas non potest.

Digitized by Google

2. Руско-латиньска. Уступ §. 17 з оповідань із старинної історії п. з. Катон, до слів: утратили вплив на справи державні.

3. Грецка: Demosth. de corona §. 314—320 від слів: εἶτα τῶν πρότερον — οὐδέν' ἐξίσταμαι.

4. Руска:)
5. Польска:) як в I. відділї.

6. Німецка: Oesterreichs-Antheil an der Entwickelung der deutschen Literatur.

Математична: α) Коли сонячні лучі падуть на землю під кутом 55° 5' 38", тодї дім стоячий у підніжа гори кидає на гору тїнь 7 м. довгу; як високий є сей дім, коли гора взносить ся під кутом 25° від ровени?

β) Під яким кутом перетинають ся елїпса $25y^2 + 9x^2 = 225$ а колесо $x^2 + y^2 = 16$?

γ) Громада взяла пожичку у свого дїдича в сумі 20000 К. і дала єму в застав лїс, що приносив річно 1500 К. доходу. При відданю лїса дїдич доплатив громадї 13219·50 К. Як довго уживав він сей лїс, коли процент числимо 5%?

VI. ПРИБОРИ НАУКОВІ.

Збільшились в шк. р. 1900.

I. Бібліотека учителїв:

Akademia umiejętności w Krakowie, Atlas geologiczny Galicyi IX. X. i tekst; К. А. Билиловский, Складка. Альманах з р. 1897; Dr. Alojzy Winiarz. Biblioteka pisarzów polskich — Jakóba Zawiszy z Kroczowa w skróceniu prawnego procesu koronnego 1613; Bolesław Błażek, Znużenie w szkole; Instructionen für den Unterricht an den Realschulen in Oesterreich; Plany naukowe dla szkoł ludowych pospolitych wraz z instrukcyą; Др. Т. Мандибур — Р. Цеглиньский, Едв. Фідерера граматика грецкого язика; Andreas Czyczkiewicz, Betrachtungen über Homers Odyssee; Ad. F. Weinhold, Physikalische Demonstrationen; А. Малининъ, К. Буренинъ, Руководство физики; С. Гуржеевъ, Учебникъ Механики; Є. Пржевальскій, Собраніе геометрических теоремъ и задачъ; В. Євтушевскій А. Гладыринъ, Методика Альґебры; В. Євтушевскій А. Гладыринъ, Вопросы, задачи и примѣры Алгебры; В. А. Євтушевскій, Сборникъ аритметическихъ задачъ; L. I. d' Arma Dietz, Przewodnik teoretyczno-praktyczny w nauce spiewu zbiorowego; О. Вінковский-Таборский-Цеглиньский, Грецкі вправи на III. і IV. кл.; В. Коцовский і І. Огоновский, Методична граматика рускої мови; Wincenty Zakrzewski, Historya powszechna na kl. wyższe t. III. (zesz. 3); Meyers Konversations-Lexicon XVIII. Bd; Гр. Цеглиньский, Арґонавти; Гр. Цеглиньский, Торго-

Digitized by Google

вля жемчугами, Гр. Цеглиньский, Шляхта ходачкова; А М. Скабичевскій, Исторія новѣйшей руской литератури 1848—1892, Rocznik akademii umiejętności w Krakowie 1898/9, Rozprawy akademii umiejętności, wydział historyczno-filozoficzny Ser. II, t. XII (37), Rozprawy akademii umiejętności wydział filologiczny Ser. II t. XIV (20); Ол. Барвіньский, Виїмки з народної літератури руско-укр. XIX. в.; August Witkowski, Zasady fizyki; M. Kawecki i F. Tomaszewski, Fizyka i krótki rys kosmografii; F. Tomaszewski, Chemia dla wyższych klas gimnazyalnych; Rozprawy akademii umiejętności w Krakowie, wydział matem. przyrodniczy t. 36; M. Пачовский, Повісти О. Федьковича; Akademia umiejętności, Pisarze dziejów polskich t. XVII; H. C. E. Martus, Mathematische Aufgaben; Ст. Ковалїв, Дезертир; І. Франко, Поеми; Ольга Кобиляньска, Покора, Ґі де Мопасан, Дика пані; І. Франко, Полуйка; Нат. Кобриньска, Дух часу; Кнут Гамсун, Голод; Леся Українка, Думи і мрії; Ст. Ковалїв, Громадскі промисловцї; Ул. Шекспір Гамлет; Генр. Понтоппідан, Із хат; Кароль Кавцкий, Народність і єї початки; Наукове товар. ім. Шевченка, Жерела до історії України Руси т. II, IV; Збірник історично-фільозофічної секциї т. I. II.; Збірник фільольоґічної секциї т. I. II.; Тарас Шевченко, Кобзар I. II. III. IV.; І. Є. Левицкий, Прикарпатска Русь в XIX віцї; Ол. Барвіньский, Руско-історична бібліотека т. XX. Начерк колїївщини; Наукове тов. ім. Шевченка, Етноґрафічний збірник т. IV. V. VI.; Материяли до українско-рускої етнольоґії т. I; Збірник секциї математично-природничо-лїкарскої т. I. II. III. IV. V.; Akademia umiejętności w Krakowie, Sprawozdania komisyi do badania historyi sztuki w Polsce t. VI. Z. IV. Dr. Michael Haberlandt, Zeitschrift für österreichische Volkskunde; Oskar Jäger, Lehrkunst u. Lehrhandwerk; Dr. C. Fliedner, Aufgaben aus der Physik; Dr. C. Krebs, Geometrische Rechenaufgaben; Dr. Joh. Ranke, Der Mensch; Jos. Duerne, Aufgaben aus der Mathematik u. Naturwissenschaft; Dr. E. Gerland, Geschichte der Physik; Dr. Jos. Nusbaum, Zasady anatomii porównawczej; Meyers Konversationslexikon. Jahressupplement 1899; Wilh. Ament, Die Entwicklung von Sprechen u. Denken beim Kinde; Dr. Fr. Kirchner, Wörterbuch der Philosophischen Grundbegriffe; Br. Gebhardt, Handbuch der deutschen Geschichte; Dan. Sanders, Wörterbuch deutscher Synonymen; Ferd. Hoffmann, Materialien u. Dispositionen zu deutschen Aufsätzen; Dr. Ernst Ziegeler, Dispositionen zu deutschen Aufsätzen für Tertia u. Untersekunda; Др. Самолевич-Солтисїк-Цеглиньскій, Вправи латиньскі для I. кл.; K. Jüdt, Aufgaben aus der Stereometrie u. Trigonometrie; Dr. H. Luckenbach, Die Akropolis von Athen; Chr. Ziegler, Das alte Rom; H. Wagner, Lehrbuch der Geographie 4. Lief.; Dr. T. Pilat, Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych; Rozprawy akademii umiejętności wydziału histor. filoz. t. 38; Dr. J. Kubik, Realerklärung u. Anschauungsunterricht bei der Lectüre Ciceros; Dr. J. Kubik, Realerklärung u. Anschauungsunterricht bei der Lectüre des Horaz; Wł. Okęcki, Publ. Korn. Tacyta Żywot Juliusza Agrykoli i Roczniki; K. W. Krüger, Xenophons Anabasis; L. Breitenbach, Xenophons Kyropädie; Dr. B. Büchsenschütz, Xenophons Griechische Geschichte;

Digitized by Google

Dr. R. Kühner, Xenophons Memorabilien; Robert de la Sideranne-Potocki, Ruskin i kult piękna; Dr. I Nussbaum, Z zagadnień biologii i filozofii przyrody; Angelo Mosso — Brzozowski, Fizyczne wychowanie młodzieży; Oswald Kulpe, O zadaniach i kierunkach filozofii, Edward Przewóski, Krytyka literacka we Francyi, Dr. Marcin Ernst, O przyrodzie planet; Stanisław Tarnowski, Komedye Al. Fredry, O pośmiertnych komedyach Fredry; M. Mazanowski, Żywot i utwory Antoniego Malczewskiego; Dr. Henr. Biegeleisen, Ilustrowane dzieje literatury polskiej; Literatura średniowieczna; Dr. Alf. Jahner, Deutsche Grammatik für die galiz. Mittelschulen; G. Hauptmann, Die versunkene Glocke, Die Weber, Fuhrmann Henschel, Einsame Menchen, Der Biberpelz, Florian Geyer, College Crampton, Das Friedensfest; Der Apostel, Bahnwärter Thiel, Hanneles Himmelfahrt, Vor Sonnenanfang, E. Kokorudz-F. Konarski, Gramatyka języka ruskiego dla Polaków; Lehrplan u. Instruktionen für den Unterricht an den Gymnasien in Oesterreich; Gustaw la Bon-Poznański, Psychologia tłumu; Z psychologii i fizyologii wychowania; Józef Rostafiński, Słownik polskich imion.

Часописи і періодичні виданя: Записки наукового товариства імени Шевченка, Літературний Вістник, Учитель, Кіевская Старина, Muzeum, Eos, Kosmos, Na około świata, Gazeta lwowska, Przewodnik naukowo-literacki, Przewodnik bibliograficzny, Zeitschrift für öster. Gymnasien, Lehrproben u. Lehrgänge, Verordnungsblatt des Ministeriums für Cultus und Unterricht, Neue Jahrbücher für das klassische Altertum und Pädagogik.

Бібліотека числить тепер 926 діл.

2. *Бібліотека учеників.*

а) руска:

1) Син гетьмана. Повість О. Роговоі. 2) Кудеяр. Повість Н. Костомарова. 3) Дим. Повість Івана Турґенева. 4) Весняні бурі О. Маковея. 5) Оповіданя М. Вовчка. 6) В чужім гнїздї. Повість А. Чайковского. 7) Батьки і дїти І. Турґенева. 8) Олюнка А. Чайковского. 9) Оферма О. Маковея. 10) Байки Е. Гребінки. 11) Казки Андерзена. 12) Казки братів Ґрімів. 13) Малі героі В. Лебедовоі. 14) Робінзон Чайченка. 15) Народні казки Тов. педаґоґічного. 16) Абу Каземові капцї І. Франка. 17) Кобзар Шевченка для дїтий. 18) Гостинець для дїтий. 19) Читанка для молодїжи Тов. педаґоґічного. 20) Коли ще зьвірі говорили. І. Франка.

З кінцем р. шк. 1900 числила бібліотека руска 280 творів, (не вчисляючи томів і дублетів).

б) польска:

J. Chr. Paska Pamiętniki, wydał R. Bobin. — J. Korzeniowski Kollokacya, Spekulant. — Nehring. Jan Kochanowski. — H. Merczyng. M. Kopernik. — Dante Boska Komedya, Cz. I. — Sienkiewicz , Quo

Digitized by Google

vadis, wyd. R. Bobina. — Hoffman Srebrnik, przełożył Riszka. — Andersen. Baśnie. — W. Szymanowski, Obrazki z życia znakomitych ludzi. — Bird, Duch puszczy. — Pasek. — Laskarys Pamiętniki. — Sienkiewicz, Potop, Wołodyjowski (dla młodzieży). — Becker, Oblężenie Troi. — Hauptman, Hanusia. — Krasiński, Irydyon. — Sienkiewicz Pisma t. XX. Pol Mohort.

З кінцем року шк. 1900 числила польска бібліотека 221 творів (не вчисляючи томів і дублетів).

в) німецка:

1) Goethe, Clavigo v. Bötticher, Freytags Schulausgabe. 2) Schiler, Die Verschwörung des Fiesko zu Genua v. Oskar Langer, Freytags Schulausgabe. 3) Franz Hoffmann, Untreue schlägt den eignen Herrn. 4) Franz Hoffmann, Beharrlichkeit führt zum Ziel. 5) Franz Hoffmann, Die Bahn des Lasters. 6. Franz Hoffmann, Die Geschichte vom Tell. 7) Franz Hoffmann, Der böse Geist. 8) W. Herchenbach, Miralda, das Negermädchen oder die schwarze Nachtigall. 9) W. Herchenbach, Am Meeresstrande und auf hoher See. 10) W. Herchenbach, Das Soldatenleben. Aus Tagen des deutschen Ruhmes. 11) W. Herchenbach, Der Sklavenhändler von Benguela. 12) W. Herchenbach, Durch die nubische Wüste nach Khartum. 13) W. Herchenbach, Ein untergegangenes Grafengeschlecht. 14) W. Herchenbach, Aus Oncle Nabors Tagebuch. 15) W. Herchenbach, Benvenuto Cellini, der Goldschmied. 16) W. Herchenbach, König Amalrich von Jerusalem und die beiden Pilger. 17) W. Herchenbach, Aus dem Lande der Kabylen. 18) W. Herchenbach, Bagdad, Die Königin der Wüste. 19) W. Herchenbach, Der Austernsee. 20) Fr. Gerstäcker, Die Welt im Kleinen I.—VII. 21) Heinrich v. Conscience, Chlodwig und Chlotilde. 22) H. Conscience, Der Bauernkrieg. 23) H. Conscience, Batavia. 24) H. Conscience, Der Kaufmann von Antwerpen. 25) H. Conscience, Der Bürgermeister von Lüttich. 26) Der Spion. Nach I. F. Coopers Erzählung von O. Berger. 27) Der Pfadfinder. Nach Cooper von Paul Moritz. 28) Otto Hoffmann, Der Prairievogel. 29) W. C. Horn, Der Lumpensammler von Paris.

З кінцем р. школ. числила німецка бібліотека 276 творів.

3. Ґабінет історично-ґеоґрафічний.

Числив з кінцем т. р. 1900: 86 приборів.

4) Ґабінет природничий

В році шк. 1900 закуплено: 15 таблиць зоольоґ. Шуберта, альку, черепаху, чотирозубчака, переображене комара і муравлянки, збір хрущів (200 штук), мотилїв (60 штук), прочих комах (220 шт.), зьвізданю помаранчеву, 54 ботан. таблиць Шуберта, сїрку крист. сильвін, каінїт, озокерит, арґентит.

Digitized by Google

З кінцем шк. р. 1900 числив отже ґабінет природничий 264 оказів і моделїв воольоґічних, 80 ботанїчних і 285 мінеральоґічних; разом 629 моделїв і оказів.

5) Ґабінет фізикальний.

В минувшім роцї було приладів 190. В роцї 1900 закуплено: 1) Рівнобіжник руху. 2) Десять резонаторів Гельмгольца. 3) Прилад фотоґрафічний. 4) Прилад Маха до з'ображеня заломаня сьвітла. 5) Прилад до з'ображеня цїлковитого відбитя лучів сьвітла в струї води. 6) Трансформатор електричний.

VII. Заходи коло фізичного розвою молодїжи.

В наслїдок рішеня Вис. ц. к. Мінїстерства В. і П. з 16. падолиста 1893 ч. 18830 і Вис. ц. к. Ради шк. краев. з 15. цьвіт. 1894 ч. 7912 відбувають ся вже семий рік систематично ведені забави для молодїжи.

Конференция учителїв, що відбула ся в сїй справі, роздїлила зібрані датки молодїжи з початком другого півроку на уряджене боевища і закупно відповідних приборів до шкільних забав, та ухвалила внесеня стремлячі до зорґанїзованя і веденя забав та прогульок.

А. Устрій забав на павзах. Половину подвіря перед шкільним будинком, що належить до ц. к. II. ґімн., призначено на забави учеників низшої ґімназиї, другу за будинком для учеників висшої ґімназиї. В часї навз бавили ся ученики під проводом цїлого збору учительского в гри: подаване бальону, кидане бальонів на віддаль і в гору, підбиване ногами пневматичного бальону, вправи на ходїльницях, скакане на місци через верівку о двох ручках, кота і миш, хованку, пилку підбивану палестрами і метану руками, метане диском, кидане спис на віддаль і до цїли і т. п. Крім приборів до забав з попередних лїт справлено в сїм роцї більше як за 60 зл. прирядів до забави: 1 бальон пневматичний, 1 бальон повний до підкидуваня і одну верівку до громадного тяганя. Се все займало учеників до забави і вироблювало в них силу, зручність і рівновагу межи духовим а фізичним розвоем.

Б. Прогульки поза місто. Тому що околиця Перемишля не богата в вільні місця і прогалини в лїсах, проте прогульки відбували ся в дальші околицї крім Перемишля. І так крім Малих Буд і Великіх Буд відбували ся прогульки до села Пралкович, в лїс на Кругелю, до Тарнавки, на ґільче, на Липовицю, на Винну гору, до Бушкович, до Красїчина.

Дня 3. липня відбула ся прогулька до Львова, де оглянено місто і околицю, всї старинні доми, церкви, монастирі і костели, всї заведеня наукові і біблїотеки, школи промислові, виставу штук красних, музей народний,

Digitized by Google

музей ім. Дідушицких. Крім сего оглянено всї важнїйші будівлї, як будинок сойму краевого, ц. к. Намістництва, ратуш, а також і інституциї рускі, як дім Просьвіти, ім. Шевченка, Народної торговлї. — Зацікавлене учеників було дуже велике. В прогульцї тій приготованій і зааранжованій учителем ґімнастики І. Приймою взяло участь 80 учеників. Крім сеї прогульки відбула ся ще при кінци червня прогулька до парку ботанїчного в Медицї. Прогульки в околицї Перемишля відбували ся що найменше раз на тиждень. Крім того відбував специяльні прогульки в околицї Перемишля для пізнаня сьвіта ростинного проф. І. Мануляк, для ґеоґрафії проф. Зарицкий, Гандяк і Коренець. Всїм прогулькам по за Перемишль і прогулькам маючим на метї фізичний розвій проводив учитель ґімнастики І. Прийма і проф. Мануляк.

В. Купелї і ховзанка. Місцеві обставини подають молодїжи пригожі нагоди до купелїв в ріцї лїтною порою і до ховзанки зимою. Тому настоював заклад наукою і принукою, щоб молодїж користала з сих розривок, условлював ся з тутешними предприемцями купелевими і лижвярскими о як найприступнїйші цїни для учеників; однакож з сих заходів ученики мало користали, вибираючи собі на великім просторі Сяну місця догідні, безпечні і перш у сего безплатні, де віддавались забаві цїлою душею.

VIII. ПОМІЧ НАУКОВА

для бідних учеників.

Убогу молодїж запомагає:

1. **Бурса ім. св. О. Николая**, *заснована в ювилейну память 50-лїтного панованя Єго ц. к. Апостольского Величества Цїсаря Франца Йосифа I.* Сю бурсу утримує *Товариство Бурси ім. св. О. Николая в Перемишли* і давало до р. 1898 приют 33 питомцям. В р. 1898 добудовало товариство новий поверховий будинок, відновило давнїйший і получило разом, так що інститут розширений тепер на 83 питомцїв; крім сего дає в трех комнатах поміщене управителеви і надзирателеви бурси. Бажаючи своїй глубокій любови і прадїдному привязаню народу руского до Найяснїйшого Монарха і Єго сьвітлої Династиї поставити памятник наглядніший, постановило товариство так розширену і в р. 1898 отворену Бурсу присьвятити величній памяти 50-лїтного панованя Єго ц. і к. Апостольского Величества Цїсаря Франца Йосифа I., що і проголошено торжественним актом в день благословенія дому, дня 8. грудня 1898 в присутности всїх членів товариства, Єго Преосьвященьства Епископа Перемиского, о. Константина Чеховича і всїх представителїв місцевих властий духовних і сьвітских.

Digitized by Google

Єго ц. і к. Апостольске Величество зволили найласкавійше приняти сю синівску заяву любови товариства, і від сеї хвилї красить ся Перемиский народний інститут Бурси *Єго Найсьвітлїйшим Іменем.*

II. **Брацтво церковне св. О. Николая в Перемишли** надїляло молодїж грошевими запомогами на одїж і книжки.

III. **Жертви** впливаючі на руки Дирекциї на підмогу біднїйшої молодїжи.

Прихід в р. 1900:	1) Лишне з попередного року . .	65 К.	30 г.
	2) Жертви родичів при вписах . (між ними жертвували: Др. М. Яюс 20 К., професори пп. Прийма і Глїбовицкий по 10 К., вп. ОО. Смулка, Белкот і п. Медицкий по 10 К.)	220 К.	— г.
	3) Принагідні жертви: Вп. О. крил. Чехович з Сокаля зі складки 24 К. О. Жук 4 К., сьвітле Товариство руских жінок трикратно по 40 К, 20 К, 10 К, разом 70 К, вп. о. крил. І Ґробельский місто вінця на домовину бл. п. директора Сїнкевича 10 К, о. Павловский з Сухої волї 14 К. 26 г., о. Воєвудка 4 К, о. Цюк 2 К, о. Моравский 4 К, ученик В. Р. Петровский з VIII кл. 10 К, вп. Медицкий 10 К, задаткове товариство „Днїстер“ у Львові 50 К, о. Зятик 4 К, проф. Левкевич 2 К, о. Калинюк 10 К,		
	4) Жертви учительского збору і учеників на екзортах	70 К.	40 г.
	Разом приходу	573 К.	46 г.
Розхід в р. 1900:	1) На харч, помешкане, книжки, лїки та иньші потреби убогих учеників видано	473 К.	16 г.
	2) Бурсї св. О Николая уділено .	100 К.	— г.
	3) Товариству ім. св. О. Кирила .	50 К.	— г.
	Разом розходу	587 К.	16 г.
	проте лишив ся недобір в квотї	13 К.	70 г.

IV. **Товариство ім. св. Кирила**, завязане в р. 1896 на підставі статута, затвердженого Вис. ц. к. Намістництвом з дня 25. лютого 1896 ч. 13400 з річною вкладкою 2·40 зл. Цїлию товариства є запомагати убогу молодїж рускої ґімназиї в Перемишли. На загальних зборах в вересни 1898 вибрано предсїдателем катихита о. І. Савчина, містопредсїдателем

Digitized by Google

проф. Д. Чеховского, секретарем о. О. Кормоша, касиером проф. І. Мануляка, контрольором проф. С. Зарицкого, заступниками виділових: проф. К. Глїбовицкого і О. Гандяка.

Дїйсних членів є 56: І. Борис, купець в Перемишли, Будзиновский, проф. ґімн., Вахнянин, надпоборець податк., В. Винар, проф. ґімн. у Львові, О. І. Войтович, пралат, Р. Гамчикевич, проф. ґімн., О. Гандяк, проф. ґімн., Герасимович, адюнкт суд. в Нїжанковичах, К. Глїбовицкий, проф. ґімн., С. Губчак, директор тов. „Віра", Др. Долиньский, лїкар, С. Зарицкий, проф. ґімн., о. А. Зубрицкий, крилошанин, о. Калужняцкий, парох в Пралковичах, О. І. Кишакевич, сотруд. катедр., В. Кміцикевич, проф. ґімн., Д. Коренець, проф. ґімн., О. Кормош, катехит шкіл видїл., Др. Т. Кормош, адвокат, О. М. Копко проф. сем. учитель., о. Д. Лах, завідатель парох. в Германовичах, Д. Левкевич, проф. ґімн., І. Липецкий, дир. „Народної Торговлї", о. І. Максимович, сотр. катедр., І. Малиновский, проф. ґімн., І. Мануляк, проф. ґімн., В. І. Масляк, проф. ґімн., о. П. Матковский, пралат, І. Матковский, надкомісар скарб., Ю. Матковска жена надком. скарб., Е. Медвецкий, секретар суд., о. О. Менциньский, префект семінар., А. Негребецкий, секретар суд., Ю. Несторович, надсов. дир. скар., І Нїмцїв, проф. ґімн., о. Е. Погорецкий, капелян владики, о. М. Подолиньский, пралат, М. Прима директорка дївоч. інстит., І. Прийма, проф. ґімн., о. І. Савчин проф. ґімн., о. М. Сьвітенький, війск. капелян, о. І. Стрийский, крилошанин, о. Т. Скородиньский, парох в Скопові, Г. Цеглиньский, директор ґімн., К. Ціммерманн, проф. ґімн., о. О. Цюк, парох в Баличах, о. Н. Чабан, сотруд. катедр., Др. К. Черлюнчакевич, адвокат, Д. Чеховский, проф. ґімн., А. Чичкевич, проф. ґімн., Л. Шехович, радник суд., Др. В. Щурат, проф. ґімн., А Ярема, проф. ґімн., О. Ярема, секретар ради повіт. в Добромили, М. Яцик, народ. учит., М. Уруский, лїсничий.

На цїли товариства, іменно на умундуроване учеників рускої ґімн. зложили датки слїдуючі Вп. Добродїї:

Дирекция ґімназиї зі складок при вписах 50 К., тов. „Днїстер" у Львові 50 К, маґістрат м. Перемишля 40 К, тов. „Віра" в Перемишли, і ради повітові в Мостисках і Яворові по 20 К., Ради повітові в Добромили і в Старім Самборі по 10 К, Др. Щурат з відчиту на „Бесїдї" 14. К, о. крилошанин Мриц 10 К.

Оборот касовий в р. шкільнім 1899/900.

З минувшого року шк. остало в касї 480·48 К, готівки, до кінця червня 1900 р. прибуло 1202 К, разом 1682·48 К.

З того видано на мундури 1509·64 К., готівки є 172·84 К, разом 1682·48 К.

Всїм сим щедрим добродїям складає Дирекция і Видїл Товариства іменем убогої молодїжи сердечну подяку.

Digitized by Google

IX. ЛІТОПИСЬ ҐІМНАЗИЇ.

Запис учеників до ґімназиї відбув ся в трех послідних днях місяця серпня 1899 року. Вступні іспити до приготовляючої і I. кляси відбули ся в днях 15—16 липня перед ферпями, а 1—2 вересня 1899 по фериях.

Шкільний рік розпочав ся дня 3. вересня торжественним богослуженем в катедральній церкві.

Дня 9. вересня 1899, яко річницю смерти Єї ц. і к. Вел. бл. п. Цїсаревої Елисавети, відбулось поминальне богослужене за спокій душі незабутної Цїсаревої.

Дня 4 жовтня 1899 обходила ґімназия яко день Ангела Єго ц. і к. Апостольского Величества торжественним богослуженем в катедральній церкві. Дня 18. падолиста 1899 обходила ґімназия яко день Ангела Єї ц. і к. Велич. бл. Цїсаревої Елисавети заупокійним богослуженем в тутешній катедральній церкві.

В день Богоявленія, 18. січня 1900, осьвятив о. катехит ґімназияльний, проф. I. Савчин, цїлий будинок ґімназияльний і комнати шкільні при торжественнім сьпіві молодїжи.

Дня 17. марта 1900 сьвяткувала молодїж XXXIX. роковини смерти народного кобзаря, Тараса Шевченка, музикальними вечерницями з такою програмою: Часть I. Відчит тов. I. К, Шевченко псалом 149 міш. хор О. Кишакевича, Шевченко Неофіти, деклямация тов. М. С., Шевченко. Ой чого ти почорніло, муз. Лисенка на сольо барітонове тов. I. С., Банґер Ґунод-Фавст, смичковий квартет, Лисенко Quodlibet, муж. хор. Часть II: Лисенкові народні пісні а) Ой гай мати, б) На беріжку, муж. хори, Шевченко Галайда, деклямация тов. М. З., Зарицкий Потпурі на дві цитри тов. I. С і А. М., Софокль Антіґона, VI хор, музика Мендельзона на мужеский хор. Вечерок закінчив патріотичною промовою до молодїжи проф. I Прийма.

На сей вечерок запросила молодїж учительский збір і всю молодїж I. ґімназиї. На вечерок загостив также Преосьвященний Епископ Перемиский, О. Константин Чехович в супроводї крилошан, та весь цьвіт місцевої інтелїґенциї, родичі, опікуни і домашні надзирателї молодїжи.

Дня 18 і 19 мая 1900 гостив в ґімназиї в цїлях наукового надзору інспектор краевий, вп. Іван Левицкий.

Дня 25 мая 1900 оглянув науку рисунків в ґімназиї, заводовий інспектор проф. А. Стефанович.

Дня 7 червня 1900 обходила ґімназия 500 лїтний ювилей відновленя Краківскої академиї слїдуючим способом: 1) благодарственна служба божа о год. 8. рано, почім відчитав п. О. Гандяк відчит проф. К. Ціммерманна о історії академиї від єї заснованя до найновійших часів. По відчитї виголосив абітуриент М. Січиньский нарочний стихотвір В. I. Масляка „Памяти академиї Ягайлоньскій“ а хор відсьпівав кантату до сих слів, уложену о. I. Кишакевичем.

Делеґатом збору на сей обхід в Кракові був. проф. К. I. Ціммерманн.

Digitized by Google

Від 7—12 мая 1900 відбував ся письменний, а від 15—20 червня 1900 устний іспит зрілости під проводом делеґата Вис. ц. к. Ради ш. к., директора Едварда Харкевича. Іспит закінчив ся 21. червня торжественним богослуженем і розділенем сьвідоцтв, перед котрим попращав виходячу в сьвіт молодіж директор ґімназиї, Г. Цеглиньский. В імени абітуриєнтів відповів на пращальну річ директора абітуриєнт І. Зілиньский, дякуючи за усердні труди наукові та педаґоґічні Директорови і цілому учительскому зборови. І се торжество відбулось в присутности місцевої інтеліґенциї.

Дня 22 червня 1900 сьвяткувала молодіж празник ґімназияльного Ангела, Св. Кирила Александрийского, торжественним богослуженем в катедральній церкві, в часї котрого виголосив одвітну проповідь катехит ґімназиї, о. проф. І. Савчин.

Дня 28. червня 1900 були ученики з цїлим учительским збором на поминальнім богослуженю в катедральній церкві за спокій душі бл. п. Цїсаря Фердинанда.

В роцї приступала молодіж чотири рази до св. сповіди і причастія; в днях від 7—10. цьвітня відправила великодні реколекциї.

Перший піврік закінчив ся 30. січня, другий 14. липня бладарственним богослуженем і відсьпіванем народного гимну в церкві катедральній. По богослуженю розділено сьвідоцтва.

X. Відозва до родичів і опікунів.

1. Рік шкільний розпочинає ся дня 3. вересня торжественним богослуженем, на котре мають явитись всї записані ученики.

2. Запис учеників до ґімназиї відбуває ся в трех послїдних днях місяця серпня. Пізнїйші зголошеня приймають ся лиш в виїмкових случаях.

3. В тих самих днях відбувають ся іспити поправчі і доповняючі. Вступні іспити до першої і приготовляючої кляси відбудуть ся сего року в двох речинцях: безпосередно по закінченю шкільного року, 14. липня і 1—2. вересня по фериях; вступні іспити до кляс висших, II—VIII., межи 5—15. вересня. Пізнїйших зголошень не прийме ся. Приватні іспити відбувають ся в послїдних днях кождого півроку.

4. До запису повинен явити ся кождий ученик лично в супроводї вітця, матери або опікуна, а бодай їх заступника, домового надзирателя, і має принести з собою сьвідоцтво шкільне з послїдного півроку і дві вписові карти, виповнені як найточнїйше.

При записї заявляє ученик рівночасно, на які предмети надобовязкові записатись хоче, бо зголосившись раз мусить на них ходити правильно і точно, як на предмети обовязкові. Неправильна фреквенция на предмети надобовязкові впливає від'ємно на пізнїйшу оцїнку пильности ученика взагалї.

Digitized by Google

З уваги на велику вагу, а густо-часто і рішаючий вплив домашного надзору на виховане і науку молодїжи, радить ся родичам і опікунам перед вибором і наймом станций звідатись дотично сеї справи передше в Дирекциї ґімназияльній.

По мисли рескр. Високої Ради шк. з д. 31. мая 1898 до ч. 11781 Дирекция спорядить виказ дозволених станций і предложить его родичам або опікунам до одвітного ужитку.

Одвітно до сего розпорядженя мають всї особи, бажаючі тримати учеників на станциї, явитись в часї 27—28. серпня в канцеляриї Дирекциї, виказати свое помешкане, по оглядї і удобреню котрого отримають за власноручним потвердженем „реґулямін", с. е. правила, уложені з порученя Є. Є. Пана Мінїстра В. і П. через Високу Раду шк. і ц. к. краеву Раду санїтарну для всїх надзорів домашних, котрих то правил через цїлий рік як найсовістнїйше триматись мають.

Без такого зголошеня і без полученя реґуляміну з рук Дирекциї не вільно нїкому учеників на станциї тримати.

Так само подасть Дирекция найлїпші інформациї що до вибору домових учителїв, котрих родичі, а взглядно ученики без відома школи приймати не повинні.

5. Хто вперве записуесь до ґімназиї, мае при записї показати:

а) метрику уродженя, без котрої жадного нового ученика до школи не прийме ся,

б) сьвідоцтво защіпленої або відновленої віспи в роцї попереднім,

в) сьвідоцтво з тої школи, де передше ходив на науку.

6. Кождий ученик складае при записї 2 К. на наукові прибори; ученики, що не в силї виказати ся сьвідоцтвом сеї ґімназиї за піврік попередний, складають крім того 4 К. 20 с. вписового. Таку оплату складають і тоті, що вправдї ходили давнїйше до сеї ґимназиї, але опісля, хочби навіть в послїднім півроцї, перестали ходити до школи. З початком другого півроку складають ученики, з виїмкою найбіднїйших, 1 корону на прибори до забави.

7) Ученики, що записались до I. кл., з виїмкою репетентів, мають в першім тижни внести до Дирекциї прошене о увільнене від шкільної оплати. До прошеня треба залучити сьвідоцтво убожества, потверджене через дві власти. По двох місяцях розважить збір учительский, чи заховане, пильність і поступ учеників у всіх предметах наукових суть що найменше „добрі". В такім случаю увільняе їх Рада шк. від оплати під условіем, що з кінцем півроку матимуть степень перший, а обичаї і пильність що найменше добрі. Єсли-б те не наступило, дотичний ученик зобовязаний в перших днях другого півроку зложити оплату за 1. піврік.

Ученики, що їх збір учителїв до увільненя від оплати не поручив, та репетенти I. кляси, мають зложити оплату за 1. піврік найдальше до кінця падолиста.

8. Ученики, шо зголошують ся до I. кляси, здають в назначених (під 3) речинцях іспит вступний. Вибір речинця лишений кождому до во-

Digitized by Google

лї. Однак на всякий случай, хто раз іспиту не зложить, має того року до кождої иньшої ґімназиї вступ зборонений.

9. Ц. к. ґімназия II. в Перемишли має окрім звичайних 8 кляс ґімназияльних еще однорічну клясу приготовляючу. До неї приймаесь учеників, що скінчили рік девятий, а мають відомости з третої кляси шкіл народних висшого або мійского типу. Ученики сеї кляси складають також іспит вступний. Оплата в нїй виносить 2 К. вписового, а 10 К. шкільної оплати на піврік. Наколи однак при добрім поступі, такихже обичаях і пильности отримають в II. півроцї увільнене, стає оно правосильне і в висших клясах ґімназияльних, як довго ученик добрим поступом, такимиж обичаями і пильностию на се заслужить.

Добрий поступ в клясї приготовляючій увільняе вже від вступного іспиту до I. кляси.

Ученики, шо не зложили вступного іспиту до I. кляси, можуть за згодою Директора перейти до приготовляючої кляси.

10. Родичі, опікуни та домові надзирателї повинні в своїм власнім інтересї звідуватись як найчастїйше в ґімназиї про поступ і заховане учеників. В тій цїли постановлені і прилюдно оголошені в ґімназиї речинцї двонедїльних конференций (шо недїлї по кождім 1. і 15. від 10.—11. год. рано), на котрих они кождого разу являтись та про своїх учеників розпитувати можуть.

11. Вкінци повідомляе ся родичів і опікунів о тім, що від р. 1896/7 заведені в силу Найвисшої постанови по всїх галицких ґімназиях і школах реальних шкільні мундури, котрі ученики так в школї як і поза школою носити обовязані. Лиш убогих та пильних учеників I. кл. може Директор від того обовязкового одягу увільнити. Ученики приготовляючої кляси можуть також убиратись в ґімназияльний одяг, одначе без нїяких відзнак.

Григорій Цеглиньский,
Директор ц. к. II. ґімназиї.

Digitized by Google

XI. СТАТИСТИКА УЧЕНИКІВ.

(Числа менші правобіч означають приватних учеників).

	КЛЯСА												Разом
1. Число.	Приготовл	Ia	Iб	IIa	IIб	IIIa	IIIб	IV.	V	VI.	VII.	VIII	
З кінцем ш. р. 1899 було:	40	35	42	32	34	39[1]	—	53[2]	34	33	31[1]	31	409[4]
З початком ш. р. 1900 вписалось	51	37	37	35	34	34	34	39	51	36	31	34	453
Серед року прибуло . .	3	—	—	—	—	1	—	2	2	1	6	—	15
Загалом ш. р. 1900 вписалось	54	37	37	35	34	35	34	41	53	37	37	34	468
Між ними було:													
Перейшовших з других шкіл, іменно:													
а) з низшої кляси . . .	52	23	11	2	—	1	1	2	3	4	6	1	106
б) повторюючих клясу .	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	3	—	8
Наново принятих:													
а) своїх з низшої класи	—	13	23	33	32	33	31	33	47	29	28	32	334
б) повторюючих клясу .	2	1	3	—	1	1	2	4	2	3	—	1	20
Серед року виступило .	8	3	7	2	1	2	1	1	4	5	2	—	36
Число учеників з кінцем року 1900	46	34	30	33	33	33	33	40	49	32	35	34	432
а) між ними було публичних	46	34	30	32	33	32	33	39	49	32	35	34	429
б) між ними було приватних	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	3
2. Рід учеників.													
Родом з Перемишля . .	3	1	1	3	1	—	2	2	4	1	2	5	25
„ „ повіта перемиск.	14	5	13	3	16	4	15	11[1]	10	4	1	4	100[1]
„ „ других повітів галицких	29	27	15	26[1]	15	27[1]	16	25	34	27	31	25	297[2]
Родом з Шлеска . . .	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	3
„ „ Росиї	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
„ „ Австриї Долїшн.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
„ „ Буковини . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
3. Рідна мова учеників.													
Руска	46	34	30	32[1]	33	32[1]	33	39[1]	49	32	35	33	428[3]
Нїмецка	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
4. Віроісповідь.													
Грецко-католицка . . .	46	33	30	31[1]	31	31[1]	33	39[1]	49	32	35	33	423[3]
Протестантска	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Мойсеєва	—	1	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	5
5. Вік учеників.													
Лїт 10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
„ 11	15	6	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	29
„ 12	7	3	7	10	6	—	—	—	—	—	—	—	33
„ 13	9	9	6	8	4	4	2	—	—	—	—	—	42
„ 14	10	7	7	2[1]	3	5	5	2	—	—	—	—	41[1]
„ 15	—	5	5	6	8	7	7	5[1]	1	—	—	—	49[1]
„ 16	2	2	—	1	6	5[1]	6	4	10	2	—	—	38[1]
„ 17	—	2	—	1	4	3	6	12	7	4	7	—	46
„ 18	—	—	—	—	2	5	4	9	16	6	4	3	49
„ 19	—	—	—	—	—	3	2	4	4	13	1	3	30
„ 20	—	—	—	1	—	—	—	3	8	5	8	8	33
„ 21	—	—	—	—	—	—	1	—	3	2	9	8	23
„ 22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	8

Digitized by Google

	Кляса												Разом
	Приготовл.	Ia	Iб	IIa	IIб	IIIa	IIIб	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Лїт 23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	6
„ 24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
„ 25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
6. Побутове місце родичів.													
В Перемишли	9	5	7	6	4	3	5	2	5	6	4	7	63
В повітї перемискім	15	6	11	2	15	4	13	9	10	5	2	3	95
В других повітах галицких	22	23	12	24[1]	14	24[1]	15	27[1]	34	21	28	24	268[2]
На Шлеску	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	3
7. Стан родичів.													
Сьвященники	13	6	9	5	6	3[1]	9	6[1]	13	6	13	13	102[2]
Властителї дібр	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Урядники від IX. ранґи в гору	1	2	1	1	—	2	—	1	—	3	1	1	13
Лїкарі	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	2	5
Урядники прочих катеґорий	—	1	1	—	—	2	1	3	—	—	—	1	9
Учителї народні	4	7	—	4[1]	2	3	—	3	6	2	3	1	35[1]
Міщани і ремісники	6	5	1	2	3	4	1	3	9	7	3	5	49
Селяни	14	7	13	12	19	13	19	19	15	12	14	10	167
Купцї	—	1	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	5
Приватні офіциялїсти	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3
Слуги державні	5	2	4	6	1	1	2	1	5	2	—	—	29
Зарібники	2	2	—	—	1	—	1	2	1	—	—	1	10
8. Клясифікация ученників. з кінцем ш р. 1900.													
Перших кляс з відзначенем	5	4	3	2	4	2	2	2	6	3	2	8	43
Перших кляс	39	22	22	27	25	24	27	32[1]	37	23	28	23	329[1]
Поправок в однім предметї	—	4	1	1[1]	2	2	2	4	3	6	3	2	30[1]
Других кляс	—	2	3	2	2	3[1]	2	1	—	—	2	2	18[1]
Третих кляс	2	2	1	—	—	1	—	—	3	—	—	—	9
Неклясифікованих	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2
Разом	46	34	30	33[1]	33	32[1]	33	39[1]	49	33	35	34	431[3]
9. Доповнене клясифікациї з р. 1899.													
Поправляло іспит ферийх	—	4	3	1	1	5		—	3	1	4	1	23
Поправило	—	3	3	1	1	5		—	3	1	4	1	22
Не поправило	—	1	—	—	—	—		—	—	—	—	—	1
Загальний успіх клясифікациї з р. 1899:													
Перших кляс з відзначенем	4	2	3	1	4	3		6	5	2	7	1	38
Перших кляс	33	28	35	34	31	32		43[1]	25	26	24[1]	30	341[2]
Других кляс	—	2	2	2	—	3[1]		4[1]	2	5	—	—	20[2]
Третих кляс	3	3	2	—	—	1		—	1	—	—	—	10
Разом	40	35	42	37	35	39[1]		53[2]	33	33	39[1]	33	409[4]

Digitized by Google

	Клаcа												Разом
	Приготовл.	Іа	Іб	IIа	IIб	IIIа	IIIб	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
10. Оплата учеників.													
Цїлу шкільну оплату вложило:													
В I. півроцї	51	3	5	1	3	1[1]	2	7[2]	4	7	5[1]	2	91[4]
„ II. півроцї	9	4	4	4	4	9	5	3[1]	7	4	7	4	64[1]
Увільнених від шкільної оплати було:													
В I. півроцї	—	31	30	34	31	33	32	31	49	29	28	32	360
„ II. півроцї	39	30	26	29	29	24	28	36	42	27	26	30	366
Шкільна оплата виносила:	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.
В I. півроцї	510	120	200	40	120	60	80	360	160	280	140	80	2270
„ II. півроцї	90	160	160	160	160	360	200	160	280	160	280	160	2330
Разом . .	600	280	360	200	230	420	280	520	440	440	420	240	4600
	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К,	К.	К.	К.	К.	К.	К.
Вступні такси виносили	104	100·80	46·20	8·40	4·20	4·20	4·20	21·—	21·—	21·—	42·—	8·40	385·40
Датки на прибори наукові	—	74 —	74·—	70·—	68·—	70·—	68·—	84·—	106—	74.—	74·—	70·—	832·—
Такси за дуплїкати . .	—	—	—	2·—	—	—	—	2·—	—	—	2·—	10·—	16·—
Разом . .	104	174·80	120·20	80·40	72·20	74·20	72·20	107—	127—	92 —	118—	88·40	1233·40
	К.	К.	К.	К	К.	К.	К.	К	К.	К.	К.	К.	К.
Датки на прибори до забави виносили . . .	32	23·—	16·—	23·—	20·—	24·—	20·—	21·—	26·—	20·—	22·—	23·—	270·—
11. Наука предметів взглядно-обовязкових і надобовязк.:													
Польский язик	34	23	28	26	23	19	16	36	36	21	21	21	304
Калїґрафія	—	26	27	18	15	—	—	—	—	—	—	—	86
Рисунки	—	8	11	5	8	5	5	5	6	2	4	—	59
Сьпів	32	14	20	15	11	11	13	15	24	6	15	20	196
Ґімнастика	31	18	18	21	16	34	12	25	31	11	15	34	266
Історія краєва	—	—	—	—	–	32	33	39	—	—	35	—	139
12. Стипендиї.													
Число стипендий . . .	2	1	—	4	1	2	—	3	3	2	1	1	20
	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.
Сума стипендий . . .	200	180	—	740	200	320	—	580	800	400	200	315	3935

Digitized by Google

XII. Клясифікация учеників.

ПРИГОТОВЛЯЮЧА КЛЯСА.

(класифікованих 46 учеників).

Живко Ілия
Козак Теодор
Паславский Дмитро
Паславский Михайло
Хмельник Александер
Британ Володимир
Булик Дмитро
Возьний Антін
Гайдукевич Михайло
Горняткевич Николай
Гостиньский Іван
Греняк Володимир
Заборский Роман
Захарясевич Ярослав
Зятик Роман
Ключник Николай
Колодій Василь
Колодій Стефан
Косонога Іван
Куціль Іван
Куціль Ілярій
Лацик Василь
Мазурик Болеслав
Малиновский Михайло
Марков Михайло
Медицкий Зинов'й
Микита Василь
Мищишин Маріян
Рогужиньский Нестор
Савицкий Григорій
Сьвітенький Іван
Смулка Володимир
Созаньский Евстахій
Сприс Еразм
Стецишин Кипріян
Тимочко Володимир
Тритяк Іван
Трусевич Симеон
Феснак Дмитро
Флюнт Антін
Цозац Осип
Шкварко Іван
Шустакевич Осип
Яворский Ярослав.

III. кл. 2.

КЛЯСА I. А.

(Клясифікованих 34 уч.)

Винар Омелян
Войтович Яцентий
Павлюх Лукиліян
Слобода Михайло
Балух Петро
Воробець Дмитро
Вербовий Николай
Гентош-Янишин Николай
Голубець Андрей
Гриневецкий Денис
Джулиньский Кирило
Зубрицкий Петро
Качмарский Богдан
Комаровский Іван
Коптюх Осип
Левицкий Адр'ян
Левицкий Осип
Маркевич Ізидор
Набак Роман
Партицкий Роман
Прокіп Антін
Рибачевский Северин
Рубчак Орест
Сим Михайло
Старух Максим
Ярка Теодор.

Поправок в однім предметї 4; II. кл. 2; III. кл. 2.

Digitized by Google

КЛЯСА I. Б.

(Клясифікованих 30 уч.)

Жук Віктор
Михайлишин Гаврило
Савчин Омелян
Баховский Дмитро
Бачиньский Андрей
Войтович Петро
Гайдукевич Іван
Грабець Дмитро
Зїлик Осип
Карпяк Станислав
Клюк Андрей
Кміцикевич Сьвятослав
Ковальский Володимир
Лихицкий Павло
Масляник Іван
Мигаль Василь
Моравский Володимир
Павловский Лаврентий
Партика Андрей
Пашковский Василь
Ринявець Гнат
Савицкий Іван
Ступницкий Роман
Федак Андрей
Чорняк Михайло.

Поправок в однім предметї 1; II кл. 3; III. кл. 1.

КЛЯСА II. А.

(Клясифікованих 33 уч.)

Лещій Юліян
Цяпка Іван
Булик Никита
Гривнак Стефан
Ґемба Павло
Ґут Александер
Дзюбиньский Григорій
Жук Михайло
Зятик Осип
Іваак Едвард
Капшій Семен
Качмарский Михайло
Кліш Николай
Козїй Константин
Козловский Денис Гр.
Кончило Володимир
Котис Данило
Крупа Роман
Малюца Стефан
Мартиник Іван
Мартинович Григорій
Мацуский Андрей
Михайлишин Володимир
Муц Іван
Наконечний Семен
Саноцкий Роман Стефан
Пиріжок Алексей
Тучапский Михайло
Фільц Михайло.

Поправок в однім предметї 1; II. кл. 2; одного ученика призначено задля слабости до доповняючого іспиту по фериях.

КЛЯСА II. Б.

(Клясифікованих 33 уч.)

Блюй Петро
Ґлембоцкий Лев
Зубрицкий Володимир
Пилипівский Теодор
Барна Ілия
Головатий Семен
Гончар Михайло
Горняткевич Іван
Гринишин Антін
Гуль Іван
Кауфман Авра. Пінкас
Кравс Андрей
Кречковский Володимир
Микита Андрей
Пасїчиньский Ярослав
Підляшецкий Алексей
Радьо Данило
Роснецкий Александер
Сайко Филип
Станько Іван
Стахняк Петро
Трешневский Андрей
Федевич Михайло
Хома Николай
Чупило Алексей
Шарий Михайло
Шляф Ізидор
Шопа Роман Ізидор
Ясепицкий Володимир.

Поправок в однім предметї 2; II. кл. 2.

Digitized by Google

КЛЯСА III. А.

(Клясифікованих 32 уч.)

Вергун Теодор
Ґенсьорский Дмитро
Баконтій Кароль
Білик Іван
Винар Никита
Возняк Евгеній
Ґаркавий Лев
Горчицкий Василь
Ґлова Ілия
Дорош Іван
Дуда Василь
Коритовский Тарас
Котович Алексей
Левкевич Володимир
Лисяк Павло
Петик Іван
Пшепюрский Осип
Роснецкий Ярослав
Сенишин Іван
Стафіняк Лев
Столяр Теодор
Ткачук Ілия
Туна Николай
Чеховский Стефан
Шарко Любомир
Щирба Антін.

Поправок в однім предметі 2; II. кл. 3; III кл. 1.

КЛЯСА III. Б.

(Клясифікованих 33 уч.)

Курій Дмитро
Яремкевич Петро
Балко Володимир
Берко Осип
Венґжин Николай
Винницкий Володимир
Войтович Стефан
Гапяк Антін
Глубоцкий Петро
Головиньский Стефан
Ґранат Іван
Зятик Володимир
Кашубиньский Іван
Кишко Михайло
Козакевич Володимир
Комісар Петро
Котис Константин
Лапчак Віктор
Мричко Остап
Ольховий Василь
Павлик Іван
Пашуля Осип
Присташ Теофіль Зенон
Рейнарович Осип
Симко Михайло
Смулка Клим
Ткачик Іван
Щур Осип
Ярошко Дмитро.

Поправок в однім предметі 2; II. кл. 2.

КЛЯСА IV.

(Клясифікованих 39 учеників.)

Ґонтарский Іван
Ждан Іван
Білас Михайло
Волошин Іван
Гарабач Стефан
Гірняк Михайло
Ґмитрасевич Володимир
Желеховский Іван
Заблоцкий Іван
Заньків Михайло
Заяць Антін
Івашко Іван
Колодій Юрій
Кміть Іван
Крупа Юрій
Курдияк Юрій
Леськів Іван
Лісикевич Осип
Маланяк Стефан
Ольховий Михайло
Пасічиньский Теодор Я.
Прокурат Михайло
Ярема Павло.
Решетило Стефан
Сапрун Семен
Соловій Іван
Стафіняк Володимир
Терлецкий Маркіян
Тураш Стефан
Фентон Михайло
Цьвек Михайло
Шалавило Стефан
Шипілька Пантелеймон
Яворский Володимир

Поправок в однім предметі 4; II кл. 1.

Digitized by Google

КЛЯСА V.

(Клясифікованих 49 уч.)

Белкот Ярослав
Гоза Теодор
Дубляниця Роман
Закалата Теодор
Цапяк Іван
Ярема Яким
Боднар Володимир
Ващук Теофіль
Воробель Антін
Голейко Лука
Гринчук Іван
Гучко Василь
Ґуда Василь
Заяць Михайло
Касиян Осип
Кипріян Володимир
Кос Андрей
Костишин Ілия
Котис Омелян
Кривяк Михайло
Куціль Роман
Макар Іван
Марчак-Бараньский Омелян
Олексів Михайло
Паук Михайло
Пащак Михайло
Правець Іван
Ренякевич Евстахій
Рибачевский Теофіль
Рогужиньский Волод.
Сенечко Іван
Сенечко Михайло
Сїнкевич Анатоль
Стефановский Іван
Строньский Николай
Тарчанин Михайло
Тисовский Евгеній
Товарницкий Іван
Трешневский Александ.
Фута Іван
Цюк Евгеній
Чабак Богдан
Щурко Фелїкс.

Поправок в однім предметї 3, III. кл. 3.

КЛЯСА VI.

(Клясифікованих 32 учеників.)

Балаким Михайло
Малиновский Стефан
Цеглиньский Николай
Вітик Стефан
Вовк Николай
Ґемба Іван
Кіцула Василь
Котович Михайло
Круцько Іван
Кузич Василь
Лотоцкий Амброс
Масляник Мирон
Масляник Михайло
Момрик Антін
Напурко Володимир
Олексин Григорій
Полушинович Іван
Прийма Теофіль
Рогужиньский Юстин
Салук Лука
Федевич Іван
Царевич Михайло
Цїцїмирский Николай
Цимбалко Алексей
Чайковский Александер
Шехович Богдан.

Поправок в однім предметї 6; одного ученика призначено задля недуги до доповняючого іспиту по фериях.

КЛЯСА VII.

(Клясифікованих 35 уч.)

Ґемба Петро
Медицкий Денис В.
Бараник Василь
Білиньский Володимир
Білобрам Корнило
Гамрацей Володимир
Ґолїйчук Теодор
Задорецкий Атанас
Каленюк Ярослав
Капшій Михайло
Карпяк Ярослав
Колтунюк Ярослав О.
Котецкий Константин Н.
Котис Володимир
Круцько Семен
Лепкий Николай
Ничай Стефан
Падох Василь
Ропицкий Володимир
Савицкий Іван
Савчин Антін

Digitized by Google

Смолиньский Іван	Тарасович Іван	Чайковский Теофіль
Смолиньский Ізидор	Тесля Евстахій	Юрчак Петро
Стафіняк Павло	Филипович Іван	Яц Михайло.

Поправок в однім предметї 3; II. кл. 2.

КЛЯСА VIII.

(Клясифікованих 34 уч.)

Гадзевич Онуфрей	Войтович Мирон	Макаревич Осип
Зїлиньский Іван	Граб Володимир	Паславский Николай
Лисяк Михайло	Гучко Андрей	Петрик Мирон
Лїтиньский Адам	Залїтач Мирон	Петровский Володимир
Павлюх Гнат	Зелїб Артур	Пік Василь
Петровский Володимир Роман	Крвавич Іван	Савицкий Осип
	Кульчицкий Станислав	Сьв'тлик Остап
Сабат Андрей	Лїсикевич Омелян	Шехович Іван
Сїчиньский Мстислав	Лїсний Петро	Щуровский Гнат
Білиньский Кость	Лопачак Николай	Яминьский Клим.
Борис Антін	Лотоцкий Орест	

Поправок в однім предметї 2; II. кл. 1.

Іспит зрілости в ш. р. 1900.

До іспиту приступило 29 абітуриентів.

Здали іспит з відзначенем:

Гадзевич Онуфрей	**Лисяк Михайло**	**Павлюх Гнат**
Зїлиньский Іван	**Лїтиньский Адам**	**Петровский Волод. Р.**
	Сїчиньский Мстислав.	

Здали іспит з добрим успїхом:

Білиньский Кость	Кульчицкий Станислав	Петрик Мирон
Борис Антін	Лїсикевич Омелян	Петровский Володимир
Граб Володимир	Лїсний Петро	Сабат Андрей
Гучко Андрей	Лопачак Николай	Савицкий Осип
Залїтач Мирон	Макаревич Осип	Сьвітлик Остап
Зелїб Артур	Паславский Николай	Шехович Іван
	Яминьский Клим.	

Двом абітуриентам позволено поправити іспит по фериях з 1. предмету, двох репробовано на рік, оден відступив від іспиту задля слабости.

З тих абітуриентів пійде на:

науку теольоґії	13	науку медицини	4
„ права	7	„ до рільничої академії .	2
„ фільозофії	4		

Digitized by Google

З уваги на велику вагу, а густо-часто і рішаючий вплив домашного надзору на виховане і науку молодїжи, радить ся родичам і опікунам перед вибором і наймом станций звідатись дотично сеї справи передше в Дирекциї ґімназияльній.

По мисли рескр. Високої Ради шк. з д. 31. мая 1898 до ч. 11781 Дирекция спорядить виказ дозволених станций і предложить его родичам або опікунам до одвітного ужитку.

Одвітно до сего розпорядженя мають всї особи, бажаючі тримати учеників на станциї, явитись в часї 27—28. серпня в канцеляриї Дирекциї, виказати свое помешкане, по оглядї і удобреню котрого отримають за власноручним потвердженем „реґулямін“, с. е. правила, уложені з порученя Є. Є. Пана Мінїстра В. і П. через Високу Раду шк. і ц. к. краеву Раду санїтарну для всїх надзорів домашних, котрих то правил через цїлий рік як найсовістнїйше триматись мають.

Без такого зголошеня і без полученя реґуляміну з рук Дирекциї не вільно нїкому учеників на станциї тримати.

Так само подасть Дирекция найлїпші інформациї що до вибору домових учителїв, котрих родичі, а взглядно ученики без відома школи приймати не повинні.

5. Хто вперве записуесь до ґімназиї, мае при записї показати:

а) метрику уродженя, без котрої жадного нового ученика до школи не прийме ся,

б) сьвідоцтво защіпленої або відновленої віспи в роцї попереднім,

в) сьвідоцтво з тої школи, де передше ходив на науку.

6. Кождий ученик складае при записї 2 К. на наукові прибори; ученики, що не в силї виказати ся сьвідоцтвом сеї ґімназиї за піврік попередний, складають крім того 4 К. 20 с. вписового. Таку оплату складають і тоті, що вправдї ходили давнїйше до сеї ґимназиї, але опісля, хочби навіть в послїднім півроцї, перестали ходити до школи. З початком другого півроку складають ученики, з виїмкою найбіднїйших, 1 корону на прибори до забави.

7) Ученики, що записались до I. кл., з виїмкою репетентів, мають в першім тижни внести до Дирекциї прошене о увільнене від шкільної оплати. До прошеня треба залучити сьвідоцтво убожества, потверджене через дві власти. По двох місяцях розважить збір учительский, чи заховане, пильність і поступ учеників у всіх предметах наукових суть що найменше „добрі“. В такім случаю увільняе їх Рада шк. від оплати під условіем, що з кінцем півроку матимуть степень перший, а обичаї і пильність що найменше добрі. Єсли-б те не наступило, дотичний ученик зобовязаний в перших днях другого півроку зложити оплату за 1. піврік.

Ученики, що їх збір учителїв до увільненя від оплати не поручив, та репетенти I. кляси, мають зложити оплату за 1. піврік найдальше до кінця падолиста.

8. Ученики, шо зголошують ся до I. кляси, здають в назначених (під 3) речинцях іспит вступний. Вибір речинця лишений кождому до во-

Digitized by Google

лї. Однак на всякий случай, хто раз іспиту не зложить, має того року до кождої иньшої ґімназиї вступ зборонений.

9. Ц. к. ґімназия II. в Перемишли має окрім звичайних 8 кляс ґімназияльних еще однорічну клясу приготовляючу. До неї приймаєсь учеників, що скінчили рік девятий, а мають відомости з третої кляси шкіл народних висшого або мійского типу. Ученики сеї кляси складають також іспит вступний. Оплата в нїй виносить 2 К. вписового, а 10 К. шкільної оплати на піврік. Наколи однак при добрім поступі, такихже обичаях і пильности отримають в II. півроцї увільнене, стає оно правосильне і в висших клясах ґімназияльних, як довго ученик добрим поступом, такимиж обичаями і пильностию на се заслужить.

Добрий поступ в клясї приготовляючій увільняє вже від вступного іспиту до I. кляси.

Ученики, що не зложили вступного іспиту до I. кляси, можуть за згодою Директора перейти до приготовляючої кляси.

10. Родичі, опікуни та домові надзирателї повинні в своїм власнім інтересї звідуватись як найчастїйше в ґімназиї про поступ і заховане учеників. В тій цїли постановлені і прилюдно оголошені в ґімназиї речинцї двонедїльних конференций (шо недїлї по кождім 1. і 15. від 10.—11. год. рано), на котрих они кождого разу являтись та про своїх учеників розпитувати можуть.

11. Вкінци повідомляє ся родичів і опікунів о тім, що від р. 1896/7 заведені в силу Найвисшої постанови по всїх галицких ґімназиях і школах реальних шкільні мундури, котрі ученики так в школї як і поза школою носити обовязані. Лиш убогих та пильних учеників I. кл. може Директор від того обовязкового одягу увільнити. Ученики приготовляючої кляси можуть також убиратись в ґімназияльний одяг, одначе без нїяких відзнак.

Григорій Цеглиньский,
Директор ц. к. II. ґімназиї.

Digitized by Google

XI. СТАТИСТИКА УЧЕНИКІВ.

(Числа менші правобіч означають приватних учеників).

	Клаcа												Разом
1. Число.	Приготовл	Іа	Іб	IIа	IIб	IIIа	IIIб	IV.	V	VI.	VII.	VIII	
З кінцем ш. р. 1899 було:	40	35	42	32	34	39[1]	—	53[2]	34	33	31[1]	31	409[4]
З початком ш. р. 1900 вписалось	51	37	37	35	34	34	34	39	51	36	31	34	453
Серед року прибуло	3	—	—	—	—	1	—	2	2	1	6	—	15
Загалом ш. р. 1900 вписалось	54	37	37	35	34	35	34	41	53	37	37	34	468
Між ними було:													
Перейшовших з других шкіл, іменно:													
а) з низшої кляси	52	23	11	2	—	1	1	2	3	4	6	1	106
б) повторюючих клясу	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	3	—	8
Наново принятих:													
а) своїх з низшої класи	—	13	23	33	32	33	31	33	47	29	28	32	334
б) повторюючих клясу	2	1	3	—	1	1	2	4	2	3	—	1	20
Серед року виступило	8	3	7	2	1	2	1	1	4	5	2	—	36
Число учеників з кінцем року 1900	46	34	30	33	33	33	33	40	49	32	35	34	432
а) між ними було публичних	46	34	30	32	33	32	33	39	49	32	35	34	429
б) між ними було приватних	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	3
2. Рід учеників.													
Родом з Перемишля	3	1	1	3	1	—	2	2	4	1	2	5	25
„ „ повіта перемиск.	14	5	13	3	16	4	15	11[1]	10	4	1	4	100[1]
„ „ других повітів галицких	29	27	15	26[1]	15	27[1]	16	25	34	27	31	25	297[2]
Родом з Шлеска	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	3
„ „ Росиї	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
„ „ Австриї Долїшн.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
„ „ Буковини	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
3. Рідна мова учеників.													
Руска	46	34	30	32[1]	33	32[1]	33	39[1]	49	32	35	33	428[3]
Нїмецка	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
4. Віроісповідь.													
Грецко-католицка	46	33	30	31[1]	31	31[1]	33	39[1]	49	32	35	33	423[3]
Протестантска	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Мойсеєва	—	1	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	5
5. Вік учеників.													
Лїт 10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
„ 11	15	6	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	29
„ 12	7	3	7	10	6	—	—	—	—	—	—	—	33
„ 13	9	9	6	8	4	4	2	—	—	—	—	—	42
„ 14	10	7	7	2[1]	3	5	5	2	—	—	—	—	41[1]
„ 15	—	5	5	6	8	7	7	5[1]	1	—	—	—	49[1]
„ 16	2	2	—	1	6	5[1]	6	4	10	2	—	—	38[1]
„ 17	—	2	—	1	4	3	6	12	7	4	7	—	46
„ 18	—	—	—	—	2	5	4	9	16	6	4	3	49
„ 19	—	—	—	—	—	3	2	4	4	13	1	3	30
„ 20	—	—	—	1	—	—	—	3	8	5	8	8	33
„ 21	—	—	—	—	—	—	1	—	3	2	9	8	23
„ 22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	8

Digitized by Google

	Кляса												Разом
	Приготовл.	Іа	Іб	IIа	IIб	IIIа	IIIб	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Лїт 23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	6
„ 24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
„ 25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
6. Побутове місце родичів.													
В Перемишли	9	5	7	6	4	3	5	2	5	6	4	7	63
В повітї перемискім	15	6	11	2	15	4	13	9	10	5	2	3	95
В других повітах галицких	22	23	12	24[1]	14	24[1]	15	27[1]	34	21	28	24	268[2]
На Шлеску	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	3
7. Стан родичів.													
Сьвященники	13	6	9	5	6	3[1]	9	6[1]	13	6	13	13	102[2]
Властителї дібр	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Урядники від IX. ранґи в гору	1	2	1	1	—	2	—	1	—	3	1	1	13
Лїкарі	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	2	5
Урядники прочих катеґорий	—	1	1	—	—	2	1	3	—	—	—	1	9
Учителї народні	4	7	—	4[1]	2	3	—	3	6	2	3	1	35[1]
Міщани і ремісники	6	5	1	2	3	4	1	3	9	7	3	5	49
Селяни	14	7	13	12	19	13	19	19	15	12	14	10	167
Купцї	—	1	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	5
Приватні офіцияльсти	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3
Слуги державні	5	2	4	6	1	1	2	1	5	2	—	—	29
Зарібники	2	2	—	—	1	—	1	2	1	—	—	1	10
8. Клясифікация учеників.													
з кінцем III р. 1900.													
Перших кляс з відзначенем	5	4	3	2	4	2	2	2	6	3	2	8	43
Перших кляс	39	22	22	27	25	24	27	32[1]	37	23	28	23	329[1]
Поправок в однім предметї	—	4	1	1[1]	2	2	2	4	3	6	3	2	30[1]
Других кляс	—	2	3	2	2	3[1]	2	1	—	—	2	2	18[1]
Третих кляс	2	2	1	—	—	1	—	—	3	—	—	—	9
Неклясифікованих	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2
Разом	46	34	30	33[1]	33	32[1]	33	39[1]	49	33	35	34	431[3]
9. Доповнене клясифікациї з р. 1899.													
Поправляло іспит феряих	—	4	3	1	1	5		—	3	1	4	1	23
Поправило	—	3	3	1	1	5		—	3	1	4	1	22
Не поправило	—	1	—	—	—	—		—	—	—	—	—	1
Загальний успіх клясифікациї з р. 1899:													
Перших кляс з відзначенем	4	2	3	1	4	3		6	5	2	7	1	38
Перших кляс	33	28	35	34	31	32		43[1]	25	26	24[1]	30	341[2]
Других кляс	—	2	2	2	—	3[1]		4[1]	2	5	—	—	20[2]
Третих кляс	3	3	2	—	—	1		—	1	—	—	—	10
Разом	40	35	42	37	35	39[1]		53[2]	33	33	39[1]	33	409[4]

Digitized by Google

	Класа												Разом
	Приготовл.	Ia	Iб	IIa	IIб	IIIa	IIIб	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
10. Оплата учеників.													
Цїлу шкільну оплату вложило:													
В I. півроцї	51	3	5	1	3	1[1]	2	7[2]	4	7	5[1]	2	91[4]
„ II. півроцї	9	4	4	4	4	9	5	3[1]	7	4	7	4	64[1]
Увільнених від шкільної оплати було:													
В I. півроцї	—	31	30	34	31	33	32	31	49	29	28	32	360
„ II. півроцї	39	30	26	29	29	24	28	36	42	27	26	30	366
Шкільна оплата виносила:	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.
В I. півроцї	510	120	200	40	120	60	80	360	160	280	140	80	2270
„ II. півроцї	90	160	160	160	160	360	200	160	280	160	280	160	2330
Разом . .	600	280	360	200	280	420	280	520	440	440	420	240	4600
	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К,	К.	К.	К.	К.	К.	К.
Вступні такси виносили	104	100·80	46·20	8·40	4·20	4·20	4·20	21·—	21·—	21·—	42·—	8·40	385·40
Датки на прибори наукові	—	74 —	74·—	70·—	68·—	70·—	68·—	84·—	106—	74.—	74·—	70·—	832·—
Такси за дуплїкати . .	—	—	—	2·—	—	—	—	2·—	—	—	2·—	10·—	16·—
Разом . .	104	174·80	120·20	80·40	72·20	74·20	72·20	107—	127—	92 —	118—	88·40	1233·40
	К.	К.	К.	К	К.	К.	К.	К	К.	К.	К.	К.	К.
Датки на прибори до забави виносили . . .	32	23·—	16·—	23·—	20·—	24·—	20·—	21·—	26·—	20·—	22·—	23·—	270·—
11. Наука предметів взглядно-обовязкових і надобовязк.:													
Польский язик	34	23	28	26	23	19	16	36	36	21	21	21	304
Калїґрафія	—	26	27	18	15	—	—	—	—	—	—	—	86
Рисунки	—	8	11	5	8	5	5	5	6	2	4	—	59
Сьпів	32	14	20	15	11	11	13	15	24	6	15	20	196
Ґімнастика	31	18	18	21	16	34	12	25	31	11	15	34	266
Істория краєва	—	—	—	—	—	32	33	39	—	—	35	—	139
12. Стипендиї.													
Число стипендий . . .	2	1	—	4	1	2	—	3	3	2	1	1	20
	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.	К.
Сума стипендий . . .	200	180	—	740	200	320	—	580	800	400	200	315	3935

Digitized by Google

XII. Клясифікация учеників.

ПРИГОТОВЛЯЮЧА КЛЯСА.

(класифікованих 46 учеників).

Живко Ілия
Козак Теодор
Паславский Дмитро
Паславский Михайло
Хмельник Александер
Британ Володимир
Булик Дмитро
Возьний Антін
Гайдукевич Михайло
Горняткевич Николай
Гостиньский Іван
Греняк Володимир
Заборский Роман
Захарясевич Ярослав
Зятик Роман
Ключник Николай
Колодій Василь
Колодій Стефан
Косонога Іван
Куціль Іван
Куціль Ілярій
Лацик Василь
Мазурик Болеслав
Малиновский Михайло
Марков Михайло
Медицкий Зиновій
Микита Василь
Мищишин Маріян
Рогужиньский Нестор
Савицкий Григорій
Сьвітенький Іван
Смулка Володимир
Созаньский Евстахій
Сприс Ерази
Стецишин Кипріян
Тимочко Володимир
Тритяк Іван
Трусевич Симеон
Феснак Дмитро
Флюнт Антін
Цозац Осип
Шкварко Іван
Шустакевич Осип
Яворский Ярослав.

III. кл. 2.

КЛЯСА I. А.

(Клясифікованих 34 уч.)

Винар Омелян
Войтович Яцентий
Павлюх Лукиліян
Слобода Михайло
Балух Петро
Воробець Дмитро
Вербовий Николай
Гентош-Янишин Николай
Голубець Андрей
Гриневецкий Денис
Джулиньский Кирило
Зубрицкий Петро
Качмарский Богдан
Комаровский Іван
Коптюх Осип
Левицкий Адріян
Левицкий Осип
Маркевич Ізидор
Набак Роман
Партицкий Роман
Прокіп Антін
Рибачевский Северин
Рубчак Орест
Сим Михайло
Старух Максим
Ярка Теодор.

Поправок в однім предметї 4; II. кл. 2; III. кл. 2.

Digitized by Google

КЛЯСА I. Б.

(Клясифікованих 30 уч.)

Жук Віктор
Михайлишин Гаврило
Савчин Омелян
Баховский Дмитро
Бачиньский Андрей
Войтович Петро
Гайдукевич Іван
Грабець Дмитро
Зїлик Осип
Карпяк Станислав
Клюк Андрей
Кміцикевич Сьвятослав
Ковальский Володимир
Лихицкий Павло
Масляник Іван
Мигаль Василь
Моравский Володимир
Павловский Лаврентий
Партика Андрей
Пашковский Василь
Ринявець Гнат
Савицкий Іван
Ступницкий Роман
Федак Андрей
Чорняк Михайло.

Поправок в однім предметї 1; II кл. 3; III. кл. 1.

КЛЯСА II. А.

(Клясифікованих 33 уч.)

Лещій Юліян
Цяпка Іван
Булик Никита
Гривнак Стефан
Ґемба Павло
Ґут Александер
Дзюбиньский Григорій
Жук Михайло
Зятик Осип
Ізаак Едвард
Капшій Семен
Качмарский Михайло
Кліш Николай
Козїй Константин
Козловский Денис Гр.
Кончило Володимир
Котис Данило
Крупа Роман
Малюца Стефан
Мартиник Іван
Мартинович Григорій
Мацуский Андрей
Михайлишин Володимир
Муц Іван
Наконечний Семен
Саноцкий Роман Стефан
Пиріжок Алексей
Тучапский Михайло
Фільц Михайло.

Поправок в однім предметї 1; II. кл. 2; одного ученика призначено задля слабости до доповняючого іспиту по фериях.

КЛЯСА II. Б.

(Клясифікованих 33 уч.)

Блюй Петро
Ґлембоцкий Лев
Зубрицкий Володимир
Пилипівский Теодор
Барна Ілия
Головатий Семен
Гончар Михайло
Горняткевич Іван
Гринишин Антін
Гуль Іван
Кауфман Авра. Пінкас
Кравс Андрей
Кречковский Володимир
Микита Андрей
Пасїчиньский Ярослав
Підляшецкий Алексей
Радьо Данило
Роснецкий Александер
Сайко Филип
Станько Іван
Стахняк Петро
Трешневский Андрей
Федевич Михайло
Хома Николай
Чупило Алексей
Шарий Михайло
Шляф Ізидор
Шопа Роман Ізидор
Ясеницкий Володимир.

Поправок в однім предметї 2; II. кл. 2.

Digitized by Google

КЛЯСА III. А.

(Клясифікованих 32 уч.)

Вергун Теодор
Ґенсьорский Дмитро
Баконїй Кароль
Білик Іван
Винар Никита
Возняк Евгеній
Ґаркавий Лев
Горчицкий Василь
Ґлова Ілия
Дорош Іван
Дуда Василь
Коритовский Тарас
Котович Алексей
Левкевич Володимир
Лисяк Павло
Петик Іван
Пшепюрский Осип
Роснецкий Ярослав
Сенишин Іван
Сгафіняк Лев
Столяр Теодор
Ткачук Ілия
Туна Николай
Чеховский Стефан
Шарко Любомир
Щирба Антін.

Поправок в однім предметї 2; II. кл. 3; III кл. 1.

КЛЯСА III. Б.

(Клясифікованих 33 уч.)

Курій Дмитро
Яремкевич Петро
Балко Володимир
Берко Осип
Венґжин Николай
Винницкий Володимир
Войтович Стефан
Гапяк Антін
Глубоцкий Петро
Головиньский Стефан
Ґранат Іван
Зятик Володимир
Кашубиньский Іван
Кишко Михайло
Козакевич Володимир
Комісар Петро
Котис Константин
Лапчак Віктор
Мричко Остап
Ольховий Василь
Павлик Іван
Пашуля Осип
Присташ Теофіль Зенон
Рейнарович Осип
Симко Михайло
Смулка Клим
Ткачик Іван
Щур Осип
Ярошко Дмитро.

Поправок в однім предметї 2; II. кл. 2.

КЛЯСА IV.

(Клясифікованих 39 учеників.)

Ґонтарский Іван
Ждан Іван
Білас Михайло
Волошин Іван
Гарабач Стефан
Гірняк Михайло
Ґмитрасевич Володимир
Желеховский Іван
Заблоцкий Іван
Заньків Михайло
Заяць Антін
Івашко Іван
Колодій Юрій
Кміть Іван
Крупа Юрій
Курдияк Юрій
Леськів Іван
Лїсикевич Осип
Маланяк Стефан
Ольховий Михайло
Пасїчиньский Теодор Я.
Прокурат Михайло
Ярема Павло.
Решетило Стефан
Сапрун Семен
Соловій Іван
Стафіняк Володимир
Терлецкий Маркіян
Тураш Стефан
Фентон Михайло
Цьвек Михайло
Шалавило Стефан
Шпилька Пантелеймон
Яворский Володимир

Поправок в однім предметї 4; II кл. 1.

Digitized by Google

КЛЯСА V.

(Клясифікованих 49 уч.)

Белкот Ярослав
Гоза Теодор
Дубляниця Роман
Закалата Теодор
Цапяк Іван
Ярема Яким
Боднар Володимир
Ващук Теофіль
Воробель Антін
Голейко Лука
Гринчук Іван
Гучко Василь
Ґудз Василь
Заяць Михайло
Касиян Осип
Кипріян Володимир
Кос Андрей
Костишин Ілия
Котис Омелян
Кривяк Михайло
Куціль Роман
Макар Іван
Марчак-Бараньский Омелян
Олексів Михайло
Паук Михайло
Пащак Михайло
Правець Іван
Ренякевич Евстахій
Рибачевский Теофіль
Рогужиньский Волод.
Сенечко Іван
Сенечко Михайло
Сїнкевич Анатоль
Стефановский Іван
Строньский Николай
Тарчанин Михайло
Тисовский Евгеній
Товарницкий Іван
Трешневский Александ.
Фута Іван
Цюк Евгеній
Чабак Богдан
Щурко Фелїкс.

Поправок в однім предметї 3, III. кл. 3.

КЛЯСА VI.

(Клясифікованих 32 учеників.)

Балаким Михайло
Малиновский Стефан
Цеглиньский Николай
Вітик Стефан
Вовк Николай
Ґемба Іван
Кіцула Василь
Котович Михайло
Круцько Іван
Кузич Василь
Лотоцкий Амброс
Масляник Мирон
Масляник Михайло
Моврик Антін
Напурко Володимир
Олексин Григорій
Полушинович Іван
Прийма Теофіль
Рогужиньский Юстин
Салук Лука
Федевич Іван
Царевич Михайло
Цїцїмирский Николай
Цимбалко Алексей
Чайковский Александер
Шехович Богдан.

Поправок в однім предметї 6; одного ученика призначено задля педуги до доповняючого іспиту по фериях.

КЛЯСА VII.

(Клясифікованих 35 уч.)

Ґемба Петро
Медицкий Денис В.
Бараник Василь
Білиньский Володимир
Білобрам Корнило
Гамрацей Володимир
Ґолїйчук Теодор
Задорецкий Атанас
Каленюк Ярослав
Капшій Михайло
Карпяк Ярослав
Колтунюк Ярослав О.
Котецкий Константин Н.
Котис Володимир
Круцько Семен
Лепкий Николай
Ничай Стефан
Падох Василь
Ропицкий Володимир
Савицкий Іван
Савчин Антін

Digitized by Google

Смолиньский Іван	Тарасович Іван	Чайковский Теофіль
Смолиньский Ізидор	Тесля Евстахій	Юрчак Петро
Стафіняк Павло	Филипович Іван	Яц Михайло.

Поправок в однім предметї 3; II. кл. 2.

КЛЯСА VIII.

(Клясифікованих 34 уч.)

Гадзевич Онуфрей	Войтович Мирон	Макаревич Осип
Зїлиньский Іван	Граб Володимир	Паславский Николай
Лисяк Михайло	Гучко Андрей	Петрик Мирон
Лїтиньский Адам	Залїтач Мирон	Петровский Володимир
Павлюх Гнат	Зелїб Артур	Пік Василь
Петровский Володимир Роман	Крвавич Іван	Савицкий Осип
	Кульчицкий Станислав	Сьвітлик Остап
Сабат Андрей	Лїсикевич Омелян	Шехович Іван
Сїчиньский Мстислав	Лїсний Петро	Щуровский Гнат
Білиньский Кость	Лопачак Николай	Яминьский Клим.
Борис Антін	Лотоцкий Орест	

Поправок в однім предметї 2; II. кл. 1.

Іспит зрілости в ш. р. 1900.

До іспиту приступило 29 абітуриентів.

Здали іспит з відзначенем:

Гадзевич Онуфрей	**Лисяк Михайло**	**Павлюх Гнат**
Зїлиньский Іван	**Лїтиньский Адам**	**Петровский Волод. Р.**
	Сїчиньский Мстислав.	

Здали іспит з добрим успїхом:

Білиньский Кость	Кульчицкий Станислав	Петрик Мирон
Борис Антін	Лїсикевич Омелян	Петровский Володимир
Граб Володимир	Лїсний Петро	Сабат Андрей
Гучко Андрей	Лопачак Николай	Савицкий Осип
Залїтач Мирон	Макаревич Осип	Сьвітлик Остап
Зелїб Артур	Паславский Николай	Шехович Іван
	Яминьский Клим.	

Двом абітуриентам позволено поправити іспит по фериях з 1. предмету, двох репробовано на рік, оден відступив від іспиту задля слабости.

З тих абітуриентів пійде на:

науку теольоґії	13	науку медицини	4
„ права	7	„ до рільничої академії .	2
„ фільозофії	4		

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

NOV 6 '57 H

Digitized by Google

Digitized by Google